

കുഞ്ചൻ നമ്പ്യാർ

കല്യാണ സൗഗന്ധികം

(ഗീതകൾ ഉള്ളത്)

QUESTION BANK MODEL

QUESTIONS AND ANSWERS

കലാണുഗന്ധികം

(ഗീതകർ തുളു)

WITH
INTRODUCTION, NOTES
&
QUESTION BANK MODEL
QUESTIONS AND ANSWERS

By
വി. കെ. എഴുത്തച്ഛൻ, എം. ഏ.,
എൻ. എസ്. എസ്. കോളേജ്,
ഒറപ്പാലം-3

PRICE : Rs. 3-00

AJITH BOOK CENTRE
P. O.KANNIYAMPURAM :: OTTAPALAM-679104

ഉള്ളടക്കം

അവതാരിക	---	....	1—35
കലാനുസരണസാഹിത്യം (മുഖ്യം)		...	36—87
പ്രൊഫസർ.പി.പി.പി.		....	88—118

അവതാരിക

കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ

മലയാളികൾ അഭിമാനപൂർവ്വം സ്തുരിക്കുന്ന മഹാകവികളിൽ അദ്വിതീയനാണ് രസികാഗ്രാണിയായ കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ സ്വന്തം ജന്മഭൂമിയായ കേരളത്തിന്റെ പ്രകൃതിസൗന്ദര്യത്തേയും അവിടത്തെ സമൂഹത്തിൽ നടമാടിയിരുന്ന വിവിധങ്ങളായ ധർമ്മശുശ്രൂഷയേയും സുന്ദരമായും ശക്തമായും സ്വകവിതകളിൽ ആവിഷ്കരിക്കുകയും വിമർശിക്കുകയും ചെയ്ത മറ്റൊരു കവിയെ കുഞ്ചൻ മുന്യ കേരളം കണ്ടിട്ടില്ല. തള്ളലെന്ന ദുഷ്ടകലയ്ക്കു രൂപം നല്കിയ അദ്ദേഹം സാഹിത്യഭംഗി തള്ളിത്തുളുവുന്ന നിരവധി തുള്ളൽകൃതികളുടെ കർത്താവുകൂടിയാണ്.

ലക്കിടി തീവണ്ടിയാപ്പീസിനടുത്തുള്ള കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമംഗലം എന്ന പ്രദേശത്തെ കലക്കുത്ത് എന്ന വീട്ടിൽ കൊല്ലവർഷം 880-ാംമാണ്ടിടയ്ക്ക് (A. D. 1705) നമ്പ്യാർ ഭൂജാതനായി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അച്ഛൻ കിടങ്ങൂർക്കാരനായ ഒരു നമ്പൂതിരിയായിരുന്നുവെന്നും അതല്ല, കിടങ്ങൂർക്കാരൻതന്നെയാണത്രെ ഒരു നമ്പ്യാരായിരുന്നുവെന്നും രണ്ടുപ്രായം നിലവിലുണ്ട്. കിടങ്ങൂരുമായുള്ള ബന്ധം എത്രതരത്തിലുള്ളതായിരുന്നാലും, അതാണ് അമ്പലപ്പുഴയും തിരുവനന്തപുരവുമായി തന്റെ ജീവിതത്തെ ബന്ധിപ്പിക്കുവാൻ നമ്പ്യാർക്കു പ്രയോജനപ്പെട്ടിരിക്കുക എന്ന് അനമാനി ക്കാവുന്നതാണ്.

നമ്പ്യാരുടെ യഥാർത്ഥനാമധേയം എന്തായിരുന്നുവെന്നു ആർക്കും അറിവുണ്ടാകാതെ കുഞ്ചൻ എന്നതാണ് കാമനപ്പേരായിരുന്നുവെ

നും അഭിപ്രായപ്പെടുന്നവരുണ്ട്. ആറൻ മുതലായവർ ക്ലബ്ബൻ എന്നായിരുന്നു നമ്പ്യാരുടെ പേരെന്നു പറയുന്നു. കിള്ളിക്കുറിശ്ശി ക്ഷേത്രത്തിലെ ബലിക്കൽപ്പുറ പള്ളിക്കിപ്പണി ചെയ്യിച്ചതു നമ്പ്യാരാണെന്നും അവിടെ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള തത്സംബന്ധിയായ ശ്ലോകത്തിൽനിന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേർ 'രാമ'യെന്നാണെന്നും പുതിയൊരഭിപ്രായം ഉയർന്നുവന്നിട്ടുണ്ട്.

“ശ്രീബലിപ്രസ്തരശ്ശംഭോ

ശ്രീശ്രീകാലയവാസിനഃ

രാമേനപാണിവാദനേ

കാരിതോ ഭൂതയേ ധ്രുവം.”

മൂന്നാംവരിയിലെ രാമപാണിവാദനേ (രാമൻനമ്പ്യാർ) ക്ഷയനാണെന്നു പറയപ്പെടുന്നു.

നമ്പ്യാരുടെ കൃതികളെന്ന് വിശ്വസിക്കപ്പെട്ടുപോകുന്ന ശ്രീ ക്ലബ്ബപരിതം മണിപ്രവാളം, തത്ത്വമംഗദപരിതം കിളിപ്പാട്ട്, പഞ്ചതന്ത്രംകിളിപ്പാട്ട്, നളചരിതംകിളിപ്പാട്ട് എന്നീ കൃതികളുടെ താളിയോലപ്പകർപ്പുകളിൽ അവ രാമപാണിവാദനാൽ രചിക്കപ്പെട്ടവയാണെന്നുള്ളതിന് ചില സൂചനകളുണ്ടെന്നു ഗവേഷകന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. ഈ വസ്തുതകൾ മുൻനിർത്തി നോക്കുമ്പോൾ നമ്പ്യാരുടെ ശരിയായ പേര് രാമൻ എന്നായിരുന്നുവെന്നും ന്യായമായും അനുമാനിക്കാം.

നമ്പ്യാരുടെ ബാല്യവിദ്യാഭ്യാസം സ്വഗ്രാമത്തിൽവെച്ചുതന്നെയാണ് നടന്നതെന്നും, ആദ്യഗുരു സ്വമതമുള്ളതായ രാഘവൻ നമ്പ്യാരായിരുന്നുവെന്നും തുടർന്നുള്ള ഉപദീപനം തൃക്കാശമൺജല്ലത്തെ നാരായണഭട്ടതിരിയുടെ അടുത്തു നിന്നായിരുന്നുവെന്നും മഹാകവി ഉള്ളൂർ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. അച്ഛനാടൊന്നിച്ച് അമ്പലപ്പുഴ എത്തിച്ചേർന്ന നമ്പ്യാർ നന്ദിക്കാട്ട് ഉള്ളിരവിക്കുറുപ്പ്, ദ്രാണവള്ളി നായ്ക്കർ, തെക്കേടത്തു ഭട്ടതിരി എന്നീ ഗുരുവര്യന്മാരുടെ കീഴിൽ വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്തെന്നുള്ള സന്ദർഭവും സൗഭാഗ്യവും

സിദ്ധിച്ചു. തന്റെ പല കൃതികളിലും നമ്പൂർ ഇവരെ ഭക്ത്യാദര പൂർവ്വം സ്മരിക്കുന്നുണ്ട്. തെക്കേക്കൂട്ടത്തിരിയുമായുള്ള പരിചയം മുഖേനയാണ് നമ്പൂർക്കു ചെമ്പകശ്ശേരിക്കൊട്ടാരത്തിൽ പ്രവേശനം സിദ്ധിച്ചതെന്നുകൂടി കരുതപ്പെടുന്നു.

കേരളത്തിലെ പല നാട്ടുവാഴികളേയും പ്രഭുക്കളേയും ആശ്രയിച്ചു നമ്പൂർ ജീവിച്ചിരുന്നതായി കരുതാം. തന്റെ പവിത്രത്തിനു വളരുവാൻ പഠറിയ അനുകൂലസാഹചര്യങ്ങൾ അവിടങ്ങളിലൊന്നും അദ്ദേഹത്തിന് അനുഭവപ്പെട്ടിരിക്കാൻ ഇടയില്ല. അതുകൊണ്ടാവാം അവരെയെല്ലാം വിട്ട് അദ്ദേഹമൊടുവിൽ അമ്പലപ്പുഴയും തിരുവനന്തപുരവും എത്തിച്ചേർന്നു്. ഇങ്ങനെ ദേശസഞ്ചാരംകൊണ്ട് സമ്പന്നനായിത്തീർന്ന ജീവിതാനുഭവജ്ഞാന ഗുണവർദ്ധനയോടുകൂടി കൂട്ടിയിണക്കി പുതിയൊരു കാവ്യശൈലി വാർത്തെടുക്കാനു നമ്പൂർക്കു ശക്തി നൽകിയിരിക്കണം. ഇളലുകുളിൽ വണ്ണിച്ചിട്ടുള്ള കൊട്ടാരങ്ങളിലേയും പ്രഭുക്കളും വന്ദങ്ങളിലേയും ജീവിതവും, സേവനപ്പരിഷ്കളുടെ ഉപജാപകവൃത്തിയും, നമ്പൂർക്കു അനുഭവങ്ങളായിത്തന്നെ കരുതുന്നതിൽ അപാകതയില്ല.

അമ്പലപ്പുഴജീവിതം എല്ലാതരത്തിലും നമ്പൂർക്കു് അനുകൂലവും, സുഖപ്രദവുമായിരുന്നു. തെക്കേക്കൂട്ടത്തിരി മേത്തൂർപണിക്കർ മുതലായ പല പ്രമുഖന്മാരും നമ്പൂർക്കു ഗുണകാംക്ഷികളായിരുന്നു. ചെമ്പകശ്ശേരിരാജാവു് നമ്പൂർക്കു കവിതാവാസനയെ സ്നേഹവാത്സല്യങ്ങളാലൂടെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചുപോന്നു. ഇക്കാരണത്താലാവാമെന്നു് നമ്പൂർക്കു് ഇളലുകുളത്തിൽ പതിയെ ശ്രദ്ധകലാപരത്തിനു ജന്മനൽകിയതു്. കല്യാണസരണിയിലും കടൽ പല ഇളൽകൃതികളും നമ്പൂർക്കു ഇവിടെവെച്ചാണ് വരവിച്ചതു്.

കൊല്ലവർഷം 929-ൽ മാത്താണവർമ്മരാജാവാലു് ചെമ്പകശ്ശേരിരാജാക്കു് കീഴടക്കി തിരുവിതാംകൂറിനാടു് ചേർത്തപ്പോൾ നമ്പൂർക്കു തിരുവനന്തപുരത്തേയ്ക്കു താമസമാക്കി. അദ്ദേഹം മാത്താ

സ്വപർമ്മഹാരാജാവിനേയും രാമവർമ്മഹാരാജാവിനേയും ആശ്രയിച്ചു പത്തുവർഷത്തിലധികം തിരുവനന്തപുരത്തു താമസിച്ചു. ഈ രണ്ടു മഹാരാജാക്കന്മാരിൽനിന്നും അളവറ പ്രാബല്യം വം സ്ഥാനമാനങ്ങളും സമ്മാനങ്ങളും നമ്പ്യാർ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇക്കാലത്തും ധാരാളം തുളുത്തുകൾ അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ചു.

കൊല്ലവർഷം 940നോടടുത്ത കാലത്തു നമ്പ്യാർ തിരുവനന്തപുരത്തോടു യാത്രപറഞ്ഞു. അവലപ്പുഴയ്ക്കുതന്നെ മടങ്ങിവന്നു. അവിടെ സ്ഥിരതാമസമാക്കി, പിന്നീടദ്ദേഹം അധികകാലം ജീവിച്ചിരുന്നില്ല എന്നു പറയപ്പെടുന്നു. പേപ്പട്ടിവിഷംബാധിച്ച ചികിത്സയിലായിരുന്ന കാലത്തു പത്മംതെറ്റിച്ചു സഭയുണ്ടതിനാലാണെന്നു പറയുന്നു. നമ്മുടെ മഹാകവി പേയിളകി കൊല്ലം 945നടുത്തു (A. D. 1770) ഇഹലോകവാസം വെടിഞ്ഞു.

അമ്പതോളം തുളുത്തുകൾ നമ്പ്യാരുടേതായിട്ടുണ്ട്. അതിനപുറമെ ശ്രീകൃഷ്ണചരിതംമണിപ്രയാളം, നളചരിതം കിളിപ്പാട്ട്, പഞ്ചതന്ത്രം പതിപ്പാലച്ചുരുത്തം, ശീലാവതി എന്നിവയും അദ്ദേഹത്തിന്റേതാണെന്നു വിശ്വസിച്ചുവരുന്നു. പലതിലും തുളു കളിലെ ആശയം പ്രതിഫലിച്ചുകാണുന്നതും കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമഹാദേവനെ സ്മരിച്ചുകാണുന്നതുമാണ് ഈ കൃതികൾ നമ്പ്യാരുടേതാണെന്നു ഉറപ്പാക്കുന്നതിന്നടിസ്ഥാനം.

ജന്മസിലമായ രസികത്തവും ഫലിതപരിഹാസചാതുരിയും നമ്പ്യാരുടെ സ്വകാര്യജീവിതത്തിലും നിറഞ്ഞുതുളുമ്പിനിന്നിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതച്ചുമായി ബന്ധപ്പെട്ടു കാണുള്ള നിരവധി കഥകൾ അതിനദാഹരണങ്ങളാണ്. മുഖസ്തതിക്കാരും പണക്കൊരിയന്മാരുമായ കവികൾ ഏഷണി തൊഴിലാക്കി നടക്കുന്ന നമ്മുസചിവന്മാർ എന്നുവേണ്ട കൊള്ളരുതായ്മകൂടി നടക്കുന്ന സർവ്വസമുഹദ്രോഹികളേയും തരംകിട്ടിയേടത്തുവെച്ചെല്ലാം നമ്പ്യാർ കണക്കിനു കളിയാക്കിവിട്ടിരുന്നു. 'ദീപസ്തംഭം മഹാശ്വര്യം' 'പഞ്ചാരയുടെ കല്പം എനിക്കിഷ്ടമാണ്' കാതിലോല ന

പ്ലതാളി "കരി കലക്കിയ കുളം, കളഭം കലക്കിയ കുളം" എന്നിവയെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുള്ള സംഭവകഥകൾ നമ്പ്യാരുടെ നമ്മബോധത്തിനും ധർമ്മബോധത്തിനും രസികത്തിനും മികച്ച ദർശനങ്ങളാണ്. കാലത്തെ അതിജീവിക്കുന്ന മികച്ച ജീവിത മൂല്യമുള്ള കൃതികളാണ് തുള്ളലുകൾ എന്ന കാര്യത്തിൽ ആർക്കും രണ്ടഭിപ്രായമില്ല.

തുള്ളൽപ്രസ്ഥാനം

മലയാളത്തിലെ മഹത്തായ സാഹിത്യപ്രസ്ഥാനങ്ങളിൽ പ്രമുഖസ്ഥാനമാണ് തുള്ളലിനുള്ളത്. അതിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവായ കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരുകൾ മലയാളത്തിലെ ആദ്യത്തെ ജനകീയ കവിയുമാണ്. ലളിതകോമളമായ ഭാഷാശൈലിയും നിറഞ്ഞുതളുപ്പുന്ന ഫലിത പരിഹാസങ്ങളും, ശക്തമായ സാമൂഹ്യ വിമർശനവും, സമാകർഷകമായ കേരളീയതപവും തുള്ളലിനെ സാമാന്യജനങ്ങളുമായി കൂടുതൽ അടുപ്പിച്ചു. ക്ഷേത്രകലകളിൽ ഈ ദൃശ്യകലയോളം ജനങ്ങളെ രസിപ്പിക്കാൻ കൂത്തിനോ, കൂടിയാട്ടത്തിനോ, കഥകളിക്കോ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല എന്നതാണ് പരമാർത്ഥം.

അമ്പലപ്പുഴ ഉത്സവക്കാലത്തൊരിക്കൽ ചാക്യാർകൂത്തിന് മിഴാവു കൊട്ടുവാൻ മുട്ടുശാന്തിക്കാരനായി കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ പ്രവർത്തിക്കേണ്ടി വന്നു. പരിചയക്കുറവു നിമിത്തമോ, കൂത്തിന്റെ ചിരസത നിമിത്തം ഉറക്കം തൂങ്ങിയതിനാലോ നമ്പ്യാർ താളം പിടച്ചു. കോപം വന്ന പരിഹാസപ്രിയനായ ചാക്യാർ നമ്പ്യാരെ ആ നിറഞ്ഞ സദസ്സിൽ വെച്ചു കണക്കിനു കളിയാക്കിവിട്ടു. മാനഹാനി സംഭവിച്ച നമ്പ്യാർ ഇതിനു പകരം വീട്ടേണമെന്ന് നിശ്ചയിച്ചു. അന്നു രാത്രി "കല്യാണസൗഗന്ധികം" നിർമ്മിച്ച് ചിറ്റാറ ദിവസം ഉചിതവേഷവിധാനങ്ങളോടു കൂടി ക്ഷേത്രത്തിൽ

നെരെ മറെറൊരു ഭാഗത്തു് അവതരിപ്പിച്ചു. കാണികൾ ചാക്യാരെ വിട്ടു് തുള്ളലു കണ്ടൊന്നെത്തി. അങ്ങിനെ ചാക്യാർ വിസ്തരിച്ചായി. തുള്ളലിന്റെ ഉത്ഭവത്തെക്കുറിച്ച് ഇങ്ങിനെ ഒരെഴുതിയതും പ്രചാരത്തിലുണ്ടു്.

ഒരൊന്നു രാത്രികൊണ്ടു് ഒരു പുതിയ ദൃശ്യകലാരൂപം തയ്യാറാക്കി എന്നു് ആരു പറഞ്ഞാലും വിശ്വസിക്കാൻ പ്രയാസമാണു്. ചാക്യാർക്കുത്തിന്റെ ആവർത്തനവിരസമായ അവതരണം സഹ്യഭയം പരിമാസപ്രിയനായ നമ്പ്യാരെ പുതിയൊരു കലാരൂപത്തിന്റെ നിർമ്മാണത്തിനു് പ്രേരിപ്പിച്ചിരിക്കാം. കൂത്തിന്റെ ജീവസ്സായ അംശങ്ങളൊന്നും വിട്ടുകളയാതെ താളമേളങ്ങളോടും സംഗീതത്തോടും കൂടി അതിനെ പുതിയ രൂപത്തിൽ എങ്ങിനെ അവതരിപ്പിക്കുമെന്നു് നമ്പ്യാർ ദീർഘകാലമായി ആലോചിച്ചിട്ടുണ്ടുവെന്നും. അതിന്റെ സാക്ഷ്യംകാണാമെന്നു് ഈ യൊരു നിസ്സാര സംഭവത്തിന്റെ പ്രത്യക്ഷമാകുന്നതെന്നും ഉണ്ടായതു്.

ചരിത്രപരമായി ചിന്തിക്കുമ്പോൾ നമ്പ്യാർ തുള്ളലിന്റെ പര്യായമാകുന്ന മാത്രമാണെന്നു് തെളിയും. കുട്ടനാടൻ പ്രദേശങ്ങളിൽ പ്രചാരത്തിലുള്ള “പടയണി” എന്ന ആവേശകരമായ നൃത്തത്തിലും, അമ്പലപ്പുഴയിലുള്ള “ചേലകളി”യിലും തുള്ളലിന്റെ പ്രാകൃതമായ ചുവ്വരൂപം കാണാൻ കഴിയുന്നതാണു്. ഇവയിലെ നൃത്തശൈലവും നാട്യശൈലവും പ്രാണവഞ്ചി ആചാര്യരുടെയും മറ്റും സഹായത്തോടെ നമ്പ്യാർ പഠിപ്പിക്കുകയും ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കണം. അങ്ങിനെ അതിനുവേണ്ട പ്രത്യേകതകളോടു കൂടിയ ഒരു സാഹിത്യം നമ്പ്യാർ വിരചിച്ചു. ഇതു മൂലം ചരിത്രപരമായി നമുക്കു് അനുമനംകൊടുക്കുന്ന വസ്തുതകളാണു്.

തനിക്കു മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന സാഹിത്യപ്രസ്ഥാനങ്ങളിൽനിന്നും, കൃതികളിൽ നിന്നും ആവശ്യമായതെല്ലാം നമ്പ്യാർ സ്വതന്ത്ര കളിപ്പലക്കു് സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. തുള്ളലിലെ പ്രധാന വൃത്തമായ രംഗിണി ഭാഷയിലെ ഒരു പ്രാചീനവൃത്തമാണു്. ചമ്പുക്കു

ളിൽ ഇവ സുലഭമായി കാണാം. ശീതകനിലെ “കാകളി” കിളി പ്ലാട്ടിയുത്തരനെന്നാണ്. സംസ്കൃതത്തിലെ മല്ലികയാണ് പരയൻതുള്ളലിൽ ധാരാളമായി ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഇവക്കെല്ലാം പുഷ്പ വർഗ്ഗം, സ്വാഗത, സുരംഗല, ശീതഗ്ര: കളകാഞ്ചി എന്നിവയെല്ലാം പഴയ വൃത്തങ്ങൾതന്നെയാണ്.

പരിഹാസത്തിലൂടെ സാമൂഹ്യവിമർശനം നടത്തുന്ന സമ്പ്രദായം നമ്പ്യാർ ചാക്യാരിൽനിന്ന് സ്വീകരിച്ചതാണ്. വേഷവിധാനത്തിലും തുള്ളലിന് കൂത്തിനോട് കടപ്പാടാണ്. പുറംപാടുകളെ ചിത്രീകരിക്കുന്നതും സംഭവങ്ങൾക്കും, പാത്രങ്ങൾക്കും കേരളീയരും വരുത്തുന്നതും ചമ്പുക്കളിൽ അവിടവിടെ കാണാവുന്നതാണ്. പുറംനേരിഹാസപ്രസിദ്ധങ്ങളായ കഥകളെ ഉപാഖ്യാനങ്ങൾക്കൊണ്ടും മറ്റും കൂടുതൽ ഹൃദ്യമാക്കുന്നതിൽ നമ്പ്യാർ സ്വല്പം സ്വാതന്ത്ര്യം ഉപയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്.

തുള്ളലിന് നമ്പ്യാർ നൽകിയ പ്രത്യേക സംഭാവനയെന്ന് എന്ന് ചിന്തിക്കാം. മുൻപറഞ്ഞ പടയണിയും വേലകളിയും ഉയർന്ന സമുദായക്കാർക്ക് ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. പാശ്ചാത്യരുടെ വിനോദങ്ങളായ അവയിൽനിന്ന് തനിക്കാവശ്യമായവ തിരഞ്ഞെടുത്ത് അവയുടെ സംഗീതമാധുര്യവും ഗ്രാമീണകലാരംഗിയും നഷ്ടപ്പെടാതെ പണ്ഡിതപാശ്ചാത്യർക്കൊരുപോലെ രസിക്കുന്ന ലളിതരൂപമുള്ളതായി താളമേളങ്ങളോടെ നമ്പ്യാർ പുരാണകഥകൾ അവതരിപ്പിച്ചു. കഥകളി ആസ്വദിക്കാൻ ആവശ്യമായ സാങ്കേതികപരിജ്ഞാനം തുള്ളലാസ്വദിക്കാൻ വേണ്ട. നൃത്തം, അഭിനയം, വാദ്യം, സംഗീതം, എന്നിവയുടെ മേളനവും, പരിഹാസവും ഫലിതവും സാമൂഹ്യവിമർശനവും എല്ലാംകൂടി അവർക്ക് പ്രത്യേകമായൊരാസ്വാദ്യത ഉണ്ടാക്കിത്തീർത്തു. കേരളീയസഹൃദയർ ഈ പുതിയ കലാരൂപത്തെ സഹഷം സ്വാഗതം ചെയ്തു.

അവതരണത്തിലും കഥകളിയുടെ വിഷയങ്ങളൊന്നും തുള്ളലിനില്ല. വളരെ ലളിതമാണ്. നടനും ഒരു മട്ടുക്കാരനും കൂടി

ഴിക്കാളക്കാരനും മാത്രമേ തുള്ളലിനു വേണ്ടു. നടൻതന്നെ പാട്ടു പാടും. പിന്നണിക്കാർ ഏറ്റു പാടിക്കൊള്ളും. അതിനാകട്ടെ താളമൊപ്പിച്ചു പാടാനുള്ള കഴിവുമാത്രം മതീതാനം. നടന്റെ വേഷവിധാനം വളരെ ലളിതമാണ്. രംഗസജ്ജീകരണങ്ങളൊന്നും ആവശ്യമില്ല. പകലും രാത്രിയും തുള്ളൽ നടത്തുകയും ചെയ്യും. ഇങ്ങനെ അവതരണത്തിന്റെ കാര്യത്തിലും തുള്ളലിനു് പുതുമയുണ്ടായിരുന്നു.

മുന്നിലിരിക്കുന്ന കാണികളെ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി പരിഹാസിക്കുന്ന ചാക്യാരുടെ സ്വഭാവം തുള്ളൽക്കാരൻ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. എന്നാൽ തുള്ളൽക്കാരനു് വൃഷതിഭേദമില്ല. കാണികളെയെല്ലാം ചൂണ്ടി പരിഹാസിക്കാറുണ്ടുവാം. പിന്നെ ക്ഷേത്രത്തിനു് പുറത്തും തുള്ളൽ നടത്താം. കൂത്തങ്ങിനെയാല്ല.

ഓട്ടൻ, ശീതങ്കൻ, പറയൻ എന്നു് തുള്ളൽ മൂന്നു് വിധത്തിലുണ്ടു്. തുള്ളക്കാരന്റെ വേഷവിധാനത്തിൽ ഇതു മൂന്നെണ്ണത്തിലും അല്പാല്പവ്യത്യാസം കാണാം. കവിതയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തേളും ഇവയിലെ വാത്തങ്ങൾക്കും വ്യത്യാസമുണ്ടു്. കേരളത്തിലെ സാർവ്വജനീനമായ ഒരു ദൃശ്യകലാരൂപമെന്ന നിലയിൽ തുള്ളലിനു് അദവിതീയസ്ഥാനമാണു് ഉള്ളതെന്നു തീർത്തുപറയാം.

കല്യാണസൗഗന്ധികം (ശീതങ്കൻ തുള്ളൽ)

1. കല്യാണസൗഗന്ധികത്തിലെ കഥാവസ്തു കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ

മഹാകവി കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരുടെ ആദ്യത്തെ തുള്ളൽ കൃതിയാണു് കല്യാണസൗഗന്ധികം. പണ്ഡിതന്മാരുടെ വനവാസകാ

ലത്തു നടന്ന ഇതിലെ കഥ മഹാഭാരതം വനപർവ്വതത്തിലുള്ളതാണ്.

ചുതുകളിയിൽ പരാജിതരായ പാണ്ഡവന്മാർ കരാറനുസരിച്ച് വനവാസം ചെയ്യുന്ന കാലം. പാശുപതാസ്ത്രം നേടിയ അർജ്ജുനൻ ഇന്ദ്രന്റെ ആവശ്യപ്രകാരം സ്വർഗ്ഗത്തിലേക്ക് പോയിരുന്നതിനാൽ ഈ കഥ നടന്ന കാലത്തു് അദ്ദേഹം മറ്റു പാണ്ഡവന്മാരൊപ്പം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല.

അക്കാലത്തൊരു ദിവസം പാണ്ഡവരിക്ക് കാരാത്തു പറന്നു വന്ന ഒരു വീശിപ്പൂപ്പും ലഭിച്ചു. കണ്വേരരാജ്യമായ അളകയിലെ മന്ദോഹരയായ ഒരു പൊയ്കയിൽ നിന്നു പാറി വന്ന സൗഗന്ധികപ്പൂപ്പായിരുന്നു അതു്. ആ പൂവിന്റെ സൗന്ദര്യവും സൗരഭ്യവും ആസ്വദിച്ച പാണ്ഡവരി, അവ കുറച്ചെണ്ണം തനിക്ക് കൊണ്ടുവന്നു തരണമെന്നു് ഭീമനോടു് അപേക്ഷിച്ചു.

പാണ്ഡവരിയുടെ ആഗ്രഹം നിറവേറിക്കൊടുക്കാൻ സൗഗന്ധികപ്പൂക്കൾക്കു് ഭീമൻ വടക്കോട്ടു് പുറപ്പെട്ടു. ഗന്ധമാല നപച്ചതത്തിലെ സുന്ദരങ്ങളായ കാട്ടുകുളി, കാട്ടാളന്മാരുടെ നായാട്ടും, സുരസുന്ദരിമാരുടെ ലീലകളും കണ്ടു രസിച്ച് അദ്ദേഹം ഹന്തമാൻ താമസിക്കുന്ന കടലുവനത്തിൽ എത്തിച്ചേർന്നു.

ഭീമൻ വരുന്നതെന്തിനാണു് ഹന്തമാൻ ആ സന്ദേശത്തെ ഒന്നു് ശ്രീക്ഷിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചു. അവന്റെ അഹംഭാവവും ഒന്നടക്കിയിത്തന്നു എന്ന് നിശ്ചയിച്ചു. ഹന്തമാൻ ഒരു വാലുവാനരവേഷം ധരിച്ച് ഭീമന്റെ മാർഗ്ഗമധ്യത്തിൽ ചെന്നു കിടന്നു. അഹങ്കാരിയായ ഭീമൻ കാടുകുലുക്കി തകത്തു് ഹന്തമാന്റെ അടുത്തെത്തി വഴിമാറിക്കൊടുക്കുവാൻ ആജ്ഞാപിച്ചു. രണ്ടുപേരും തമ്മിൽ വാഗ്വാദമായി. ഭീമൻ തന്റെ വിരചരാക്രമങ്ങൾ വർണ്ണിച്ചു തുടങ്ങി. ഹന്തമാനുകളെ അവയെല്ലാം കണ്ടിക്കിന്നു കളിയാക്കി വീട്ടു. കൈയിലുള്ള ഗദകൊണ്ടു് വാൽ എടുത്തു മാറി നേർപഴിക്കു തന്നെ പൊയ്ക്കൊള്ളാൻ വാലുവാനരൻ ഭീമനോടു് പറഞ്ഞു. ഭീമൻ അങ്ങിനെത്തന്നെയുവാമെന്നു് നിശ്ചയിച്ചു. വാൽ

ഗകൊണ്ടു നിിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചു. എന്നാൽ വാലിലെ ഒരു രോമംപോലും ഇളക്കുവാൻ ആ വീരപരാക്രമിക്കു കഴിഞ്ഞില്ല. ഭീമന്റെ തല താണു. തന്റെ ഉദ്ദേശം സാധിച്ചതോടെ ഹനുമാൻ യഥാർത്ഥരൂപത്തിൽ ഭീമന്റെ മുന്നിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. തന്റെ യുദ്ധാന്തരജ്യേഷ്ടസഹോദരന്റെ കാല്ക്കൽ ഭീമൻ വമസ്സരിച്ചു. തന്നെ സ്തുതിക്കുന്ന ഭീമനെ ഹനുമാൻ അനുഗ്രഹിച്ച്, രാമായണകഥ ഉപദേശിച്ചു. സൗഗന്ധികപുഷ്പം നേടാനുള്ള മാർഗ്ഗം പറഞ്ഞുകൊടുത്തു വാത്സല്യപൂർവ്വം യാത്രയാക്കി.

ഭീമൻ അളകയിലെത്തി. സൗഗന്ധികപ്പൊയ്ക്കയുടെ കാവൽക്കാരായ രാക്ഷസന്മാരെ നിഷ്പ്രയാസം തോല്പിച്ചു ധാരാളം പൂക്കൾ പറിച്ചെടുത്തു മടങ്ങിപ്പോന്നു. വഴിക്കു ജ്യേഷ്ഠസഹോദരനായ ഹനുമാനെ ചെന്നുകണ്ടു വണങ്ങി. പാഞ്ചാലിയുടെ അടുത്തെത്തി അവൾക്കു സൗഗന്ധികപ്പൂക്കൾ നൽകി പകരം പഞ്ചാരിപ്പൂക്കൾ സ്വീകരിച്ചു.

ഇതാണ് കല്യാണസൗഗന്ധികത്തിലെ കഥയുടെ ചുരുക്കം.

2 ഭീമന്റെ സ്വഭാവം വിവരിക്കുക

കല്യാണസൗഗന്ധികം തുളുലിലെ പ്രധാന കഥാപാത്രമാണ് ഭീമൻ. ഒരു ധീരരാജനായ നായകന്റെ ഭൗലികം, ധൈര്യം, ആത്മപ്രശംസ, കോപം, തട്ടിക്കയറ്റം എന്നിവയെല്ലാം ഭീമന്റെ വാക്കിലും പെരുമാറ്റത്തിലും പ്രകാശമായിരിക്കുന്നു. നമ്പ്യാർ തന്നെ ഓരോ സന്ദർഭത്തിൽ ഈ സ്വഭാവവിശേഷങ്ങളെ ഉദ്ധരിച്ചു, സത്പരാഹങ്കാര ഗംഭീര പുരുഷൻ, ദുർഗ്രഹകൂരധീരാകാര പുരുഷൻ, വീരൻ, പരാക്രമപ്രൗഢൻ, ഉത്തമ നരപതി എന്നീ വിശേഷണങ്ങൾകൊണ്ടു വെളിപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

മാർഗ്ഗമദ്ധ്യത്തിൽ വിലങ്ങിച്ച് കിടക്കുന്ന വാലുവാനരനോടു ഭീമൻ ആദ്യമേ പറയുന്ന വാക്കുകൾ അദ്ദേഹം തികഞ്ഞ

അഹംഭാവിയായെന്നു വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ട്. നാട്ടിൽ പ്രളായ തന്നെ കണ്ടാലറിയാത്ത ആ മൂളിക്കുരങ്ങനോട്,

“നോക്കെടൊ നമ്മുടെ മാർഗ്ഗ കിടക്കുന്ന
മർക്കട നീയണ്ടു മാറിക്കിടാ ശവ!”

എന്നാണ് ഭീമൻ പറയുന്നത്. ഈ വാക്കുകൾ മുർഘാഷണമാണെന്നു കവിതന്നെ പറയുന്നുമുണ്ട്. വാനരനാണെങ്കിലും വാലുനും അവശമാണെന്ന ചിന്തചോലും ഭിമനുണ്ടായില്ല. കണ്ടമാത്രയിൽതന്നെ തട്ടിക്കേറലും അധിഷ്ഠേപവും തുടങ്ങി. ഡിക്കാരവും അവിനയവും സ്ഫുരിക്കുന്ന ഭീമന്റെ ശകാരം ഏതു ക്ഷമാശീലനേയും പ്രകാപിപ്പിക്കുന്നതാണ്.

താൻ ആരനോ, എവിടത്തെയെന്നാ ചോദിക്കാതെതന്നെ തന്റെ യോഗ്യതകൾ കാണാനായി ഉൽഘോഷിക്കാൻ ഭീമനുണ്ടാവാം മടിയല്ല. ഈ ആത്മപ്രശംസാശീലം ഡിരോലതനായുടെ പ്രത്യേകസ്വഭാവമാണ്.

ബകൻ, റിഡിംബൻ, കിർത്തിൻ എന്നീ രാക്ഷസന്മാരെ നിഗ്രഹിച്ച വിരപരാക്രമിയും, ഗർമ്മപുത്രാഞ്ജനം, അജ്ഞാതജ്യേഷ്ഠമാണ് തന്നെന്നു വാലുചാനരത്തോടോടു വിമ്പുളക്കുന്ന ഭീമനു സ്വന്തം ബാഹുവിര്യത്തിൽ അടിയുറച്ച ആത്മവിശ്വാസമുണ്ട്. ഒട്ടും വകതിരിവില്ലാത്ത ആ വാനരൻ നാട്ടിൽ പ്രളായ തന്നെ അറിഞ്ഞാദരിക്കാതിരുന്നതിലാണ് ഭീമനു അതിരില്ലാത്ത കോപം. ഒർമ്മുല്യബോധം അദ്ദേഹത്തെ തിങ്ങിയിട്ടുപോലുമില്ല. ഹന്തമാന്റെ വാലിലുക്കൻ കഴിയാതീരുന്നപ്പോഴും അതു തന്റെ അശക്തികൊണ്ടു സംഭവിച്ചതാണെന്ന് അദ്ദേഹം ശങ്കിക്കുന്നില്ല. വാനരന്റെ കൂടപ്രയോഗംകൊണ്ടു സംഭവിച്ചതാകാമെന്നു സംശയിക്കുകയാണ്. ഒട്ടാകിൽ പേന്പയുദ്ധത്തിൽ പരാജയപ്പെടുത്താമെന്ന വിശ്വാസത്തോടെ വാനരനെ വെല്ലുവിളിക്കുകതന്നെ ചെയ്യുന്നു.

തന്നെയും സഹോദരന്മാരേയും പതിയേയും അപമാനിച്ചുകൊണ്ടുള്ള വാഗ്വേദനത്തിന്റെ വാക്കുകൾ കേട്ട ഭീമൻ കാനിമമായി കോപിക്കുന്നുണ്ട്. ആ വാനരനെ കൊല്ലുവാൻ പ്രയാസമില്ലെങ്കിലും ധർമ്മപുത്രന്റെ അനന്യമായ താൻ ധർമ്മം ചെയ്തിട്ടു നഷ്ടപ്പെടുകയില്ലെന്ന് അദ്ദേഹം പറയുന്നു. കൂടാതെ തന്റെ ജ്യേഷ്ഠനായ ഹനുമാനെയെക്കുറിച്ചോർമ്മയോടെ വാനരവംശത്തിൽപ്പെട്ട ഒരാളേയും കൊല്ലാൻ പാടില്ലെന്നും ഭീമൻ വിചാരിച്ചിരിക്കണം. എല്ലാറ്റിനുമിതെ, “മരിക്കാനായിരിക്കിക്കുന്ന മരണാടിക്കിഴവനെ മരുത്തിന്റെ മകൻ വന്നു മരിപ്പിച്ചെന്നു കേട്ടാൽ” ആളുകൾ പരിഹസിക്കുമെന്ന ഭയവും ഭീമനെ വാനരവയത്തിൽനിന്നു പിൻതിരിപ്പിച്ചതാകണം.

സൗഗന്ധികപ്പൊയ്ക്കയുടെ കാവൽക്കാരനായ ക്രോധവശത്തോടും ഉദ്ധതനായിട്ടുതന്നെയാണ് ഭീമൻ പെരുമാറുന്നത്. ക്രോധവശന്റെ വാക്കു കേട്ടാൽ അങ്ങിനെത്തന്നെയാണ് പറയണമെന്നു തോന്നുകയും ചെയ്യും. ഇങ്ങിനെ എല്ലാ സന്ദർഭങ്ങളിലും “സതപരാധകാരഗംഭീരപുരുഷ”നായ ഭീമൻ ബാഹുബലത്തിൽ വിശ്വസിക്കുന്ന വ്യക്തിയായിട്ടാണ് പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്.

അസാമാന്യമായ ബാഹുവീര്യവും സാഹസബുദ്ധിയുമാണ് ഭീമനുള്ളത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗദാഘ്രതനംകൊണ്ടും വൃക്ഷങ്ങൾ വീഴുന്നത് അതുതകരമായ രീതിയിലാണ്.

“പെട്ടെന്നെരുമരം പൊട്ടിച്ചിളന്നാതു
മറ്റൊരു വൃക്ഷേ പതിക്കുന്ന നേരത്തു്
മറ്റതും ഖണ്ഡിച്ചു മറ്റതിന്മേൽവിണ
മറ്റതും മറ്റതും മറ്റതും ഭസ്മമായു്.”

ഭീമൻ ഗദ കയ്യിൽ ചുഴറ്റുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്ന കാറ്റിൽ പുലികളും, സിംഹങ്ങളും, ചേറ്റിൽക്കിടക്കുന്ന പന്നിത്തടിയനും പറന്നു പോകുന്നു. കടലിടവനത്തിലേക്ക് പ്രവേശിച്ച ഭീമൻ കാണിക്കുന്ന പരാക്രമങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഹംഭാവംപോലെതന്നെ അളവറ്റതാണ്.

തുമ്പിക്കരംകൊണ്ടു മുമ്പിൽ പല പല
 വമ്പിച്ച വന്ദരക്കൊമ്പു പിടിച്ചൊടി-
 ചുമ്പോടടുക്കുന്ന വമ്പൻ കൊലയാന-
 കൊമ്പന്റെ കൂത്തുള്ള കൊമ്പുരണ്ടും പിടി-
 ചുമ്പതു ചുറ്റുകുളിമ്പം കലന്നാശു
 മുമ്പിൽക്കളിപ്പിച്ചു വമ്പൻ വാകോരൻ
 കാടും തുറന്നുകൊണ്ടോടും മുഗങ്ങളെ
 ചാടിക്കടിച്ചിഴച്ചോടിയടുക്കുന്ന
 കണ്ണീരവങ്ങളെ കണ്ണേകണകൊണ്ടു
 കണ്ണേതരംകോത്തു മണിച്ചുമങ്ങനെ
 കെല്ലോട നല്ല കുളിവിനം തന്നി-
 ലുരുപ്പുകുലം നടന്നു തുടങ്ങിനാൻ.*

ക്രോധവശത്തോടുള്ള വാഗ്വാദത്തിലും യുദ്ധത്തിലും ഭീമൻ തന്റെ ദൗർദ്ധ്യം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. ഇന്നുള്ള വിരുതന്മാരൊന്നും തന്റെ നേരെനിന്ന് സംഗരം ചെയ്തയില്ലെന്ന് ഭീമൻ ക്രോധവശത്തോടു പറയുന്നു. അങ്ങനെ ചെയ്തതും ഭീമൻ പ്രയാസമുണ്ടായില്ലെന്ന് രാക്ഷസന്മാരെ തോല്പിച്ചോടിച്ചതിൽനിന്ന് മനസ്സിലാക്കാം.

ഭൂതഭക്തി, ഗുരുഭക്തി, ബ്രഹ്മണഭക്തി എന്നീ ഗുണങ്ങളെല്ലാം ഭീമസേനനുണ്ട്.

“ധർമ്മപുത്രാനുജൻ ധർമ്മവെടിഞ്ഞതാർ
 കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തയില്ലെന്ന് ബോധിക്കണം.

ജ്യേഷ്ഠനായ ധർമ്മപുത്രന്മാർ ഭീമനുള്ള ബഹുമാനവും സ്നേഹവും എത്ര മഹത്തരമാണെന്ന് ഹനുമാന്മാർ പറയുന്ന ഈ വാക്യത്തിൽനിന്ന് മനസ്സിലാക്കാം. തന്റെ പ്രവൃത്തികൾ ധർമ്മപുത്രാദികളായ സഹോദരന്മാരുടെ സർപ്പേരിനും ധർമ്മബോധത്തിനും കൂടുക ചേർക്കുകയാണ് അദ്ദേഹത്തിന് നിബ്ബന്ധമുണ്ട്. അതുപോലെ “ലജ്ജ കൂടാതെ വഴി മുടക്കിപ്പകിൽ, അജ്ഞാനജ്യേഷ്ഠൻ സാധിക്കയില്ലേതുമേ” എന്ന് പറയുന്നതിൽനിന്ന് വിലാളിവിര

നായ ജാതീയനെയെക്കുറിച്ച് ഭീമനുള്ള അഭിമാനം എത്ര ഉയർന്നതായിരുന്നുവെന്ന് ഗ്രഹിക്കാം. തന്റെ ജ്യേഷ്ഠൻ വാനംവംശത്തിലാണെന്നതിനാൽ വഴിമുടക്കിക്കിടക്കുന്ന വാലുവാനനെയെ ചാടിക്കടക്കുവാൻ പോലും ഭീമൻ മടിക്കുന്നു. ചാടിക്കടക്കുന്നതുപോലും ഗുരുതരപ്പെടാറുണ്ടെന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശ്വാസം. ഹനുമാനോട് അദ്ദേഹത്തിനുള്ള ഭക്തിബഹുമാനങ്ങൾ അപാരമാണെന്ന് ആളറിയാതെ വാലുവാനനോട് സംസാരിക്കുന്നതിൽനിന്നു തന്നെ മനസ്സിലാക്കാം. ആ ഭക്തി കണ്ടിട്ടാണ് കൂടുതൽ പരീക്ഷിക്കാൻ വീക്ഷാത ഹനുമാൻ തന്റെ യഥാർത്ഥരൂപം അനുജനായ കാണിച്ചുകൊടുത്തത് അനുഗ്രഹിച്ചത്. ജ്യേഷ്ഠനായ വാലുവാനനുവേദം ധരിച്ച് തന്നെ പരീക്ഷിക്കാൻ വഴിമുടക്കി കിടന്നിരുന്നതാണ് മനസ്സിലായപ്പോൾ ഭീമനങ്ങയേ അല്പമേ സംശയം ഭക്തിയും കരകവിഞ്ഞൊഴുകി എന്ന് തന്നെ പറയാം.

സൗകര്യം കൊണ്ടുവന്നശേഷം ആദ്യം അപ്പോൾ ധർമ്മപുത്രനെയേ കണ്ടു വന്നിരുന്നു. പിന്നീടേ പ്രിയപ്പെട്ട പാണ്ഡവിയെ കാണാൻ പോകുന്നതല്ല. ഇവിടെയും സഞ്ചാരഭക്തിയാണ് തെളിഞ്ഞു കാണുന്നത്. സൗകര്യം കൊണ്ടുവന്നവൻ “വല്ലഭോകാഗ്രസരന്മാരെ വന്നിട്ടു”കൊണ്ടാണ് ഭീമൻ പുറപ്പെടുന്നത്.

സാഹസസ്വഭാവിയായ ഭീമൻ. കൈയ്യടക്കുകൊണ്ടും, ശത്രുക്കളെക്കൊണ്ടും കാര്യങ്ങൾ നേടുന്ന സ്വഭാവക്കാരനാണ് അദ്ദേഹം.

ഭീമൻ അദ്ദേഹത്തിന്റേ. ഭയാനകമായ കൊടുങ്കാറ്റിനെപ്പോലെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉത്സാഹം വർദ്ധിക്കുകയാണ്. നായാടും കോലാഹലങ്ങളും ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന അദ്ദേഹം സൗകര്യം കണ്ടപ്പോഴായിട്ടെ വിവിധ ദൃശ്യങ്ങൾ കണ്ടു അതിരറ്റം രസിക്കുന്നുണ്ട്.

പാണ്ഡവിയോട്, ഭീമൻ ഗാഢമായ പ്രേമമുണ്ട്. പെണ്ണിന്റെ വാക്കു കേട്ടു പുറപ്പെട്ടു അബദ്ധത്തിലാവേണ്ട എന്നും മറ്റും

പാഞ്ചാലി പറഞ്ഞപ്പോൾ ഭീമൻ ചിരിച്ചുകൊണ്ടു പറയുന്ന മറുപടി അദ്ദേഹത്തിനു പ്രിയപതിയോടുള്ള പ്രണയത്തെ വെളിപ്പെടുത്തുന്നതാണ്.

“ചപലസ്ത്രീകളെപ്പോലെ.....

.....ധരിക്ക നി മഹാഭാരതേ

എന്തെന്ന ക്ലേശം സമീകരിക്കിവന്നാലും തന്റെ പ്രിയപതിയുടെ ആഗ്രഹം നിറവേറിക്കൊടുക്കു കുന്നെ എന്നു തീരുമാനിച്ചു് ഇാങ്ങിത്തിരിച്ച ഭീമൻ, യഥാർത്ഥപ്രമാണ മഹാനിലം മീതെ മമതയേറിയ കരുണയെ സ്നേഹശീലനും കൂടിയാണ്.

3. ഹനുമാന്റെ സ്വഭാവം

കല്യാണസൗഗന്ധികത്തിലെ മഹാനാടക പ്രധാന കഥാപാത്രമാണ് ഹനുമാൻ. അനജനായ ഭീമനെ ഒന്നു പാർക്കിച്ചു് അയാളുടെ അഹങ്കാരമടക്കി ആളെ മാസ്സിലാക്കിക്കൊടുത്തു് അനുഗ്രഹിച്ചു പറഞ്ഞയക്കുക മാത്രമാണ് ഹനുമാന്റെ ഉദ്ദേശം. ദീപ്തികളെ വന്ദനം കൊണ്ടു ഭീമനിൽ ജപിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന കൗരവവിരോധം കെട്ടാറിപ്പോയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതു് ഒന്നാളിക്കു തിരിയുക എന്നതും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉദ്ദേശമായിരുന്നില്ലേ എന്നു കരുതേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അഗാധമായ ഭ്രാന്തവാത്സല്യമാണ് ഹനുമാനെ ഈ വിഭാവനത്തിനു പ്രേരിപ്പിച്ചതെന്നു തീർച്ചയാണ്. തന്റെ ഉദ്ദേശത്തിനു് അനുയോജ്യമായ പേഷവും സംഭാഷണവുമാണ് അദ്ദേഹം സ്വീകരിച്ചതു്.

ഹനുമാന്റെ പാരവശ്യം തികച്ചും സ്വാഭാവികമായിട്ടുണ്ടു്. “നോക്കട്ടെ നമ്മുടെ മാർഗ്ഗം കിടക്കുന്ന മർദ്ദാ! നീയെങ്കിലും അറിയാം ശാഠ്യം!” എന്ന ഭീമന്റെ ദുർഭാഷണം കേട്ടാൽ അല്ലെങ്കിൽ ഉൾക്കൊള്ളുവാൻ ഉടനെ ക്ഷോഭിച്ചു പോകും. എന്നാൽ ഹനുമാൻ തികഞ്ഞ സമപിത്തതയോടുകൂടി വിവശഭാവത്തിലാണ് ഭീമനോടു് വഴിമാറിപ്പോകാൻ അപേക്ഷിക്കുന്നതു്. “നേരേയ മാർഗ്ഗം വെടിഞ്ഞു നടക്കുന്നില്ലാമോമിജ്ജനം നോക്കൂമില്ലെടോ,

മാറില്ലെന്ന പറയുന്ന മൃഗന്റെ മാറിൽപ്പതിക്കും ഗദാഗ്രമെന്നോക്കണം” എന്ന ഭീമന്റെ വാക്കു കേട്ടതോടെ ഹനമാൻ ഉരുളയ്ക്കുപ്പരിപ്പോലെ മറുപടി പറഞ്ഞുതുടങ്ങി.

ഭീമന്റെ ആത്മപ്രശംസയ്ക്കും വന്യ പറച്ചിലിനും ഹനമാൻ നൽകുന്ന പരിഹാസഗർഭമായ മറുപടി ഭീമനെ ക്ഷത്യാനുമല്ല പ്രകോപിപ്പിച്ചത്. അദ്ദേഹം പാണ്ഡവരുടെ കുറവുകളും കൊള്ളരുതായ്മകളും, പരാജയങ്ങളും എണ്ണിയെണ്ണിപ്പറഞ്ഞുതുടങ്ങി. അഞ്ചുപേരുള്ള പാണ്ഡവരിയെ വിവാഹം ചെയ്തത് എന്ത് ധർമ്മം മുൻനിർത്തിയാണെന്നും, കൗവരോട് തോറ്റത് വനസാസം അനുഭവിക്കുന്നത് എന്ത് തരത്തിലുള്ള വിജയമാണെന്നും, ഹനമാൻ ചോദിച്ചു. ബകഹിഡിംബാദികളായ രാക്ഷസരെ കൊന്ന ഭീമന്റെ ധൈര്യവും പരാക്രമവും പാണ്ഡവരിയുടെ വസ്ത്രാക്ഷേപസമയത്ത് കാശിക്കുപോയോ എന്ന ആക്ഷേപം കേട്ട് ഭീമൻ മറുപടി പറയാനാവാതെ വെയിലേററ കുർപ്പുരമ്പോലെ അലിഞ്ഞുപോയി. ഗദകൊണ്ടു് വാൽ തട്ടിമാറുന്നവനായ മുറിഞ്ഞുപോകുമോ എന്ന് ഭീമൻ ആശങ്കിക്കുമ്പോൾ “മുറിയുന്നെന്തെടോ ഭീമ! ഗദയോ നമ്മുടെ വാലോ” എന്ന ഹനമാന്റെ മറുപടിയിൽ അന്തർഭവിച്ചിട്ടുള്ള പരിഹാസവും ആക്ഷേപവും ഭീമനെ പലിയെ പൂച്ചയാക്കി മാറ്റുന്നതാണ്.

“മക്കടൻ മക്കടൻ” എന്ന് പറഞ്ഞ് ഭീമൻകുട്ടിയൊക്കെ നോക്കണം ഹനമാന്റെ സ്വചർഗ്ഗസ്തേഹം വെളിപ്പെടുന്നത്. മക്കടന്മാർ അത്ര നിസ്സാരന്മാരല്ലെന്നും അവരിലും ബലവന്മാരുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹം ഭീമനെ ധരിപ്പിക്കുന്നു.

ഭീമന്റെ ഗർവ്വം അല്ലാതെ ശമിച്ചുവെന്ന് മനസ്സിലായപ്പോൾ ഹനമാൻ സ്വന്തം രൂപം ഭീമനു കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നു. അരേവരെയുള്ള ഹനമാന്റെ രൂപഭാവങ്ങളല്ല അതിനുശേഷം നാം കാണുന്നത്. വാത്സല്യനിർഭരമായ ഹൃദയത്തോടെ ഹനമാൻ സൗഗന്ധികം കണ്ടുചിടിച്ചു കൊണ്ടുവരുന്നതുള്ള മാതൃഭീമനു വിസ്മിച്ച് ഉപദേശിച്ചുകൊടുത്തു.

ഹനമാൻ രാമഭക്തന്മാരിൽ അഗ്രേസരനാണ്. സഹോദരനെ അനുഗ്രഹിച്ചശേഷം അദ്ദേഹം അവനു് രമായണകഥ

ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞുകൊടുക്കുന്നുണ്ട്. രാമനേക്കാൾ വലിയൊരു അവതാരപുരുഷൻ ഹനുമന്റല്ല. ചിരഞ്ജീവിയായ അദ്ദേഹത്തിന് രാമനില്ലാത്ത ഒരു ലോകത്തിൽ ജീവിപ്പാൻപോലും സാധ്യമല്ല.

സ്വസഹോദരന്റെ ബലവേഗപരാക്രമങ്ങൾ വേഷമേന്ന നായി വന്ന് മനസ്സിലാക്കിയ ഹനുമൻ സഹോദരസ്സഹത്തിന്റെയും രാജഭക്തിയുടേയും മൂർത്തിമൽഭാവംതന്നെയാണ്.

4. തുള്ളൽപ്രസ്ഥാനം

മലയാളത്തിലെ മറ്റൊരു സാഹിത്യപ്രസ്ഥാനങ്ങളിൽ പ്രവേശനമാണ് തുള്ളലിനുള്ളത്. അതിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവായ കറാകാടി കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരാകട്ടെ മലയാളത്തിലെ ആദ്യത്തെ ജനകീയകവിയുമാണ്. ലളിതകോമളമായ ഭാഷാശൈലിയും, നിറഞ്ഞുതുളുമ്പുന്ന ഫലിതപരീഹാസങ്ങളും, ശക്തമായ സാമൂഹ്യവിമർശനവും, സമാകർഷകമായ കേരളീയത്വവും തുള്ളലിനെ സാമാന്യജനങ്ങളുമായി കൂടുതൽ അടുപ്പിച്ചു. ക്ഷേത്രകലകളിൽ ഈ ദൃശ്യകലയോളം ജനങ്ങളെ രസിപ്പിക്കാൻ കൂത്തിനോ കൂടിയാട്ടത്തിനോ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല എന്നതാണ് പരമത്വം.

അമ്പലപ്പുഴ ഉത്സവക്കാലത്തൊരിക്കൽ ചാക്യാർകൂത്തിന് മിഴാവുകൊടുവാൻ മുട്ടശാന്തിക്കാരനായി കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർക്ക് പ്രവർത്തിക്കേണ്ടിവന്നു. പരിചയക്കുറവുനിമിത്തമോ, കൂത്തിന്റെ വിരസതനിമിത്തം ഉറക്കം തൂങ്ങിയതിനാലോ നമ്പ്യാർ താളം പിടിച്ചു. കോപംവന്ന പരിഹാസപ്രിയനായ ചാക്യാർ നമ്പ്യാരെ ആ നിറഞ്ഞ സല്പ്രതിരോധം കണക്കിന് കളിയാക്കി വീട്ടു. മാനക്കേടു പിണഞ്ഞ നമ്പ്യാർ ഇതിന് പകരം വീട്ടണമെന്ന് നിശ്ചയിച്ചു. അന്നരാത്രി “കലാഭൂമിസൗഗന്ധികം” നിർമ്മിച്ച് പിറൈദിവസം ഉചിതവേഷവിധാനങ്ങളോടുകൂടി ക്ഷേത്രത്തിന്റെ മറ്റൊരു ഭാഗത്തു് അവതരിപ്പിച്ചു. കാണികൾ

ചാഴുരം വിട്ട് തുളുൽ കാണാനെത്തി. അങ്ങിനെ ചാഴുർ വിസ്തീയമായി. തുളുലിന്റെ ഉത്ഭവത്തെക്കുറിച്ച് ഇങ്ങിനെ ഒരേ തീരുമാനം പ്രചാരത്തിലുണ്ട്.

ഒരൊരു രാത്രികൊണ്ട് ഒരു പുതിയ ദൃശ്യകലാരൂപം തയ്യാറാക്കി എന്ന് ആരു പറഞ്ഞാലും വിശ്വസിക്കാൻ പ്രയാസമുണ്ട്. ചാഴുർകലയ്ക്കിന്റെ ആവർത്തനവിശേഷമായ അവതരണം സാമൂഹ്യവും പരിസ്ഥിതിപരമായ നമ്പുരം പുതിയൊരു കലാരൂപത്തെപ്പറ്റി നിർമ്മാണത്തിന് പ്രേരിപ്പിച്ചിരിക്കാം. കൂടാതെ അതിന്റെ ജീവസ്സായ സംശയങ്ങളും വിട്ടുകൊടുത്ത താളമേളങ്ങളോടും സാഹചര്യങ്ങളോടും അതിനെ പുതിയ രൂപത്തിൽ എങ്ങിനെ അവതരിപ്പിക്കാമെന്ന നമ്പുരം ദീർഘകാലമായി ആലോചിച്ചിട്ടുണ്ടാകണം. അതിന്റെ സാക്ഷാൽക്കാരമാണ് ഈ യൊരു നിസ്സാരസംഭവത്തിന്റെ പ്രത്യാഘാതമെന്നോണം ഉണ്ടായത്.

ചാഴുരം പരമാവിചിന്തിക്കുമ്പോൾ വമ്പുരം തുളുലിന്റെ പരിഷ്കാരവുമായുമാണെന്ന് തെളിയും. കട്ടനാടൻ പ്രദേശങ്ങളിൽ പ്രചാരത്തിലുള്ള “പടയണി” എന്ന ആയോധനനൃത്തത്തിലും, അവിഷ്കൃതയിലുള്ള “വേലകളി”യിലും തുളുലിന്റെ പ്രാകൃതമായ ദൃശ്യരൂപം കാണാൻ കഴിയുന്നതാണ്. ഇവയിലെ നൃത്താംശവും നാട്ടുപാട്ടും ദ്രോണവള്ളി ആചാര്യരുടേയും മറ്റും സഹായത്തോടെ നമ്പുരം പരിഷ്കരിച്ചു ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കണം. അങ്ങിനെ അതിനുവേണ്ട പ്രത്യേകതകളോടുകൂടിയ ഒരു സാഹിത്യം നമ്പുരത്തിനെ രചിച്ചു. ഇത്രയും ചരിത്രപരമായി നമുക്ക് അനുമാനിക്കാവുന്ന വസ്തുതകളാണ്.

തനിക്കു മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന സാഹിത്യപ്രസ്ഥാനങ്ങളിൽനിന്നും കൃതികളിൽനിന്നും ആചാര്യമായതെല്ലാം നമ്പുരം സ്വതന്ത്ര കളിലേക്കു സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. തുളുലിലെ പ്രധാനമൂലമായ തരംഗിണി ഭാഷയിലെ ഒരു പ്രാചീനവൃത്തമാണ്. ചമ്പുക്കളിൽ

ഇവ ധാരാളമുണ്ട്. ശീതങ്കനിലെ “കാകളി” കിളിപ്പാട്ടുവൃത്തം തന്നെയാണ്. സംസ്കൃതത്തിലെ മല്ലികയാണ് പാർവ്വതജ്വലിൽ ധാരാളമായി ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഇവക്കിടയിൽ പാർവ്വതയ്ക്കു വകയും, സ്വാഗത, സമാഗത, ശിതാഗ്ര, കളഹാഞ്ചി എന്നിവയെല്ലാം പഴയ വൃത്തങ്ങൾതന്നെയാണ്.

പരിഹാസത്തിലൂടെ സമുഹവിമർശനം നടത്തുന്ന സമ്പ്രദായം നമ്പ്യാർ ചാപ്പൂരിൽനിന്നു സ്വീകരിച്ചതാണ്. വേഷവിധാനത്തിലും തുള്ളലിനു കൃത്യതയോടെ കടപ്പാടും. ചുറ്റുപാടുകളെ ചിത്രീകരിക്കുന്നതും സംഭവങ്ങൾക്കും ചരത്രങ്ങൾക്കും കേരളീയതപം വരുത്തുന്നതും ചമ്പുക്കളിൽ അറികറികൾ കണ്ടുവരുന്നതാണ്. പുരോണതീഹാസപ്രസിദ്ധങ്ങളായ കഥകളെ ഉപാഖ്യാനങ്ങൾക്കൊണ്ടും മറ്റും എടുക്കുന്നതിലും നമ്പ്യാർ പാലും സ്വാതന്ത്ര്യം ഉപയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്.

തുള്ളലിനു നമ്പ്യാർ നൽകിയ പ്രത്യേകസംഭാവമെന്ത് എന്നു ചിന്തിക്കാം. മുൻപറഞ്ഞ പടയണിയും വേഷങ്ങളും ഉയന്ന സമുദയക്കാക്കി ഇപ്പുറപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. പാർവ്വതയുടെ വിനോദങ്ങളായ അവയിൽനിന്നു തനിക്കാവശ്യമായ കിരണമെന്ത് അവയുടെ സംഗീതമാധുര്യവും പ്രമേയങ്ങൾക്കുമിടയിലും നഷ്ടപ്പെടാതെ പണ്ഡിതപാദരന്ദ്രങ്ങൾക്കുവേണ്ടി കവികൾ ലളിതകോമളശൈലിയിൽ അളമേളങ്ങളോടെ നമ്പ്യാർ പാർവ്വതയെ കരം പാർവ്വതീകളായി. കഥകളി ആസ്വദിക്കാൻ ആവശ്യമായ സാങ്കേതികപരമജ്ഞാനം തുള്ളലുസേദിക്കാൻ പാർവ്വതയ്ക്കു അഭിനയം, രാഗം, സംഗീതം എന്നിവയുടെ സമാഹാരം, പരിഹാസവും, ഛായങ്ങളും, സമൂഹവിമർശനവും എല്ലാംകൂടി അവർ പ്രത്യേകമയരോസമാധുത ഉണ്ടാക്കുന്നതിനു നൽകിയ സംഘടന ഇപ്പോഴും കലാരൂപത്തെ സഹർഷം സ്വദേശം ചെയ്യുന്നു.

അവതരണത്തിലും കഥകളിയുടെ വിഷമങ്ങളെന്നും തുള്ളലിനീല്ലു വളരെ ലളിതമാണ്. നടനും ഒരു മട്ടക്കുറവും ക

ശിതാളക്കാരനും മാത്രമേ തുള്ളലിനു വേണ്ടു. നടന്തന്നെ പാട്ടു പാടും. പന്നിനിക്കാർ ഏറ്റുപാടിക്കൊള്ളും. അതിനാകട്ടെ താളമൊപ്പിച്ചു പാടാനുള്ള കഴിവുമാത്രം മതിതാനും. നടന്റെ വേഷവിധാനം വളരെ ലളിതമാണ്. രംഗസജ്ജീകരണങ്ങളൊന്നും ആവശ്യമില്ല. പകലും രാത്രിയും തുള്ളൽ നടത്തുകയും ചെയ്യും. ഇങ്ങിനെ അവതരണത്തിന്റെ കാര്യത്തിലും തുള്ളലിനു പുതുമയുണ്ടായിരുന്നു.

മുനിയിരിക്കുന്ന കാണികളെ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി പരിഹാസിക്കുന്ന ചാക്യരുടെ സ്വഭാവം തുള്ളൽക്കാരനും സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ തുള്ളൽക്കാരനായ വ്യക്തിഭേദമില്ല. കാണികളെല്ലാം ചൂണ്ടി പരിഹാസിക്കാറുണ്ട് അയാൾ. പിന്നെ ക്ഷേത്രത്തിനു പുറത്തും തുള്ളൽ നടത്താറുണ്ട്. കൂത്തങ്ങിയെല്ല.

കുട്ടൻ, ശിരുകൻ, പറയൻ എന്നു തുള്ളൽ മൂന്നു വിധത്തിലുണ്ട്. തുള്ളല്ക്കാരന്റെ വേഷവിധാനത്തിൽ ഈ മൂന്നെണ്ണത്തിലും അല്പാല്പ വ്യത്യാസം കാണാം. കവിതയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഇവയിലെ വ്യത്യാസങ്ങൾ വ്യത്യാസമുണ്ട്. കേരളത്തിലെ സാർവ്വജനീനമായ ദൃശ്യകലാരൂപമെന്ന നിലയിൽ തുള്ളലിനു് അലിപിയില്ലെന്നതാണ് തുള്ളലെന്നു് തീർത്തുപറയാം.

കലാനുസരണസംഗ്രഹത്തിലെ ഫലമിതിയും

പരിഹാസവും

ചാമരമ്പരയ ഭടന്മാരെയും സാധാരണജനങ്ങളും നിറഞ്ഞ ഒരു സന്തോഷം മുന്നിൽ കണ്ടുകൊണ്ടാണ് ക്ഷേത്രനമ്പ്യാർ തുള്ളലുകൾ നിർത്തിച്ചത്. പുരാണേതീഹാസകഥകൾ വിവരിച്ച ജനങ്ങളിൽ സമാഗ്ദബോധം ഉണ്ടാക്കിത്തീർക്കുക എന്നതായിരുന്നു നമ്പ്യാർകവിതകളുടെയും ലക്ഷ്യം. എന്നാൽ ഗൗരവത്തോടെ അതു നിർവ്വഹിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് ഫലമില്ലെന്നു് മനസ്സിലാക്കിയ നമ്പ്യാർ ചിരിപ്പിച്ചു രസിപ്പിച്ചു കാര്യബോധം ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കുവാനും

ണ് ശ്രമിച്ചത്. തുള്ളൽ കണ്ടു രസിക്കാനുള്ളതുകയാൽ ചിരിക്കുന്ന കഥ തന്നെ വേണമെന്നു നമ്പ്യാർ തീരുമാനിച്ചു. കഥ പുരാണത്തിലോ ഇതിഹാസത്തിലോ ഉള്ളതാണെങ്കിലും ഹലിന്ദപരിഹാസങ്ങളും, ചുരുപാടുകളുടെയും പരിചിതവ്യക്തികളുടേയും ചിത്രങ്ങളും ഇടകലത്തി ഒരു പ്രത്യേക രീതിയിലാണ് നമ്പ്യാർ തുള്ളലുകൾ അവതരിപ്പിച്ചത്. ഒരു ദൃശ്യകലയെന്ന നിലയ്ക്ക് അത്രയും ഉണ്ടെങ്കിലേ ജനങ്ങൾ രസിക്കുകയുള്ളൂ എന്നും അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. കയ്യുള്ള മരുന്ന് പഞ്ചസാരയിൽ പൊതിഞ്ഞു കുട്ടികൾക്കു കൊടുക്കുന്നതുപോലെ ചിരിയിലും നേരംമ്പോക്കിലും പൊതിഞ്ഞാണ് നമ്പ്യാർ ജീവിതപഞ്ചസാര സാധാരണക്കാർക്കു നൽകിയിരുന്നത്. താൻ ഉദ്ദേശസാധ്യത്തിന് അനുഗുണമായ വിധത്തിൽ പുരാണകഥാരേഖകളെ അദ്ദേഹം പുതിയ ഭംഗിയോടെ ആഖ്യാനം ചെയ്തു. ഉപാഖ്യാനങ്ങൾകൊണ്ടു പ്രധാന കഥയ്ക്കു മിഴിവു പരത്തി വർണ്ണനകൾകൊണ്ടു വികസഭാഗങ്ങൾ ചമല്ലാമുള്ളതായിക്കിത്തിത്തു.

നമ്പ്യാരുടെ ആദ്യത്തെ തുള്ളൽ തിയാണ് കല്യാണസൗരസ്വികം എന്ന ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ തുള്ളലിന്റെ എല്ലാ സ്വഭാവവിശേഷങ്ങളും ഈ കൃതിയിൽ തെളിഞ്ഞുകാണാം. പാത്രസ്വഭാവം ആവർഷിക്കപ്പെട്ടതിൽ തന്നെ ചിരിക്കുവാൻ തള്ളെല്ലാം അദ്ദേഹം ഒരുക്കിയിട്ടുണ്ട്. ആത്മപ്രശംസയിലൂടെ അഹംഭാവത്തിന്റെ കൊടുമുടിയിലെത്തിയ ഭീമസേനൻ ഒരു പുലർ വാനരന്റെ വലംപെ ഒരു രോമംപോലും ഇളക്കാൻ സാധിക്കാതെ പരിഹാസ്യനായിത്തീരുന്ന രംഗം ആരിലാണ് പൊട്ടിച്ചിരി ഉയർത്താൻ രക്ഷ. മുപ്പാർലുംവെപ്പ് ശക്തനും, ജരാസന്ധനെ പിടിച്ചു മുട്ടാക്കി വീഴ്ത്തുന്നവനായ ഭീമൻ ഇതിൽപ്പരം ഒരു പരാജയം പിണയ്ക്കവ നഷ്ടം എത്ര കൊങ്കമനായാലും ആത്മപ്രശംസ ചെയ്യുന്ന അഹംഭാവിക്കു് ഇതാണനുഭവമെന്ന് ഏറ്റവും ശക്തിയായ ഭാഷയിലും രീതിയിലും നമ്പ്യാർ ധരിപ്പിക്കുകയാണിവിടെ ചെയ്യുന്നത്.

“മറിയുന്നെന്തെടോ ഭീമാ, ഗദയോ നമ്മുടെ വാലോ,
അറിയാഞ്ഞിട്ടുചോദിച്ചേനരിശുമുണ്ടാകവേണ്ട”

എന്നു് ഹന്തമാന്റെ ചോദ്യം കേട്ട ഭീമന്റെ അഹങ്കാരത്തിന്റെ
വാൽ മുറിഞ്ഞുപോയിരിക്കണം തീർച്ച.

സ്വന്തം കേമത്തങ്ങൾ കൊട്ടിഘോഷിക്കുന്ന ഭീമൻ ഹന്ത
മാൻ കൊടുക്കുന്ന ഓരോ മറുപടിയും ആരേയും കുടുക്കു ചിരി
പ്പിച്ച “ബലേ” പറയിക്കുന്നതാണു്. പാഞ്ചാലിയുടെ വാക്കു
കേട്ടു പൂ തെണ്ടി പുറപ്പെട്ട ഭീമനെ ഹന്തമാൻ കളിയാക്കുന്നതു
നോക്കുക.

“കള്ളത്തരം മുതുകൊണ്ടു ദുര്യോധനൻ
തള്ളിപ്പറത്താക്കി നിങ്ങളെത്തൽക്കണം
ഉള്ളിൽബുദ്ധ്യം പൂണ്ടു മടുത്ത നിങ്ങളെ—
തുളച്ചിപതിന്നൊരു ചെണ്ണം പുറപ്പെട്ടു
കണ്ടു വസ്ത്രക്കുളിൽ കാക്കയുണ്ടായപ്രകാരം
കൊണ്ടുവാ കൊണ്ടുവാ എന്നു കുലുക്കിയും
ഗണകൂടിമെന്നോത്തു ഭയപ്പെട്ടു
മണ്ടിത്തുടങ്ങും മടുത്തൊരു നിങ്ങളും”

വലിയ ധാർമികനാരെന്നു ഭാവിക്കുന്ന പാണ്ഡവർ എല്ലാവരും
കൂടി പാഞ്ചാലിയെ കല്യാണം കഴിച്ചതിനെ ഹന്തമാൻ കണക്കി
നു കളിയാക്കുന്നുണ്ടു്.

“നാലഞ്ചു ഭർത്താവൊരുത്തിക്കു താനതു
നാലുജാതിക്കും വീഡിച്ചതല്ലോക്കണം
നല്ലേപേർ കേട്ടാൽ നിരക്കാത്ത വസ്തുവി
വാലുള്ള വാനരന്മാർക്കും ചിതം പരാ.”

പാഞ്ചാലിയെ നിറഞ്ഞ സദസ്സിൽവെച്ചു വസ്ത്രാക്ഷേപം ചെയ്തു്
അപമാനിച്ചപ്പോൾ അതു കണ്ടു നീന്ന പൊണ്ണത്തടിയിനായ ഭീമ
ന്റെ പരാക്രമം കാശിക്കുപോയോ എന്നു ഹന്തമാൻ ചോദിക്കു
മ്പോൾ നമ്പൂക്കുപോലും ഭീമന്റെ ആ ധർമ്മബോധത്തിന്നടിപ

ണിഞ്ഞുകൊണ്ടുള്ള ക്ഷമ അത്ര ചിടിച്ചില്ലെന്നാണ് തോന്നിപ്പോവുക. ഇങ്ങനെ ഭീമഹന്തമർസംവാദത്തിലെ, ഹനുമാന്റെ ഭാരോ വാക്കും മൂർച്ഛയുള്ള ഭാരോ പരിധാസരമായിട്ടാണുഭവപ്പെടുക.

നായാട്ടുകാരുടെ നീണ്ട സംഭാഷണം കല്യാണസൗഗന്ധികത്തിലെ അധികപ്പറായ ഒരു ഭാഗമാണ്. നായാട്ടു തൊഴിലാക്കിയ തന്റെ നാട്ടുകാരെ ഒന്നു കളിയാക്കാൻ മനസ്സുർപ്പും ആ ഭാഗം അത്രയും അദ്ദേഹം വിസ്തരിച്ചതാണ്. ആയുധമില്ലാത്ത നായാട്ടുകാരെപ്പറ്റി പറയുന്ന ഭാഗം നോക്കുക:

“കൈകളും വിശിപ്പുറപ്പെടുന്നതു താൻ
അയ്യോ! ചുമടൊപ്പാനല്ല പോകുന്നു
ചെയ്തോട്ട നേരിട്ടുകുന്ന വൻപുലി
കയ്യോങ്ങിയാലങ്ങു മാറുമോ വേടരേ.”

കാട്ടാളറാണിയുടെ ദാസനായി കഴിയുന്ന കാട്ടാളരാജാവിന്റെ സമുദായത്തിലെ “പെൺകോനു”ന്മാരെതന്നെയാണ് നമ്പ്യാർ കളിയാക്കുന്നത്.

“അച്ചിക്ക ദാസ്യപ്രവൃത്തി ചെയ്യുന്നവൻ
ചോച്ചിക്കുപോയങ്ങു തൊപ്പിയിട്ടിടണം.”

ബഹുഭാര്യന്മാരായ രാജാക്കന്മാരും പ്രഭുക്കന്മാരും നമ്പ്യാക്കു പരിചിതരാണ്. സ്ത്രീജിതന്മാരായ അവരെയാണ് കണ്വേരനെക്കുറിച്ചുള്ള രാക്ഷസന്മാരുടെ സംസാരത്തിലൂടെ അദ്ദേഹം ലക്ഷ്യമാക്കിയിട്ടുള്ളത്.

“തന്മുരാനിപ്പൊളുക്കുവാൻ കൊടുക്കുന്ന
ചെമ്പിറന്നോർ പത്തുനൂറ്റിൽ കുറയില്ല.”

ഈ കവേല്ലാർ ആരുമായിത്തെ പൂ പൊട്ടിച്ചെടുത്തു കണ്വേരപതിമാക്കു രഹസ്യമായി കൊണ്ടുകൊടുക്കും. അവക്കു് അതുകൊണ്ടു ചില്ലാ “നേട്ടങ്ങളും കൈമടക്കുകളും” കിട്ടാമുണ്ടു്. രഹസ്യമായി പുഷ്പ അഭിഷേകത്തിനെപ്പറ്റി ആർ ഏഷണി പറഞ്ഞാലും

ഈ കാവല്ലാട് ഭയമില്ല. കാരണം കുബേരൻ ഭാര്യമാർ പറയുന്നതേ കേൾക്കുകയുള്ളൂ. അവരുകളെ കാവല്ലാട് ദോഷമായി ഒന്നും പറയുകയുമില്ല.

ഭിരുതപം നമ്പ്യാക്കൊരിക്കലും സമീപ്തൻ സാധ്യമല്ല. സന്ദർഭമുണ്ടാക്കിത്തന്നെ അദ്ദേഹം അവരെ ആക്ഷേപിക്കും. ഭീമന്റെ ഗഭകൊണ്ടുള്ള അടിയേറു് ഓട്പ്പോയ രക്ഷസർ ശ്രോധവശനോടു സങ്കടമുണർത്തിക്കുന്നത് നോക്കുക:

“മൃക്കുറ്റിഞ്ഞിതു മുഞ്ഞിചരഞ്ഞിതു
കരം കുമ്പുക്കും ചിലക്കു വന്തു പിന്നെ
നാക്കു മുറിഞ്ഞു പോയ് വാക്കു പുറപ്പെടാ
ചാക്കുമാത്രം പുനരാക്കും ലഭിച്ചില
നോക്കുന്ന ദീക്ഷിലപ്പൊണ്ണൻ ഗഭയുമായ്
പാക്കുന്നു കൊൽവാൻ വരുനെന്നു തോന്നുന്നു.”

“ചാക്കുമാത്രം പുനരാക്കും ലഭിച്ചില” എന്നു പറയുമ്പോൾ ഈ നിലയയക്കാൾ ചാക്കായിരുന്നു ഭേദം എന്നു് ആക്കും തോന്നിപ്പോകും മട്ടിലാണ് അവന്റെ സങ്കടനിവേദനം. ആ ഭിരുതപത്തിനു് അങ്ങിനെ വേണം ശിക്ഷയെന്നുവാം നമ്പ്യാരുടെ മതം.

ഇങ്ങിനെ സന്ദർഭം കിട്ടുമ്പോഴെല്ലാം ഫലിതപരിഹാസങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചു് കാവ്യത്തെ മധുരമധുരവും ഹൃദ്യവുമാക്കിത്തീർത്തു്, കാവ്യത്തിന്റെ പരമപ്രയോജനം സാക്ഷാൽക്കരിക്കാൻ നമ്പ്യാരെപ്പോലെ മറ്റൊരാൾ കവിതയും കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല.

6 കല്യാണസൗഗന്ധികത്തിലെ വണ്ണനകൾ

പദ്യമൂലമായ കണ്ഡൻനമ്പ്യാർ വർണ്ണനയുടെ കാര്യത്തിൽ ചെറുശ്ശേരിയേയും എഴുത്തച്ഛനേയും അതിശയിക്കുന്നു. ദൃശ്യകലയായ തുള്ളലിൽ കാണികളെ രസപ്രീതിക്കാൻ വർണ്ണനകൾക്കാണ് കൂടുതൽ കഴിവെന്നു് മനസ്സിലാക്കിയ അദ്ദേഹം ചിലപ്പോൾ ഇതിവൃത്തത്തിൽ നിന്നു് വ്യതിചലിച്ചു പോലും നിങ്ങള നിങ്ങള വണ്ണനകൾ ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. വ്യക്തിയോ, വസ്തുവോ, സംഭവമോ

സന്ദർഭമോ, പരിസരമോ, എന്തു തന്നെയാവട്ടെ, ഭാരോന്നിത അനുയോജ്യമായ പദങ്ങൾ തെരഞ്ഞെടുത്തു് സ്ഥൂലമായോ സൂക്ഷ്മമായോ വർണ്ണിച്ചു് അനുവാചകന് അനുഭവപ്രതീതിയുണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കുവാനാണു് നമ്പൂർ ശ്രമിച്ചിട്ടുള്ളതു്. അതിനാൽ അദ്ദേഹം തികച്ചും വിജയിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

ചമ്പുക്കളെയാണു് സ്ഥൂലവർണ്ണനയിൽ നമ്പൂർ മാതൃകയാക്കിയിട്ടുള്ളതു്. വാരിവലിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ചമ്പുക്കളിലെ വർണ്ണന അവയുടെ കാവ്യഭംഗിയെ കെടുത്തിയപ്പോൾ തുള്ളലുകളിൽ അവ വിജയിക്കുകയാണു് ചെയ്തതു്. തന്റെ മുന്നിലുള്ള വിവിധ വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട കാണികളെ കണ്ടുകൊണ്ടാണു് നമ്പൂർ ഈ വർണ്ണനകളെല്ലാം ചെയ്തതു്. ഇതിവൃത്തവുമായി പലപ്പോഴും വലിയ ബന്ധമൊന്നും അവക്കില്ലായിരിക്കാം. എങ്കിലും തങ്ങൾ പരിചിതമായ പ്രശ്നങ്ങളേയും പരിഭവസ്ഥിതികളേയും കുറിച്ചുള്ള ആ സ്ഥൂലവർണ്ണനകൾ കാണികൾക്കു് രസിച്ചു. സാധാരണക്കാരന്റെ ജീവിതവും പ്രശ്നങ്ങളും ചിന്താഗതിയും പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്ന എന്നതാണു് തുള്ളലുകളിലെ വർണ്ണനകൾക്കുള്ള മെച്ചം; മറ്റൊന്നെല്ലാം ദോഷങ്ങൾ അവയ്ക്കുണ്ടാകിലും.

കല്യാണസൗഗന്ധികത്തിലെ വനവർണ്ണന നോക്കുക. സൗഗന്ധികപുഷ്പം കണ്ടുപിടിച്ചു് പാശ്ചാലിക്ക് കൊണ്ടുകൊടുത്തു് അവളുടെ ഇഷ്ടപൂത്തി വരുത്തുവാനുള്ള ഭീമന്റെ ഉൽക്കണ്ഠയെപ്പോലും വിസ്തരിച്ചുകൊണ്ടാണു് കവി ആ ഘോരകാന്താരത്തിന്റെ വർണ്ണന നടത്തുന്നതു്. നക്ഷത്രമാർഗ്ഗം തൊടുന്ന പതുതുറായിരം ശൃംഗങ്ങളോടു കൂടിയ ഗന്ധമാദന പദ്മതത്തിലെ താലം, തമാലം മുതലായ നൂറുനൂറു വൃക്ഷങ്ങളും, പലതരം വള്ളികളും, നൂറുജാതി പൂക്കളും പേർപറഞ്ഞു് വർണ്ണിച്ചെന്നമ്പൂർ. തൃപ്തിപ്പെടുന്നുള്ള ഭീമന്റെ ഗദാഘാതമേൽപ്പേവോൾ പൊട്ടിത്തകന്നു് നീലംപതിക്കുന്ന വാഷസമുദമങ്ങളുടെ ഘോഷം "മറതും ഖണ്ഡിച്ച മറന്തിന്മേൽ വിണ മറതും, മറതും ഭസ്മമായു്" എന്നു് ശബ്ദഘോഷംകൊണ്ടു തന്നെ കവി നമുക്കു് അനുഭവ

പ്പെടുത്തിത്തന്നു. പാതാളരസ്യത്തിനു തുല്യമായ ഗുഹകളിൽ താമസിക്കുന്ന വേതാളപാളിയും കാളിയും കൂളിയും ഭൂതാളീപുത്രനാ ജാലങ്ങളും മറ്റും വർണ്ണിച്ചു കാണത്തിലെ ഭയാനകമായ അന്തരീക്ഷം ആവിഷ്കരിക്കുന്നു.

തുടന്ന് കാട്ടാളന്മാരും നായാട്ടും, കാട്ടുമൃഗങ്ങളുമാണ് നമ്പ്യാരുടെ വർണ്ണനക്ക് വിഷയമാവുന്നത്. “ചെമ്പിച്ച താടിയും മീശയും കേശവും മറ്റും ചേർന്ന കാട്ടാളരാജാവിന്റെ ചിത്രം എത്രയും സജീവമായിരിക്കുന്നു. നായാട്ടനായ്ക്കളുടെ പേരും സ്വഭാവവും കൂടി അദ്ദേഹം വീട്ടുകളയുന്നില്ല. തികച്ചും നിസ്സാരങ്ങളെന്ന് തോന്നുന്ന ഇത്തരം ഭാഗങ്ങൾ അഭിനയമറിയുന്ന തുള്ളിപ്പുരന്റെ കയ്യിലെത്തുമ്പോൾ കാണികൾക്കത് രസകരമായിരിക്കുമെന്ന് നമ്പ്യാർക്കറിയാം. കാട്ടാളന്മാരുടെയും വേട്ടക്കാരുടെയും സംഭാഷണത്തിലാണ് പിന്നീട് അദ്ദേഹം ശ്രദ്ധിക്കുന്നത്. എന്തെല്ലാം പ്രശ്നങ്ങളാണവയ്ക്ക്? കാട്ടാളരാജാവിന്റെ കൊടും ക്രൂരതകൾ, കാട്ടാളനാരിയുടെ വാത്സല്യകേതൃരൂപവും, വേഷവും, ദരുവന്റെ പെണ്ണിനെ മറ്റൊരാളവൻ തൊട്ട കഥ ഇങ്ങിനെ പലതും സംഭാഷണവിഷയമാണ്.

അച്ചിപ്പു ഓസ്യവൃത്തി ചെയ്യുന്ന കാട്ടാളരാജാവും കൊച്ചിപ്പുറപ്പോയി തൊപ്പിയിടേണമെന്നും കൂടി ഭീമൻ കരക്കെ കാട്ടാളന്മാർ പറയുന്നത്, രസകരമായിട്ടുണ്ട്. തനിക്കു പരിചിതമായ വ്യക്തികളേയും സാമൂഹ്യസ്ഥിതിഗതികളേയുമാണ് ഇതെല്ലാം വർണ്ണിക്കുമ്പോൾ നമ്പ്യാരുടെ മനസ്സിലുണ്ടായിരുന്നത്.

നായാട്ടിന്റെ ഘോഷമാണ് അടുത്തത്. കൂരമ്പുകളേറുമനിലവിളിച്ചു മാടുന്ന മൃഗങ്ങൾ. മൃഗങ്ങളെ കണ്ട ഭയപ്പെട്ടോടി കണ്ടുകിണറിലും കടുവായിൻവായിലും ചെന്നു ചെടുന്നവർ ഇവരെയെല്ലാം ഏറ്റവും രസകരമായ രീതിയിലാണ് നമ്പ്യാർ വർണ്ണിക്കുന്നത്. നേരമ്പോക്കും പരിഹാസവുംകൊണ്ട് ഏറ്റവും ഹൃദ്യമായിത്തോന്നുന്ന ഈ വർണ്ണനകൾ, കഥയിൽ നിന്നു ബഹുദൂരം

രം പോരുന്ന കഥപോലും കാണികളെ വിസ്മയിപ്പിക്കുവാൻ പര്യാപ്തമാണ്.

വല്ലീഗൃഹങ്ങളിൽ സല്ലീലയാടുന്ന ഗന്ധവുമല്ലാക്കിമാരുടെ ശ്രംഗാരവിലാസങ്ങളുടെ വണ്ണന, അതേവരെ കാണനവും നായാട്ടും വർണ്ണിക്കുന്നതു കേട്ടു മുഷിഞ്ഞിരിക്കാനിടയുള്ള കാണികൾക്കു നൽകുന്ന ഒരു ഇഞ്ചിക്കറിയാണ്. വമ്പനായ വൃകോദരൻ വല്ലീഗൃഹങ്ങളിലെ ആ ലീലാവിലാസം കണ്ടു കുന്നിട്ടുനോക്കി എന്നു പഠിയ്ക്കേണ്ടതും നാം അറിയാതെ ചൊരിച്ചിരിപ്പോകാം.

കോമളശ്രീപുണ്ണമായ കഭളീവനത്തിന്റെ സ്കന്ധവും സുന്ദരവുമായ വർണ്ണന നമ്പ്യാരുടെ ഭജചിത്രത്തിനു മികച്ച ഉഷ്ണമാണ്. ചവിഴവും പച്ചരതാക്കല്ലും ഒന്നിച്ചുകോർത്ത് മാലകൾ കൊണ്ടു വിതാനിച്ചു ദിക്കെന്നു തോന്നിക്കുമാറു നന്നായി പഴുത്ത പഴങ്ങളോട് ഇടകലർന്ന പച്ചക്കളിക്കുലകൾ തിങ്ങിയ ആ കഭളീവനം ശ്രീഹരമാന്റെ വാസഭൂമിക്കുചിതം തന്നെയെന്ന് ആരും സമ്മതിക്കും. കുറച്ചു വരികൾകൊണ്ട് ഏറെയും മനോഹരവും സജ്വലവുമാക്കിത്തീർത്ത ഈ വർണ്ണന നമ്പ്യാരുടെ അനുപമമായ കവിതപത്തിന്റെ ശക്തികേന്ദ്രമാണെന്നു പറയാം.

പദങ്ങൾകൊണ്ടു ചിത്രം വരയ്ക്കാനുള്ള നമ്പ്യാരുടെ പാടവത്തിന് ഉദാഹരണമാണ്. ഇതിലെ വുലുവാനരന്റെ വർണ്ണന.

“മനംകൊണ്ടിങ്ങനെ... ..

... ..നേത്രവും ചിന്തിക്കിട

ക്കുന്ന ആ വുലുവാനരനെ നമുക്കു കൺമുന്നിൽ കാണാം.

ഇതേ വുലുവാനരൻ ഹരമാനായി ഭീമന്റെ മുന്നിൽ വിശ്വരൂപം കാണിക്കുന്ന ഭാഗം വർണ്ണിക്കുമ്പോൾ ഉപയോഗിക്കുന്ന പദങ്ങളുടെ ശക്തി ശ്രദ്ധേയമാണ്.

“തുടുതുട നയനങ്ങളുമെമ്പാടു ചെമ്പുകിടാരംപോലെ

കുടിലാകൃതി ശശികലപോലെ വിളങ്ങിന ദന്തകടുംബം

ചടലസ്ഫുടം സകളമീടകലരുന്ന ഭയങ്കരമുഖവും
പരിഷ്കരണാഭിപ്രായപരമായ പരിഷ്കരണത്തിന് പൂർണ്ണമായും
എന്തൊരോരോന്നും ഗാർഭിത്യമാണ് പദശക്തികൊണ്ട് ഈ ഭാ-
ഗത്തിന് കൈവന്നിട്ടുള്ളതെന്ന് നോക്കുക.

സൗഗന്ധികപ്പെടുത്തി വർണ്ണിക്കുന്നിടത്ത് അതിന്റെ മഹ-
ത്വവും ദിവ്യത്വവും മനോഹാരിതയും പൂർണ്ണമായി പ്രതിഫലി-
പ്പിക്കുവാൻ പര്യാപ്തമായ പദങ്ങളും രീതിയുമാണ് നമ്പ്യാർ
സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്. ആ വാഗ്ദത്തത്തിന് തന്നെ ആ പൊതു-
യുടെ അസാധാരണതയും വെളിച്ചപ്പെടുത്താൻ കഴിവുണ്ടെന്നു തോ-
ന്നിപ്പോകും.

“കല്ലോലജാലം കളിക്കുന്ന കണ്ഠ

കമലമണി നിറമുടയ കമലമതുക്കുണ്ട്”—എന്നാലഭി-
ഷന്ന ആ ഭാഗം നമ്പ്യാരുടെ സൂക്ഷ്മബുദ്ധിയിൽ ഉദാഹരണ-
മാണ്.

വർണ്ണവിഷയത്തിന്റെ രസഭാവങ്ങൾക്ക് അനുയോജ്യമാ-
യ പദങ്ങളും വാഗ്ദത്തങ്ങളും തിരഞ്ഞെടുത്ത് പ്രയോഗിക്കുന്നതിൽ
നമ്പ്യാർ അസാമാന്യമായ കഴിവാണുള്ളതെന്ന് മുൻകാലത്തു
ങ്ങളിൽനിന്ന് വ്യക്തമാവുന്നതാണ്. എന്നാൽ നായാട്ടും, സ-
ഭ്യയും യുദ്ധവും വിവാഹവും വർണ്ണിക്കുന്നേടത്താണ് നമ്പ്യാർ
ടെ സിദ്ധികൾ പൂർണ്ണരൂപത്തിൽ നമുക്ക് കാണാൻ കഴിയുന്ന
ത്. ചുരുക്കേണ്ടിടത്ത് ചുരുക്കിയും വിസ്തരിക്കേണ്ടിടത്ത് വി-
സ്തരിച്ചും വർണ്ണിക്കാൻ അദ്ദേഹത്തിന് ഒരു വിഷയമില്ല. കാ-
ണികളുടെ അഭിരുചിയും, അഭിനയവും മാത്രമേ തുളുലിയെ
സംബന്ധിച്ച് പരിപാലിക്കേണ്ട ഭൗമീയമായി നമ്പ്യാർ പരി-
ഗണിച്ചിരുന്നള്ളി എന്നുവേണം കരുതാൻ. അതിൽ അദ്ദേഹത്തി-
ന് കണക്ക് തെറ്റിയിട്ടുണ്ടെന്ന് പറഞ്ഞുകൂടാ.

സാമൂഹ്യവിമർശനം

തനിയെ പരിചിതമായ കേരളീയ സമൂഹത്തെ അതിന്റെ
എല്ലാ സ്വഭാവവിശേഷങ്ങളോടുകൂടി സ്വകാശികളിൽ പ്രതി-

ബിംബിപ്പിച്ച പ്രതിഭാസമ്പന്നനായ മഹാകവിയാണ് കണ്ണൻ നമ്പ്യാർ. പുരാണേതിഹാസപ്രസിദ്ധങ്ങളായ കഥകളേയും കഥാപാത്രങ്ങളേയും കേരളീയജീവിതത്തിന്റെ പ്രത്യേകതകളോടുകൂടി പരോക്ഷമായി ബന്ധപ്പെടുത്തി. പരിഹാസമധുരമായി അദ്ദേഹം ആവിഷ്കരിച്ചു. ദൃശ്യകലയായ തുള്ളലിന് തന്മൂലം ലഭിച്ച പ്രചാരവും പൊതുജനസമ്മതിയും അതിനെ ആകാലഘട്ടത്തിലെ ജനകീയകലയാക്കിത്തീർത്തു.

വ്യക്തമായ ലക്ഷ്യബോധത്തോടുകൂടിയാണ് നമ്പ്യാർ തുള്ളലുകൾ രചിച്ചത്. ഭീരുത്വം, കള്ളക്കുടി, വ്യഭിചാരം, അഴിമതി, കൈക്കൂലി, ദുർഭരണം മുതലായ സാമൂഹ്യദോഷങ്ങൾ അന്വേഷിച്ച് തിരിച്ചറിയിച്ചു. രീക്ഷിതമായി പരിഹാസത്തിലൂടെ അവ ദൂരികരിച്ച് സമൂഹത്തെ ശുദ്ധമാക്കിത്തീർക്കുവാനാണ് നമ്പ്യാർ ശ്രമിച്ചത്.

തനിക്ക് പരിചിതമായ സമൂഹത്തെ അതിന്റെ യഥാർത്ഥ രൂപത്തിൽ ആവിഷ്കരിക്കുവാനുള്ള ഒരു ഉപാധി മാത്രമായിരുന്നു നമ്പ്യാർക്ക് പുരാണേതിഹാസകഥകൾ. സംഭവം നടക്കുന്നതും സ്വർഗ്ഗത്തിലോ, അളകയിലോ എവിടെയായാലും കൊള്ളാം. തനിക്ക് പരിചയമുള്ള കൊട്ടാരക്കെട്ടുകളും ഗ്രാമങ്ങളുടെ മണിമാളികകളും കേരളീയക്ഷേത്രങ്ങളും, അവിടത്തെ ഉത്സവങ്ങളും, കേരളത്തിലെ ആചാരരീതികളും വണ്ണിച്ചുകൊണ്ടാണ് നമ്പ്യാർ ആ പുരാണകഥകളുടെ ലോകം നമുക്ക് പരിചയപ്പെടുത്തിത്തന്നത്. രാജസേവകന്മാരെന്ന് ഭാവിച്ച് സമൂഹദോഹം ചെയ്യുന്നവരെയും, ഒരു ജോലി ചെയ്യാതെ കിടന്നുവെച്ചു തിന്നുകയും ആയുധങ്ങൾ പണയംവെച്ചും കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നവരെയും, സ്ത്രീലമ്പടന്മാരെയും പൊങ്ങച്ചം ഭാവിച്ചു നടക്കുന്നവരെയും, കള്ളക്കണക്കെഴുതുന്ന കണക്കുപ്പിള്ളമാരെയും ഉരുട്ടിതെങ്ങിനടക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണരെയും, ഉള്ളതെല്ലാം പൈദ്യനം മന്ത്രവാദിക്കും ജോത്സ്യനും, വേശ്യക്കും കൊടുത്തു തെങ്ങിനട

ക്കുന്നവരെയും നമ്പ്യാർ ശങ്കാരത്തിന്റെ കള്ളകൊണ്ടു മുറുപ്പേല്പിച്ചതന്നെ കണക്കിന് കളിയാക്കി വിടുന്നുണ്ട്. ഓരോരുത്തൻ, രാവണൻ എന്നീ ഓരോരുത്തരായ രാജാക്കന്മാരുടെ മറവിൽ നിന്നുകൊണ്ട്, തനിക്കു ആശ്രയം നൽകിപ്പോന്ന രാജാക്കന്മാരുടേയും പ്രഭുക്കന്മാരുടേയും കൊള്ളരുതായ്മകളേയും ജനദ്രോഹപ്രവൃത്തികളേയും നമ്പ്യാർ അധീക്ഷേപിച്ചു ഇങ്ങിനെ സമൂഹത്തെ ശ്രദ്ധിക്കുകയും കൂടി ഉള്ളതാണ് സാഹിത്യമെന്ന് കണ്വൻ തള്ളുകയുണ്ടാകുക വ്യക്തമാക്കി.

കലയാണസൗഗന്ധികത്തിൽ സാമൂഹ്യവ മർശനത്തിനും പരിസരചിത്രണത്തിനും ഉള്ള സന്ദർഭങ്ങൾ കുറവാണ്. എങ്കിലും രസികനായ നമ്പ്യാർ അവിടെയും ചില സന്ദർഭങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നുണ്ട്. ഗന്ധമാദനപര്യന്തത്തിലെ നായാട്ടുകാരുടെ വർത്തമാനം കേരളത്തിലെ ഒരിടത്തരം കുടുംബത്തിന്റെ അന്നഭവോച്ഛ്വാസമാണെന്നു പറയാം. മരുമക്കത്തായനാട്ടിലെ കാരണവരായ അമ്മാമന്റെ അതേ സ്വഭാവവും ഉദ്ഭവമാണ് കാട്ടാളരാജാവിൽ കവി ആരോപിച്ചിട്ടുള്ളത്. നായാട്ടുകാരുടെ കുടുംബജീവിതമാകട്ടെ, രാജാക്കന്മാരുടെ ഉദ്ഭവം കൊണ്ടു നിത്യദാരിദ്ര്യത്തിൽ കഴിയുന്ന സാധാരണ കേരളീയ കുടുംബത്തിന്റേതാണ്.

ചങ്ങതിയുടെ പെണ്ണിനെച്ചെന്നു പിടിച്ചതിനാൽ കൂട്ടുകാരെല്ലാംകൂടി തല്ലിപ്പറത്താക്കിയ ഒരു വൻമാട്ടും പിടിച്ചു കരഞ്ഞെപ്പോലെ നടപ്പാണ്. കള്ളം കറുപ്പും വാങ്ങാൻ വേണ്ടി ഒരു പടയാളി താക്ക പണയം വെച്ചിരിക്കുകയാണ്. പറയുന്നത് ആ നിമിഷംതന്നെ ചെയ്യാത്ത ഭൂതം തല്ലുന്നവനാണ് കാര്യക്കാരൻ. കല്പ ചുമന്ന തലവേദന പിടിച്ചെടു ചെല്ലുമ്പോൾ നല്ല വാക്കൊന്നും പറയാതെ കൊള്ളിവാക്ക പറയുന്ന കാട്ടാളരാജാവു കാട്ടാളനാരിയെ പോടിച്ചുകൊണ്ടാണ് ജീവി

ക്കുന്നതു്. ഉള്ളിയും മഞ്ഞളും പൂശി വള്ളിക്കുടിപ്പിനുള്ളിൽ കിടക്കുന്ന കാട്ടാളനാരിയുടെ കല്ലൻ കേട്ടവക്കേ് ചോര കിട്ടുകയുള്ളു. ഇതെല്ലാം നമ്പ്യാരുടെ കാലത്തെ കൊട്ടാരങ്ങളിലേയും ഇടത്തരം വീടുകളിലേയും സ്ഥിതിഗതികളായിരുന്നു.

അച്ചിട ഭാസ്യപ്രവാതതി ചെയ്യുന്നവൻ

കൊച്ചിട പോയങ്ങു തൊപ്പിയിട്ടിടണം.

എന്നുകൂടി ഒരു വേടനെക്കൊണ്ടു പറയിക്കുന്ന നമ്പ്യാർ സ്ത്രീജിതന്മാരായ പ്രഭുക്കന്മാരെയാണ് അതിലൂടെ ലക്ഷ്യംവെച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു വ്യക്തമാണ്.

പടയിൽ ഒളിച്ചോടിപ്പോകുന്ന കുടുംബങ്ങളുടെ ചായിൽ പതിക്കുന്നതു് ഒരു നായരാണ്. ഇതു കണ്ടു മറ്റൊരാൾ കണ്ടുകൊണ്ടു കോപിച്ചു മിറ മുറിക്കി. ഉടനെ ഒരൊറ്റര മാത്രം വീട്ടിലേക്കു്. ചോരിനുവേണ്ടി പട്ടാളസേനാനന്ദിപ്പിച്ചു പടക്കളത്തിൽ ഭീരുക്കളായി വർത്തിക്കുന്ന ഇവർ നമ്പ്യാർ പരിചിതരായ തിരുവിതാംകൂർ ഭടന്മാരാണ്.

സൗമന്ധ്യപ്പെട്ടൊരു കാത്തുറപ്പിക്കുന്ന രാക്ഷസന്മാരുടെ സംഭാഷണത്തിലൂടെ കൊട്ടാരങ്ങളിൽ താമസിക്കുന്ന ഏഷണിക്കാരുടെ സ്വഭാവം നമ്പ്യാർ വെളിപ്പെടുത്തുന്നുണ്ടു്. സ്ത്രീജിതന്മാരായ രാജാക്കന്മാരുടെ അലസതജീവിതവും ക്ഷേപരത്നം വണ്ണനയിലൂടെ നമ്പ്യാർ നൽകുന്നു.

തമ്പുരാനിപ്പൊളിപ്പൊൻ കൊടുക്കുന്ന

ചെമ്പിറന്നോർ പത്തുതൂറിൽ കുറവില്ല.

അവർക്കെല്ലാം നിത്യം പൂ വേണം. അതു കൊണ്ടു കൊടുക്കുന്ന രാക്ഷസന്മാർ പുക്കയില, വെറില, പാക്കുന്നിമ്പ അഥാർ ധാരാളം കൊടുക്കും.

“മോഷണം തെല്ലുണ്ടിവെക്കുന്നു തങ്ങളുടെ

ദൂഷണക്കാർ ചെന്നു മൂപ്പിലെ കേരപ്പിച്ചാൽ

ഏഷണിക്കാരു പലരുണ്ടവരുടെ

ഭീഷണികൊണ്ടും ഭയമില്ല തങ്ങളോട്

പെൺപിറന്നോർ ചെന്നുണർത്തിച്ചതൊന്നമി-
ത്തമ്പുരാൻ കേൾക്കാതിരിക്കില്ല നിശ്ചയം."

എന്നാണു് അവരുടെ വിശ്വാസവും സമാധാനവും.

രാജാവിനോടു് ഏഷണി പറയുന്ന മന്ത്രിമാർ, അവരുടെ ഏഷണിയിൽനിന്നു് മോചനം നേടാൻ കെട്ടിലത്തുമാരെ സേവ ചിടിക്കുന്ന സേവകന്മാർ, ഇവരെല്ലാം നമ്പ്യാർക്കു് പരിചിതരാണു്. ആ സമ്പ്രദായങ്ങളെ ഈ പുരാണകഥയുടെ മറവിൽനിന്നുകൊണ്ടു് ശക്തിയായി എറ്ററിനോവിക്കുകതന്നെയാണു് നമ്പ്യാർ ഇവിടെ ചെയ്തിട്ടുള്ളതു്. കാര്യക്കാരും, മേനോക്കിയപ്പനും, ആരിയപ്പട്ടരും, അടുക്കളക്കാരും, അകമ്പടിക്കാരും, നായന്മാരും ബ്രാഹ്മണരും സ്വാർത്ഥലാഭത്തിനുവേണ്ടി തമ്മിൽതല്ലിയും, കുതികാൽ വെട്ടിയും, സേവപിടിച്ചും, തിക്കിത്തിരക്കിയിരുന്ന ജനത്തെ കൊട്ടാരങ്ങളെ മനസ്സിൽ വെച്ചുകൊണ്ടുതന്നെയാണു് കുഞ്ചൻ കുബേരരാജധാനിയെ ഈ വിധം ചിത്രീകരിച്ചതെന്നു കരുതേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

രാജാക്കന്മാരുടേയും പ്രഭുക്കന്മാരുടെയും ഭർത്താവും അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടു് കഴിഞ്ഞുകൂടിയ നമ്പ്യാർ സമുദായത്തിന്റെ എല്ലാ മണ്ഡലങ്ങളിലുമുള്ള വാർത്തികേടുകളേയും പറ്റി ശക്തിയായി വിമർശിച്ചു. ആരേയും അദ്ദേഹം ഭയപ്പെട്ടില്ല. ജനങ്ങളെ ബോധവാന്മാരാക്കിത്തീർക്കുക എന്നതു് തന്റെ സാഹിത്യചുവർത്തനങ്ങളുടെ പ്രധാന ലക്ഷ്യങ്ങളിലൊന്നായി അംഗീകരിച്ച നമ്പ്യാർ, സാഹിത്യത്തെ ജനജീവിതവുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തിയ ആദ്യത്തെ മഹാകവിയാണെന്നു തീർത്തു പറയാം.

വൃത്തങ്ങൾ

കല്യാണസൗഗന്ധികത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ള പ്രശ്ന വാർത്തങ്ങൾ താഴെ വിവരിക്കുന്നു.

1 കാകളി

മാത്രയഞ്ചക്ഷരം മൂന്നിൽ
വരുന്നോരു ഗണങ്ങളെ
എട്ടുചേർത്തുള്ളീരടിക്കു
ചൊല്ലാം കാകളിയെന്നുപേർ.

ഉദാ:—അച്ചിക്കു ദാസ്യപ്രവാത്തി ചെയ്യുന്നവൻ
കൊച്ചിക്കു പോയങ്ങു തൊപ്പിയിട്ടീടണം.
ഈ കൃതിയിൽ അധികഭാഗവും ഈ വാത്തത്തിലാണ്.

2 വകുത്രം

“ആദ്യേക്ഷരം കഴിഞ്ഞിട്ടു
നസകാരങ്ങൾ കൂടാതെ
നാലിൻശേഷം യകാരത്തെ
ച്ചെസ്താൽ വകുത്രമനുഷ്ടപ്പിൻ”

ആദ്യേക്ഷരം വിട്ട് മറ്റുള്ളവയെ ഗണങ്ങളാക്കുക. അതിൽ ഒന്നാം
ഗണം നഗണമോ, സഗണമോ പാടില്ല. നാലാമക്ഷരത്തിനു ശേ
ഷം അതായത് രണ്ടാംഗണം യഗണമായിരിക്കണം. ഇതാണ്
വകുത്രം. ഭാഷാവാത്തത്തിൽ പലപ്പോഴും ലഘുക്കളെ പാടി
നീട്ടി ഗുരുവാക്കേണ്ടിവരും.

ഉദാ:—“കുലഗുരുസമനായ
കുലയാനന്തലവന്റെ
കുലമെല്ലാമൊരുമ്പാടെ
കൊലചെഷ്ടോരുമാകാത്തൻ”

കാകളി കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ പ്രധാനമായ വാത്തം ഇതാണ്.

3 കൃശമദ്ധ്യ

“അടിയൊന്നിലെഴുത്തേഴ്
നാലിലോ അഞ്ചിലോ ലഘു
മറ്റുള്ളതെല്ലാം ഗുരുവാം
കൃശമദ്ധ്യംബുമാമിതു”.

ഉദാ:—കായാസ്ത്ര മലക്കുളം
 ലായാസം വളർത്തുന്ന
 കായാകാർമുകിൽ വർണ്ണ
 മായാമാനഷാ കൃഷ്ണം.

4 അജഗരഗമന

ലാല്പ്രായം ചതുർമാത്ര
 ഗണമാരെരു ദീർഘവും
 ചേർന്നുവന്നുലജഗരം
 ഗമനാഭിധവുത്തമം.

ഉദാ:—

വർദ്ധിത തരയവളഹിമാചല സന്നിഭതുംഗശരീരൻ
 നെടുതാകിന കൊടിമരമെന്ന കണക്കെ തുടിച്ചൊരുവാലും

5 കേക

മൂന്നും രണ്ടും രണ്ടും മൂന്നും
 രണ്ടും രണ്ടെന്നെഴുത്തുകൾ
 പതിന്നാലിലാറു ഗണം
 പാദം രണ്ടിലൊന്നമൊന്നുപോൽ
 ഗുരുവൊന്നെങ്കിലും വേണം
 മാറാതോരോ ഗണത്തിലും
 നടുക്കു യതിപാദാദി—
 പ്പൊരുത്തമിതു കേകയാം.

ഉദാ:—പാദത്തെ കവിശ്രേഷ്ഠന്മാരോടൊരുമിച്ചു
 വർഷം പൂർവ്വൻ രാമൻ വാരിധി താഴെ ചെന്നു.

കേകയുടെ ഒരു വരിയെ മദ്ധ്യതയിൽവെച്ചു മുറിച്ചു രണ്ടു വ
 റികളാക്കി എഴുതാം. ഇതിനു് അർദ്ധകേക എന്നു പറയും.

കേകപാദത്തെ വർദ്ധിച്ചാ—
 ലർദ്ധകേകയതായിടും.

ഉദാ:—പാരാതെ കവിശ്രേഷ്ഠ—

ന്മാരോടുമൊരുമിച്ചു.

6 കളകാഞ്ചിയുടെ ഒന്നാംപാദം രണ്ടാംപാദമായും
രണ്ടാംപാദം ഒന്നാംപാദമായും മാിച്ചിട്ടാൽ പര്യസ്തകാഞ്ചി.

കളകാഞ്ചി

കാകളിക്കാദ്യ പാദം ദ്വേ

രണ്ടോ മൂന്നോ ഗണങ്ങളെ

അയ്യഞ്ച ലഘുവാക്കീടി—

ലുളവാം കളകാഞ്ചീപേര.

ഉദാ:—‘കല്ലോലജാലം കളിക്കുന്ന കണ്ടു

കമലമണി നിറമുടയ കമലതു കണ്ടു.

രണ്ടു വരിയിലും ഒട്ടു മൂന്നെ ഗണത്തിൽ, കാകളിയുടെ നീ
യമമനസരിച്ചു° ഓരോ അക്ഷരം കുറവാണു°.

“കളകാഞ്ചിയുടെ പാദങ്ങൾ മാിച്ചിട്ടും പാദാവസാനങ്ങളിൽ ഓരോ അക്ഷരം വീട്ടും വരുന്നതാണു° പര്യസ്തകാഞ്ചി” എന്ന കേരളകുമാരിയിലെ ലക്ഷണമാണു° ഇവിടെ യോജിക്കുന്നതു°.

ഇവയിൽ പെടാത്തതും ലക്ഷണനിർണ്ണയം ചെയ്യപ്പെടാത്തതുമായ ചില വാത്തങ്ങളും തുളുലിലുണ്ടു°.

കല്യാണസൗഗന്ധികം

ശീതകന്തുള്ളൽ

പ്രാരംഭം

“കുലഗിരിസമമായ കുലയാനന്തലവന്റെ
കുലമെല്ലാമൊരുമ്പാടെ കൊല്ലെ ചുരുക്കമാകാത്തൻ
കുലത്തൊ കരിവേഷം കലന്നാശു വിരവോടെ
മലമകരം പിടിയിായി മലമുട്ടിൽ കളിപ്പൂമ്പോര
മലർബാണം തറച്ചാശു മലതന്റെ തടം തന്നിൽ
മലനാരിയെന്നുള്ളിപ്പലനേരംരമിപ്പൂമ്പോര
ഉലകിന്റെ ശുഭകർമ്മമലശാശുവരുത്തുവാൻ
അലസാതെ പിറന്നാശു ബലനായിട്ടിരിയ്ക്കുന്ന
പരദൈവം ഗണനാഥൻ കലവിടോടുകിയന്റെ
കല്യാണത്തെക്കളഞ്ഞാശുപലനേരം തുണയ്ക്കേണം
കലയോഹരം നമസ്കാരം കലയോഹരം നമസ്കാരം
കളവാണീ സരസ്വതീ തെളിവോടെ മനക്കമ്പിൽ
വിളയാടിക്കളിപ്പേണം കളങ്കങ്ങളകറ്റേണം
കളികൾക്കുള്ളൊരുവല്ലം കളഞ്ഞതെന്നതുണയ്ക്കേണം
ഹരിഹരസുതനയ്ക്കൻ തിരുവടിയടിയന്റെ
മനതാരിൽ പരിഭവ മകലുവാൻ തുണയ്ക്കേണം.
വാനോർ നദീപുരോണതളിഴുന്ന
ദീനാനുകമ്പിയാം കൃഷ്ണൻ തിരുവടി

ദീനംകളഞ്ഞെന്നെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളണ
മാനന്മുള്ളിൽ വളരെ വളർത്തണം
ചെമ്പകനാട്ടിന്നലങ്കാരഭൂതനാം
തമ്പുരാൻ ദേവനാരായണ സ്വാമിയും
കമ്പംകളഞ്ഞെന്നെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളണം.
കുന്ദളനേ നിന്നു തമ്പദാംഭോരുഹം

നന്ദികാരണ്യം മന്ദിരേ വാഴുന്ന
മന്ദാരദാരവാം ബാലരവിയുടെ
നന്ദിവരത്തുന്ന കണ്ടുകൊണ്ടിവിടം—
ലിന്ദുധൂപ്യപ്രിയേ! വന്ദേ ഭഗവതി
മന്ദേതാം മമ മന്ദത തീർത്തുടൻ
വന്നീസ്സഭതന്നിലൊന്നു വിലസണം.

കിള്ളിക്കുറിശ്ശിയെന്നുള്ള പുരംതന്നി—
ലുള്ളപരദൈവ മുളുത്തിൽവന്നുടൻ
കള്ളങ്ങളാകവേ തള്ളിപ്പുറത്താക്കി
വെള്ളത്തിരപോലെ തള്ളിപ്പുറപ്പെട്ട
വെള്ളസ്സുരസ്വതീ വള്ളിദീർഘങ്ങളും
പള്ളിവിസർഗ്ഗമെന്നുള്ള കള്ളംവരാതെ ക—
ണ്ടുള്ളിടസദാ തിരുവുള്ളംഭവിയ്ക്കണം
തുള്ളൽക്കളങ്ങളിൽ പള്ളികൊള്ളേണമേ
ഭാഷയായിട്ടു ചമയുന്നവാക്കുകൾ
ഭോഷമെന്നു വരുത്തുവാൻ ദുർഘടം
ശേഷമുള്ളൊക്കൾ കേട്ടുനന്തെക്കൊണ്ടു
ദുഷണം കെട്ടിമുറയ്ക്കാനാക്കയാൽ,
ഭോഷനായുള്ളൊരെന്നിയ്ക്കു കനക്കവേ
ഭൂഷണമെന്നു മനസ്സിപ്പറക്കുന്നു.

എന്തെന്തടങ്ങിയാലൊന്നും ഫലംവരാ
വാറില്ല വാക്കിനെനെല്ലാവരുമിനി
കുറുള്ളവർക്കും മുഷിച്ചിൽ തുടങ്ങുമി—

25

50

പ്പോരത്തമേരപ്പറഞ്ഞു തുടങ്ങിയാൽ
 ആരോലേങ്കിലും കോരിവിളമ്പിയാൽ
 സ്വാദില്ലയെന്നു വരുമിനി നിണ്ണയം
 പഞ്ചസാരപ്പൊടിയേറും ചെലുത്തിയാൽ
 നെഞ്ചകുത്തങ്ങുചിയും കുറഞ്ഞുപോം
 ചൊല്ലുന്ന കേരക്കുചിപ്പാമ്പെന്നറച്ചിട്ടു
 പല്ലുതൊട്ടെണ്ണവാനിച്ഛ തുടങ്ങാലോ.
 നെല്ലും പണങ്ങളുമുണ്ടെന്നറച്ചിട്ടു
 കല്ലിലും പുല്ലിലും തുകിത്തുടങ്ങാലോ.
 നല്ലൊരു ബുദ്ധിമാന്മാരികൾമാസാര-
 മെല്ലാമറിഞ്ഞു നിറഞ്ഞ സഭതന്നി-
 ലുല്ലാസമോടെ പ്രയോഗിച്ചു കാണകിൽ
 കല്യാണമല്ലോ കവികൾക്കു സന്തതം.
 അംഭോജനാളത്തിലുന്മീലിതം പെരേ-
 ഉൻപതു പത്തുരണ്ടിൽ ചെരക്കീട്ടു-
 പൂഞ്ചാക്ഷരത്തടി ശാഖാലതാപുഷ്പ-
 സഞ്ചയം തന്നിൽ മറഞ്ഞു നികരുന്ന
 സന്താന വേദപ്പൊരുളുകൾ വെച്ചിട്ടു
 താമരസാക്ഷന്റെ മെത്തക്കു താഴ്ത്തു
 താങ്ങിക്കീടക്കുന്നവനെ ചുമക്കുന്ന
 വമ്പന്റെ കൊമ്പന്റെ കൊമ്പൊന്നൊടിച്ചോന്റെ
 ചേട്ടനെപ്പിടിച്ചു നാട്ടിനു പോയോന്റെ
 ചാട്ടിന്റെ കൂട്ടിന്റെ കോട്ടം തിമിർത്തവ-
 നുണ്ണികഴുത്തുതൊരു പുരുഷനെ
 നുള്ളും തെളിവോടു വന്നു തുണയ്ക്കണം.

കല്യാണ ശീലനാം കാർമുകിൽ വണ്ണനെ-
 ക്കല്യാണ ഭാവേന വന്ദിച്ചുകൊണ്ടു ഞാൻ
 കല്യാണസൗഗന്ധികാഖ്യം കഥാഭാഗ-
 മുല്ലാസകാരണം ഭാരത സന്തതം

76

ചൊല്ലേരമിക്കുമൊലേശം മുരുകി ഞാൻ
 ചൊല്ലാൻ തുടങ്ങുന്നദേശികനഗ്രഹാൽ
 കലഹാരപുഷ്പം ഹരിച്ചോരു ഭീമന്റെ
 കലാണവിക്രമം വർണ്ണിച്ചു ചൊല്ലുവാൻ
 തെല്ലും മതിയാകയില്ല ഞാനെങ്കിലും
 വല്ലതും കിഞ്ചിൽ കമിഞ്ഞെന്നതേ വരൂ.
 'നല്ല വിചോന്മാർ പറഞ്ഞു ഫലിച്ചിട്ടു
 നല്ലൊരു കീർത്തി ലഭിച്ചു കഥാമാതം
 കീഴുകൂടാതെ കമിച്ചാൻ തുടന്നവൻ
 നല്ല ഭോഷച്ചാരതിനില്ല സംശയം
 എന്നു പറഞ്ഞു പരിഹസിക്കുന്നവ-
 രൊന്നു ബോധിയ്ക്കണമിന്നുമാലോകരേ,
 മൂന്നും ഭഗീരഥൻ പാരം പണിപ്പെട്ടു
 മന്ദാകിനിജലം കൊണ്ടുവന്നാദരാൽ
 മന്നിടം തന്നിൽ പരത്തി മഹാരഥൻ
 തന്നുടെ മുമ്പിൽ മരിച്ച പിതൃക്കളെ
 ഒന്നൊഴിയാതവൻ തർപ്പിച്ചു തർപ്പിച്ചു
 ധന്യരെ സ്വർഗ്ഗത്തിലാക്കിപ്പോലും നൃപൻ
 അജ്ഞലം തന്നിൽ മറുളള മഹാജനം
 മജ്ജനം ചെയ്യുന്ന തർപ്പണം ചെയ്യുന്ന
 ഗജ്ജനം ചെയ്യുന്നപോലെ മഹീതലേ
 മുർജ്ജനം നമ്മെപ്പരിഹസിച്ചെങ്കിലും
 അർജ്ജുനാഗ്രഹേ ഭവൻ തന്റെ പരാക്രമം
 വർണ്ണിച്ചു മറെറൊന്നു വർണ്ണിയ്ക്കയില്ല ഞാൻ.

100

പാഞ്ചാലീഭീസംവാദം

എങ്കിലോ പണ്ടുയുധിഷ്ഠിരൻ ഭീമനും
 മകമാർ മെഴലിയാം പാഞ്ചാലപുത്രിയും
 മാദീസുതന്മാരിരുവരുമുണ്ണ
 മദ്വിവനാന്തേ നടക്കും ദശാന്തരേ,

ഗന്ധവാഹത്താൽ നമാഹൃതമായ സൗ—
 ഗന്ധികം കണ്ടുടൻ കൗതുകാൽ പാർഷ്വതി
 ഗന്ധ വാഹാത്മജൻ തന്നോടു ചൊല്ലീനാരം
 ഗന്ധപിപ പ്രൗഢമന്ദസഞ്ചാരിണി:—

കണ്ടാലുമാശ്ചര്യ പുഷ്പമെൻ വല്ലഭ!
 കണ്ടാൽ മനോഹരം കാഞ്ചനാഭംതുഭം

പണ്ടു ഞാനിവണ്ണമുള്ളൊരു വസ്തുവെ
 കണ്ടറിയുന്നില്ല കാന്ത! ധരിയ്ക്കേടോ!

തണ്ടാർമധുരസം തെണ്ടിപ്പറക്കുന്ന
 വണ്ടകളെല്ലാം മുരണ്ടു കിതറുവലം

പൂണ്ടു വനങ്ങളിൽ പണ്ടുള്ള പുഷ്പങ്ങൾ
 കൊണ്ടുള്ളനഭവും തെണ്ടുന്നതല്ലെന്നു
 കണ്ടുടൻ വാങ്ങവും കൊണ്ടുപുച്ഛെട്ടു
 മണ്ടിവരുന്നതു കണ്ടിലയോ ഭവാനു?

കണ്ടിവാർകേശിമാർക്കുണ്ടാം ദുരാഗ്രഹം—

കൊണ്ടല്ല ഞാനിതു കണ്ടു പറയുന്ന

രണ്ടുഭാവം നിനക്കുണ്ടാകവണ്ടെടോ!

മുണ്ടകനിവെങ്കിൽ വേണ്ടുവോളം മതി—

കുണ്ഠിതംകൂടാതെ മണ്ടിഗ്രമിച്ചിതു

കൊണ്ടുവരാൻ നിനക്കുണ്ടു പരാക്രമം

കണ്ടശൈലങ്ങളും കണ്ടുവൃക്ഷങ്ങളും

കണ്ടകളുട്ടുപും കണ്ടാലതു മദം—

കൊണ്ടുതകുത്തു തീമുത്തു ഗമിപ്പതിൽ

വേണ്ടുംബലം നിനക്കുണ്ടെന്നു നിണ്ണയം

പണ്ടെടോ! നിൻകരംകൊണ്ടു ഹിഡിംബന്റെ

കണ്ഠംപിടിച്ചാശു കണ്ടിച്ചെറിഞ്ഞതും

ശുണിച്ചവനോരു കിമ്മീരനെമ്പുഭവാനു.

മണ്ടിച്ചുവെന്നല്ല രണ്ടായ്പിളർന്നതും.

കണ്ഠപമെന്നു ബലം വെച്ചു
കണ്ടുകേട്ടുള്ളിലുറപ്പുണ്ടെന്നിയ്യോ!

ഉത്തരശാമുഖം തന്നിൽനിന്നെയും
ഉത്തമമായൊരു സൗഭാഗ്യമിങ്ങനെ
സപരം വന്നതു സൂക്ഷിച്ചുകേൾ
സതപവനല്ലോ നമീരസനോ! ഭവാനു
ഇതിരം പപ്പുങ്ങളെങ്ങാനുമുണ്ടെന്നു
ചിത്തരംഗത്തിലൊന്നിട്ടുണ്ടു നിശ്ചയം
തത്രചെന്നാതു ഹരിയ്ക്കു ഭവാനെങ്കി
ലത്രനിന്നാതു ഗമിച്ചാലുമാരോൽ.
എത്രയും കോഹം നമുക്കിങ്ങതിന്നു നീ
പാത്രമെന്നുള്ളതും നന്ദോമിപ്പെടാ!

“പെണ്ണിന്റെ ചൊൽകേട്ടു ചാടിപ്പറപ്പട്ടു
പെണ്ണൻ മഹാഭോഷനായോ! മഹാജ്ഞൻ
ഖണ്ഡിച്ചുരപ്പാൻ വശമായില്ലായ്കയാൽ
ഭണ്ഡിയ്ക്കുമാരായിരുന്നു വാമംഗലം .
ഇത്യാദി നമ്മെ ദുഷിയ്ക്കും മഹാലോകം
രത്യാഗ്രഹം മൂലമെന്നു ശങ്കിച്ചു നീ
ചിത്തേ വീക്ഷിച്ചു നിൽക്കേണ്ട വല്ലഭി
പത്മമില്ലെങ്കിൽ പറഞ്ഞതുമില്ല ഞാൻ
ധർമ്മവീവാസിയാകുന്ന ഭാഷവൻ
തന്നാനി വാക്കുകേട്ടു മോഹിയ്ക്കുവാൻ
പെണ്ണൻ നെറ്റിപ്പിടിച്ചാറായ് പറപ്പെട്ടു
തന്റയകെണ്ടേണോടിവാഴും വിധേയ
വൈഭവിയെക്കൂട്ടുകൊണ്ടുപോയിടീനാൻ
വൈഭവീകവ്യാജനന്ദാ സി രാവണൻ
വാമാക്ഷിവാക്യം പ്രമാണിയ്ക്കുമാരണം
രാമാദികൾക്കു മബലം പിണഞ്ഞുപോൽ

എന്നതുകൊണ്ടു പറഞ്ഞതു ചല്ലഭ!
 എന്നുടെ ചൊൽകേട്ടുവലം ഭവിയ്ക്കോലോ.
 തന്നുടെ ബുദ്ധ്യ വിചാരിച്ചു ചിതു
 നന്നെങ്കിലങ്ങനെ വേണമെന്നാഗ്രഹം
 ഭൂപദനന്ദിനി തന്റെ വചനമിങ്ങനെകേട്ടു
 സുപതിമാരുതി ഭീമൻ ചിരിച്ചുകൊണ്ടുരവെയ്തു:—
 “ചപലാസ്ത്രീകളെപ്പോലെ കഥിയ്ക്കുന്ന നന്മകൊണ്ടാലോ!
 സഹജം നിന്നുടെ കാര്യം സപദം സംഭവിച്ചീടും.
 ശുകവാണീമേനേ! നിന്റെ റതിതമെന്നെങ്കിലും

[ചെയ്യാൻ

സുകരം മാരുതിക്കിന്നു ധരിയ്ക്കുന്നി മഹാഭാഗേ!
 ധരണീ സ്വഗുപാർത്തുപ്രദമന്ദരം മുഴുവൻ ഞാൻ
 തിരഞ്ഞുകൊണ്ടുവന്നപ്പൂവും വിരഞ്ഞുകൊണ്ടുപോയമ്പോലും
 സുരനാർ ദാനവന്മാരും നരന്മാർ പന്നഗന്മാരും
 ചരന്മാർ ചാരണന്മാരും പരന്മാർ പാർത്ഥിവന്മാരും 175
 കടക്കും കോപചമിക്കുന്നതത്ഭുതം നേരമേ പറഞ്ഞത—
 ഞാന്റെ ഗദ കൈയിലെടുക്കും സംഗമേ നല്ല
 മിടുക്കും വിരൂപശരഭൃത്തരും നടിയും കശുചന്മാർക്കി
 ട്ടിയും കൈകളും കാലുചാടിയും ദേവമെപ്പേരും
 പൊടിയും ഭൂമിയിലുള്ള പൊടിയും പാത്രമാക്കുംഞാൻ
 ഇടിയും മുഷ്ടികൾകൊണ്ടു പിടിയും മർദ്ദനംചെയ്തു—
 മടിയും താഡനംചെയ്തും മുടിയും ചൈവരിവുന്ദത്തെ
 കടിയും പാമ്പിനെപ്പോലെ കടക്കും മന്ദിരത്തേന്നിൽ
 കിടക്കും ധീരതാപുവാരികൊടുക്കും വിശുദ്ധമല്ലാം
 അടക്കും സ്ഥാനമാനങ്ങൾ മടക്കിയെന്നിയേവിശ്വപ—
 മടക്കും ഭീമസേനൻ ഞാൻ നടക്കുമിങ്ങനെ ചെററ—
 മടക്കുമാരുതിയ്ക്കില്ല മടവാർ മെയലികേ! ബാലേ!
 വടക്കുദിക്കിനെ നോക്കിനടക്കും പർവ്വതമാശു
 കടക്കും നന്മുടമൊഗ്നം മുടക്കും വൈരികളെല്ലാം

കടക്കും കാലഗേഹത്തിൽ കിടക്കും കുംഭിപാകത്തിൽ
പൊടുകൈന്നാശ്രു നിൻകാര്യം ലഭിച്ചുപോരുവൻഭീമൻ

ചീമന്റെ പുറപ്പാട്

ഇതഥംപറഞ്ഞു ഗദയും വഹിച്ചുകൊ-
ണ്ടുതഥാനവുചെയ്തു ഗന്ധവാഹരാത്മജൻ
ഉത്തരാശാമുഖം നോക്കിപ്പുറപ്പെട്ടു
സതപതാപജാര ഗംഭീരപുരുഷൻ
അഗ്രഭാരാഭാപത്തി നിരക്കാവ
അഗ്രമാനകളെ കൈതൃകം പുണ്ടടൻ
നിഗ്രമാനഗ്രമാധിപതപ്രാഡരാം
വിചലോകാഗ്രേസരന്താരെ വന്ദിച്ചു
വിഗ്രമാശക്തനാം വിരൻ വാകോദരൻ
വ്യഗ്രതാഹിനം നടന്നു തുടങ്ങിനാൻ
ഉഗ്രമഃ കാന്തനം തന്നിലകം പക്ഷ
ദർശന കൃരധിരാകാര പൂരുഷൻ

200

ചന്ദ്രവംശം

നക്ഷത്രചക്രത്തിലെത്തിക്കിളനോരു
ചന്ദ്രജന്മം കണ്ടടൻ വിസ്തരിച്ചിടീനാൻ
ലക്ഷകാടൂർബുദം ധൃളി പരാധവും
ലക്ഷികരിയ്ക്കയിലെണ്ണിത്തുടങ്ങിയാൽ
രാലം താലവും നക്തമാലങ്ങളും
സന്ദം രസാലവും ഹിന്താലജാലവും
അജ്ഞനം കേശരം നിലംപലാശവും
സർജ്ജകം ഖർജ്ജര കാരസ്തരങ്ങളും
മൃതം പനസവും ചിമ്പിക ചെമ്പകം
മാതുലംഗങ്ങളും മാനുഷ്യവും
പുന്നാഗതാഗപ്രിയാളദ്യുമങ്ങളും
ചിന്നാബ്ലകളുടേയും പൂച്ചാതിരികളും

അശ്വതിജാലം കവികത ദ്രുമങ്ങളും
 ശശപത്തനലുള്ള ചോരാൽ സമുദ്രവും
 വീട്ടിയും തേക്കും തിരികതദ്രുമങ്ങളും
 ചോട്ടിൽപ്പുതീയ്ക്കും പുഴലിവറുക്കങ്ങളും
 അത്തിയമീത്തിയും പിന്നെപ്പുരത്തിയും
 പുത്തിലത്തീകൃതമാല ജാലങ്ങളും
 മന്ദാരകുന്ദ കുന്ദസ ഷണ്ഡങ്ങളും
 കന്ദരാളങ്ങളും കൂട്ടുപുഷ്പങ്ങളും
 രീതിനി വാഷണമര വംശദ്രുമങ്ങളും
 ലത വാഷണങ്ങളും ജംബൂകദന്വയും
 ജംബീര-ചാഷണവും ശിശുദ്രുമങ്ങളും
 തുംബീലതകളും താംബൂലികളുടേയും
 ഗുണാനികളും ചല്ലികാലിപ്പിയും
 മുത്തവല്ലികളും മാലതീജാലവും
 ഇപ്രകാരം പുഷ്പ പല്ലി തുണങ്ങളാൽ
 തൽപ്രദേശം മഹാപാലാരം വാനന്തരം
 ക്ഷിപ്രം പ്രദേശിച്ച് ഭീമസനൻ മുദ്ര
 തൽപ്രദേശം കണ്ട സതൃപ്തമാനസൻ
 എടുത്തുവന്നതും ചെട്ടുമാറ്റച്ചെരിൽ
 അട്ടിവാസനങ്ങളും ചെട്ടി ചിരിക്കയും
 ചെട്ടെന്ന് ചെറുത്തു മുട്ടും മരമര-
 ളുട്ടങ്ങളിൽ ഗദാലുട്ടവും വെണ്ണയും
 ചട്ടം വാഷണമര ചെട്ടിത്തകന്നാശു
 മുട്ടിപ്പുതീക്കുന്ന കോലാഹലങ്ങളും
 ഒട്ടല്ല തങ്ങളിൽ കെട്ടിപ്പുരയ്ക്കുന്നി
 കെട്ടിപ്പിണഞ്ഞാശു ചെട്ടു ന ഡോഷങ്ങളും
 കേട്ടുവരും ഭരപ്പെട്ട മൗനങ്ങളും
 തെറ്റൊന്ന മണ്ടിതീയ്ക്കും പ്രകാരവും
 ചെട്ടെങ്ങൊരു മരം ചെട്ടിപ്പിളന്നാശു

മരൊരു വാക്കേ പതിയുന്ന നേരത്തു്
 മരതും ഖണ്ഡിച്ചു മരതിനേർ വീണ
 മരതും മരതും മരതും ഭൂസ്തായു്
 മുറും മരങ്ങളിൽ പുറന്ന വള്ളികൾ
 ചുറ്റും ഗദാഘാതമരമുടൻ മൂലത്തു
 അറമരങ്ങളിൽ ചുറ്റും വെടിത്താഴു
 ചുറ്റും തകന്നാതു മുറും പതിക്കയും
 ഈറ്റപ്പലികളും സിംഹഗജങ്ങളും
 ചോറിൽ കിടക്കുന്ന പന്നിത്തടിയനും
 ഏറു പുറപ്പെട്ടു പാഞ്ഞടുക്കും വിധൗ
 കാരനിൽ മകൻ ഗദാപക്രം തിരിക്കുന്ന
 കാരമാത്രം ചെയ്യിലേറോരു നേരത്തു്
 പാറുകൾ പോലെ പലായനം ചെയ്തയും
 അത്യുന്നതം ഗന്ധമാദന പർവ്വതം
 അത്യന്ത വിസ്താരമത്യുത്തമം പരം
 ഉത്തംഗശൃംഗങ്ങൾ നഷ്ടമു മാഗ്ഗത്തി-
 ലെത്തുന്നതൊട്ടല്ല പത്തുതൂറായിരം
 കത്തുന്ന തീക്കനൽ ജാലാകലാപത്തി-
 നൊത്തുള്ള രത്നപ്രകാശങ്ങളെക്കൊ
 കുത്തിയൊഴുകുന്ന പുഞ്ചോല വാരിയിൽ
 തന്തി കളിപ്പുന്ന മത്സ്യനക്രങ്ങളും
 പാതാമരസ്ത്രീനൊക്കും ഗുഹകളിൽ
 പേതസി ചോദാൽ കളിച്ചുവസിക്കുന്ന
 വേതാള പാളിയും കാളിയും കൂളിയും
 ഭൂതാളി പൂതനാജാലങ്ങളും കപലിൽ
 പ്രേതാശരബ്രഹ്മരക്ഷാ ഗണങ്ങളും
 ഏതാനുമല്ലാരു ലക്ഷവും കോടിയും
 വാതവേഗങ്ങളും മാനം കലകളും
 മാതംഗയുഗവും സിംഹഗജങ്ങളും

25 0

വള്ളിപ്പുലികൾ വരിയൻ പുലികളും
 പുളിപ്പുലികൾ കരിമ്പുലിക്കൂട്ടവും
 വള്ളിക്കുടിവകത്തുള്ളിൽ കടന്നങ്ങ
 തുള്ളിക്കളിക്കുന്ന പുളിമാൻപേടയ്ക്കു
 കൊള്ളിക്കു മാറുള്ള ബാണം പ്രയോഗിച്ചു
 കൊല്ലുന്ന കാട്ടാള ജാതിയെ കാൻകയാൽ
 ഉള്ളിൽ ഭയംപൂണ്ടു മണ്ടും മൃഗങ്ങളെ
 തായത്തുലഞ്ഞിപ്പിടിച്ചു കടുക്കുന്ന
 വായിലാക്കിക്കൊണ്ടു പാഞ്ഞുപോകും കട
 വായും പുലികളും ചെന്നു വലകളിൽ
 ചാടിക്കിടന്നുഴന്നിടുന്നനേരത്തു
 പാടേ മുടിപ്പാഞ്ഞൊരുമ്പട്ടറച്ചുടൻ
 മാടിവന്നിടുന്ന വേടൻകണക്കൊണ്ടു
 പാടനുചെയ്തുവധിക്കുംപ്രകാരം
 പേടിച്ചൊളിയുന്ന ചെമ്പുലി കൂട്ടത്തു
 ജോടെ കലമ്പുവാനായ് വന്നടുത്തിടും
 എട്ടടിമാനീനെ പെട്ടെന്നു കുത്തി
 ലിട്ടുകളിപ്പിച്ചു കാട്ടാളരാജന്റെ
 ചട്ടറ വിക്രമം കണ്ടു പുക്കുന്ന
 കാട്ടാളരാജനും കൂട്ടരുമൊക്കെയേ
 വേട്ടയ്ക്കു കോപ്പുകൾ കൂടിപ്പറച്ചെട്ടു
 കാട്ടിപ്പറന്നതും കണ്ടു വാഴേണ്ടാൻ.

ചെന്നിട്ടു താടിയും മീശയും കേരവും
 വന്നിട്ടു കൈകളിൽ വില്ലും ശരങ്ങളും
 ചെമ്പരത്തിപ്പൂക്കളെക്കു നേത്രങ്ങളു —
 മേയിളിപ്പോലെ വളഞ്ഞുള്ള പല്ലുകൾ
 അഞ്ചുനാലുമ്പോലെ ശരീരവും
 ഗുണാഫലംകൊണ്ടു കോത്തുള്ള പല്ലുകൾ
 കുഞ്ചമന്മാരുടെ കിരണങ്ങളെ —

275

300

ബുദ്ധജനം ചെല്ലുണ്ടതിൽപ്പൊട്ടും മുത്തുകൾ
 അഞ്ചു സാ കുത്തിത്തുളച്ചു കോർത്തു അനെ
 സഞ്ചാതമായുള്ള മാലകലാപാദം
 മഞ്ഞക്കുറിപ്പും മാധുര്യപിണ്ഡവും
 മഞ്ചാടിമാലയും മാറിപ്പുഷ്പതരം
 ഉച്ചത്തിലുള്ളൊരു കണ്ണനാദങ്ങളും
 മെച്ചത്തിലുള്ളൊരു വിദ്യാഭാവങ്ങളും
 കച്ചകെട്ടിച്ചില തൊണ്ടയും വാച്ചമി —
 ദ്രവ്യങ്ങൾലാഭമാം വേഷം ഭയങ്കരം
 കണ്ണേതരം നല്ല നായാട്ടുനായ്ക്കുടെ
 കണ്ണേ ഘനാഘന സംഭാഷണ ശൃംഖല—
 കൊണ്ടു മുറുക്കിപ്പിടിച്ചു പിൻഭാഗത്തു
 മണ്ടിച്ചു കൊണ്ടു നടക്കുന്നതു ചിലർ.
 ബലപരകുശ്ലുന്ന വമ്പനം നല്ലക—
 രമ്പൻ വെളുപ്പനും മുണ്ടനും നീളനും
 ചാത്തനും കിത്തനും പാണ്ടൻ വറണ്ടനും
 ചാടി മൂക്കുത്തു കടിയുന്ന വെള്ളുവും
 കിടക്കത്തുപ്പിടിച്ചിടുന്ന കള്ളനും
 ദുഷ്ടക്കരം മുഷ്ടനാം മുറിവാലനും
 ഒക്കെ തെട്ടിച്ചുട്ടൻ ബബ്ബഭര എന്തൊരു
 ശബ്ദമകാകകുത്തൊക്ക പരന്നതേ
 വാട്ടംവെടിഞ്ഞു നായാട്ടിന്നടുക്കുന്ന
 കാട്ടാളർ തമ്മിൽ വിളിച്ചുപറകയും
 “കാട്ടിടച്ചാടിയേ തേന്താട്ടൂടെ കാട് വാ
 കൂട്ടുവില്ലമ്പുകൾ നോക്കുക പന്നിയേ
 ഹാഹാഹാ! ഞാനെയ്തു പന്നിയെന്നും ചിലർ
 പൂ പൂപൂ! നീയല്ല ഞാനെയ്തുതാനെന്നും
 ഹാഹാഹാ ഹുഹുഹു എന്നട”ൻതങ്ങളിൽ
 ഭീമമായൊരു കലശലെന്നേ വേണ്ട

ഭീമൻ വലിയ ഗദയുമെടുത്തുടൻ
ഭീമപരാക്രമി കാണുന്നാത്തേ മുദാ.

നായാട്ടുകാരുടെ സംഭാഷണം.-

പന്നിത്തടിയനെൻ കണ്മുഖിൽ വന്നേങ്കി-
ലന്നേരമെന്റെ മിടുക്കുകാണാമെടോ?
ഒന്നിച്ചൊരമ്പതു പന്നിത്തടിയരെ-
ക്കൊന്നിടുവാൻ മടിയില്ല നമുക്കൊടാ
വേട്ടയ്ക്കു നല്ലമിടുക്കുള്ള നമ്മുടെ
ചേട്ടന്റെ വക്കാണമിക്കാല മൂല്പമായ്
കേട്ടിലയോ നിങ്ങളിന്നെന്റെ ചങ്ങാതി
കെട്ടിയപെണ്ണിനെ ചെന്നവൻ തൊട്ടുപോൽ
കൂട്ടത്തിലുള്ളവർ കൂടി നിരൂപിച്ചു
ചേട്ടനെത്തല്ലി പുറത്തിറക്കിടിനാർ.
ചാട്ടം പിഴച്ചു കരങ്ങനെപ്പാലവൻ
കൂട്ടം പിരിഞ്ഞെടു പോയെന്നറിഞ്ഞീല
എന്തെങ്കിലും കാട്ടുജന്തുക്കളെക്കൊന്നു
തന്നെയും തിന്നാൻ കൊടുക്കുന്ന നമ്മുടെ
കുന്തം മുറിഞ്ഞു പോയെന്നതു കാരണ-
മെന്തിനി വേണ്ടുന്നറിഞ്ഞീലിങ്ങങ്ങരേ!
മാനിക്കൊല്ലുവാൻപോലുമൊരായുധം
ഞാനേറിക്കണ്ടീല കള്ളമല്ലതുമേ;
മാനിച്ചുനിങ്ങൾ വേട്ടയ്ക്കുപോകുന്നതും
ഞാനിങ്ങനെ കണ്ടിരിയ്ക്കുമാരായിതു.
കൈകളും വീശിപ്പറപ്പെടുന്നതുതാൻ
അയ്യോ! ചുടൈപ്പാനല്ലപോകുന്നു.
മെയ്തോടുനരിട്ടുകുന്ന വന്പുലി
കൈയോങ്ങിയാലങ്ങു മാറോ വേടാര?
നോക്കെടി വേടരേ! നീയുമെന്തിങ്ങനെ
തോക്കൊതെ പുറപ്പെട്ട നായാട്ടിന്

തോക്കും പണയത്തിലാക്കിനാനന്താവ-
 നോക്കുമമ്പാളിവകക്കാക്കമില്ലായം
 കള്ളം കുറുപ്പും കൊതിച്ചവൻ തൻകൈയി-
 ലുള്ളതെല്ലാം വകയാക്കിപ്പതുക്കവേ
 ഭേദംപറഞ്ഞു നടന്നപ്പോഴും കടം-
 കൊള്ളുന്നപോലെതുമെച്ചൊടിഞ്ഞേരേ?
 തള്ളയ്ക്കുമങ്ങിവൻ പിള്ളയ്ക്കുമങ്ങിവൻ
 പള്ളയ്ക്കരിക്കഞ്ഞിപോലുമിടുന്നതെയായ്.
 കായ്കനിതന്നു വെള്ളംകുടിച്ചങ്ങിനെ
 ചാകാതെകണ്ടു പൊറുക്കുന്ന ഞങ്ങളും
 ആകാത്തനാളിൽപിറന്ന നാം കാശിയ്ക്കു
 പോകാത്തതല്ലയോ കച്ചമെന്തേവേരേ?
 മറെറാരുവേദൻ പറഞ്ഞാനതുതന്റെ
 കുറമല്ലേതുമേ കേട്ടുകൊണ്ടിടുക.
 കൊററിനില്ലാത്തവൻ കോപ്പുമാരിയ്ക്കുമാ?
 വററിനില്ലാത്തവൻ പാൽകുടിച്ചിടമോ?
 വീട്ടിലുണ്ടെങ്കിൽ വിരുന്നുചോരംകിട്ട-
 തൂട്ടിലുംകിട്ടാ ദരിദ്രനെന്നാകിലോ;
 കാട്ടിൽ കിടന്നു പൊറുക്കുന്ന നമ്മളും
 വീട്ടിലിരുന്ന നടക്കുന്നതേ ഗുണം.
 നെല്ലും പടങ്ങളും നല്ല ഗുഹങ്ങളും
 തെല്ലും കുറവില്ല നാടുവാണിടിനാൻ
 കല്ലും മരങ്ങളും പുല്ലും പഴങ്ങളും-
 മല്ലാതെയിടല്ലോ കാടുവാണിടിനാൽ
 കൊല്ലുംഗുണങ്ങളെ വായില്ലിരുന്ന നാ-
 മെല്ലാവരും വളരുന്നതു വിസ്തരം!
 ചൊല്ലുന്നതപ്പോഴേ കേൾക്കാത്ത ഭൃത്യരെ
 തല്ലുന്നകാരിയക്കാരനെപ്പോലിച്ചു
 കല്ലുപേറിത്തലക്കുത്തും പിടിപെട്ടു

ചെല്ലുന്നതേരത്തു കാട്ടാളമന്നവൻ
 നല്ലൊരു വാക്കു പറകയില്ലെന്നല്ല
 വല്ലാത്ത വല്ലായ്മയുണ്ടാക്കുമ്പോഴേ;
 കൊള്ളിവാക്കല്ലാതെ ചൊൽകയുമില്ലവൻ
 കൊള്ളാമിതില്ലരമുണ്ടോരുസങ്കടം
 ഉള്ളിയും മഞ്ഞളും പുശിച്ചുമാഞ്ഞങ്ങ
 വള്ളിക്കുടിലകത്തുള്ളിൽ കിടക്കുന്ന
 കാട്ടാളനാരി കല്പിയ്ക്കുന്ന കൽപ്പന
 രേട്ടെന്നിയേ ചോരകീട്ടാ നമുക്കെങ്കോ
 ചേട്ടകൾക്കൊട്ടും വെടിപ്പില്ലവരുടെ
 കൂട്ടത്തിലൊന്നില്ല നന്നെന്നചൊല്ലുവാൻ
 കാട്ടാളനാരിയെക്കണ്ടാൽ കൂളിയ്ക്കണം
 കേട്ടാൽ കലമ്പുമേ വേടക്കുതമ്പുരാൻ;
 വേട്ടാളുടെശീല ഝായവക്കും വരും
 വേട്ടാളനെപ്പോലെ തൻനിറമാക്കുവാൻ
 കാട്ടാളരെപ്പോലെ മററാരുമില്ലെന്ന
 കേട്ടാളുകൾക്കൊക്കെ ബോധംവരും ദൃഢം.
 അച്ചിയ്ക്കു് ദാസ്യപ്രവൃത്തിചെയ്യുന്നവൻ
 കൊച്ചിയ്ക്കുപോയങ്ങു തൊപ്പിയിട്ടീടണം
 ഉച്ചയ്ക്കുമന്തിയ്ക്കുമത്രമാത്രം കഞ്ഞി-
 വെച്ചുകിടച്ചു പൊറുത്തുകൊള്ളാമിനി
 പച്ചമാംസം മീനതന്നെ വളന്നവൻ
 മെച്ചമേറും പൂളിശ്ശുരി കൊതിയ്ക്കുമോ?
 പച്ചടിച്ചാറും പരിപ്പും പണിപ്പെട്ടു
 വെച്ചുചമച്ചോരു ചക്കപ്രഥമനം
 പഞ്ചസാരപ്പൊടി പാലും ഗുളങ്ങരും
 പഞ്ചാമാതം നല്ല ശർക്കരപ്പായസം
 ഇഞ്ചിനാരങ്ങാക്കറികളുമെന്നിവ
 കിഞ്ചിൽകൊതിയ്ക്കുമോ മാംസം ഭൂജിപ്പവൻ?

മാസത്തിലെത്തി പ്രഥമൻ കുടിയ്ക്കുന്ന
 ഭൂസുരന്മാരെജയിയ്ക്കുമൊരുവക
 മാംസത്തിലാഗ്രഥമുള്ള പരിഷ്ക്കര
 മാസത്തിലെന്നമിപ്പെങ്കിലും കിഫേലം.
 പന്നിയിറച്ചിയ്ക്കു തുല്യമായിട്ടുമേ-
 റൊന്നില്ല മാംസത്തിലെന്നാബോധിയ്ക്കണം
 എന്നിങ്ങനേ പരാധിനം പറഞ്ഞങ്ങ
 നിന്നിടിക്കാലങ്ങ മെണ്ടകൊട്ടും നേവേ!
 ഒന്നിച്ചുനാശാട്ടിയായിപ്പറ്റുപുട്ടു
 ചെന്നങ്ങ കാട്ടിൽക്കരേറിക്കണ്ടകൊണ്ട
 പന്നിത്തടിയരേക്കൊന്നു കുറവുക-
 ളൊന്നും കുറയാതെ കൊണ്ടുപന്നു കണ്ടിച്ചു
 നന്നായിവെച്ചു ഭൂജിച്ചുകൊണ്ടിടുവാൻ
 വന്നാലുപേക്ഷിയ്ക്കു നന്നല്ലിങ്ങങ്ങേ
 എന്നിങ്ങനെ വാങ്ങ ഘോഷിച്ചു കാനനേ
 ചെന്നുനിറഞ്ഞിതു കാട്ടാളവൃന്ദവും
 ഇത്തരം വേദരം നായാട്ടുവൃന്ദവും
 മെത്തി നിറഞ്ഞൊരു ഘോഷം വന്നാത്തരേ.

425

നായാട്ട്:

കുണ്ടികളുടെ കുണ്ടുടങ്ങളിലമ്പുകളനാതുലക്ഷം
 ജുണ്ടിതമദവനചര രമ്പവധിയമ്പൊട്ടഭിമുഖക്ഷം
 മാരികളൊട്ടു സദൃശമെടുത്തുകുത്തു രിമുത്തുടങ്ങി
 മാരുതനടസുതനതുകണ്ടു കളിച്ചുര സിച്ഛുതടങ്ങി
 ആനകരമറിമാനകളൊരുവക പന്നികളെന്നിവ

[യെല്ലാം

കാനനമൂവി കരടികലം ബഹുമാനീഷന്മാരുടെപടലം
 മാനസഭയുമധികമിയന്നു നടന്നുരുടങ്ങി
 മാന്യമൊടേ സിംഹം കടുവാകലപ്പുലികലബല

[മഖിലം

വലയിൽ ചില ചാടിവലഞ്ഞമ പലവകപുലി

[പന്നികുളം

തലയിൽ ചിലർ തച്ചരേച്ച വിറച്ചതിരിച്ചുതടങ്ങി
കലഹിച്ചു മധ്യതിയറ്റത്തുകുടിച്ചുപൊളിച്ചുതടങ്ങി
കലമാനകൾ പിടികളെ വേർപെട്ടാടിയാളിച്ചു

[തടങ്ങി

പോത്തുകൾവന്നൊരുവക വനഭവികളെത്തൊ

[കൊമ്പിന്നിതെ

കോത്തടനേ ധ്വനിയിടുന്നതു പാത്തുയെപ്പൊട്ടാ

[രുവൻ

വീത്തുവിയത്തോടിച്ചൊന്നൊരു കണ്ടുകിണറിൽ

[ചാടി 450

പേത്തുമരിയ്ക്കാതെ മരിച്ചുതനിച്ചുപെരുത്തൊരു

[ഭോഷൻ

വിട്ടുവായൊരു നായർപതുക്കെ പടയിലൊളി

[ചോടിചെന്നു

കടുവായിൽ വായിൽപുക്കുകണ്ടൊരു കണ്ടൊരു

കടുതാകിന കോപംപൂണ്ടു മീശാത്തരവിച്ചുനേ

വിട്ടഭോഷൻ പാഞ്ഞു മിരിച്ചിളതന്നുടെ ഭവനം

[നോക്കി

വരിയു പുലിവലയിൽപെട്ടുവലയുന്നതുകണ്ടുനേ

പരിചൊടുവിളപെൺപുലിചെന്ന കുടിച്ചുപൊളി

[ചിത്ര വലയും

വലയുകെട്ടിപ്പാക്കുന്നവരുടെ തലയുകൊണ്ടതി

[വേഗം

മലയുടെ ഗുഹകളിൽ പുക്കിതു പെൺപുലി

വൻപുലിയോടും

ഇടിവമിടയുപടി ചടപടവെടിയും

അടവിയിലിടതിങ്ങിന കിടകിടനടയും

പടുതരവടികൊണ്ടുനടവുകളീടപേന്നൊരു
 തടവുകൾ വടിവു
 തടികളിൽ ചുഗളുട്ടങ്ങളെ പലതരമോട്ടങ്ങളു-
 [വരുടെ ചാട്ടങ്ങളുമൊരുവക
 കേട്ടാൽപൊരക്കരുതൊരുവക കൂട്ടങ്ങളുടെ
 [പല വിളയാട്ടം
 ഉലകുകളെട്ടും പടുതരമീനത്തെടുപെട് പടഹമീരട്ടം
 ഇത്തരമതി ഭിഷണമാകിനലോഷം
 സതപരമതു കണ്ടുരസിച്ചതിനോഷാൽ
 ഉലതമതിയാകിന മാരുതപുത്രൻ
 ഉത്തമഗിരീകേറിനടന്നുപവിത്രൻ.

ശ്രീകൃഷ്ണസ്തുതി

കായംപുമലപ്പള്ളിലായാസംവളർന്ന
 കായാ, കാർമുകിൽവണ്ണ! മായാമാനഷ! കൃഷ്ണ!
 പായാസ്തപനീശം പാൽപായസപ്രിയ ഗോപാ!
 ധായപുത്രമിത്രങ്ങളായ സാഗരം നോക്കി
 പായാതെ മനക്കാനേ! പോരാലും മുദാ ഗംഗാ
 തോയത്തിൽ കുളിച്ചാലും മായകൾ കുറച്ചാലും 47b
 കായാദികളിൽ സ്നേഹിച്ചായാസം വരുത്താതെ
 തോയജനയനന്റെ കായത്തെ സ്തുരിച്ചാലും
 ആമെങ്കിൽ മുകുന്ദന്റെ അമരങ്ങൾ ജപിച്ചാലും
 നാമെന്നുള്ളൊരുഭാവം മാമക യോഗ്യമാണ്
 കാമീനീമണിമാരെക്കാമിച്ചുവലയാതെ
 സപാമിതൻ പദാംഭോജം സാമോദം ഭജിച്ചാലും
 ഭീമന്റെ കഥാശേഷം ശ്രീമൻ കേട്ടുകൊണ്ടാലും
 ഡീമാനാക്കുതുളുലം ക്ഷേമം സംഭവിച്ചീടും

സുന്ദരിമാരുടെ ചിലാവിലാസങ്ങൾ:

കല്പം മരങ്ങളും തല്ലിത്തകത്തുകൊ-

ഞ്ഞു സമോടങ്ങു ചെല്ലുന്നനേരത്തു
 വല്ലിഗുഹങ്ങളിൽ സല്ലീലയാടുന്ന
 നല്ലോരുനന്മയുമല്ലാക്കുമാരുടെ
 സല്ലാപംസാരസ്യ ഹല്ലോഹലങ്ങളാൽ
 കല്ലോലവിഭ്രമം വെല്ലുന്ന കണ്മുന-
 തെല്ലിന്റെ ഭംഗിയും ചില്ലിവില്ലാട്ടവും
 മുല്ലായുധൻ തഴയ്ക്കല്ലല്ലനല്ലുന്നയ-
 ത്തില്ലവും ചന്ദ്രനെ വെല്ലും മുഖാബ്ജവും
 മല്ലികാമൊട്ടിനെത്തല്ലിയോടിയ്ക്കുന്ന
 പല്ലിന്റെ ശോഭയും നല്ലോരധരവും
 ജംബാരിതന്മയെ കുംഭീപ്രവരന്റെ
 കുംഭതന്മയിന്റെ ഡംഭംകറയ്ക്കുന്ന
 സംഭോഗനൽകുചകുംഭങ്ങളെക്കൊണ്ടു
 സംഭാപനംചെയ്തു ഗംഭീരനായുള്ള
 ജംബാരിച്ചത്രന്റെ മുമ്പിൽ പിറന്നവൻ
 വമ്പൻ വാക്കോരൻ കുമ്പിട്ടുനോക്കിനാൻ.
 പന്തണിക്കൊങ്കമാർ പന്തിനിരക്കവേ
 പന്തടിയ്ക്കുന്നതും ചിത്തുചാടുന്നതും
 അന്തികേ കണ്ടൊരു കുന്തികുമാരകൻ
 സന്തുഷ്ടനായ്നിന്ന തെല്ലുനേരമുദാ
 പന്നനസ്ത്രീകളുമല്ലാസ്ത്രീകളും
 പിന്നെസ്സുരസ്ത്രീ സമൂഹവും കുതുമ്പിൽ.
 വിദ്യാധരീകളുമന്യത്രകുതുമ്പിൽ,
 സിദ്ധനാരികളും ചാരണസ്ത്രീകളും,
 വീണാപ്രയോഗങ്ങൾ വേണനാദങ്ങളും
 ചേണാൻ വീണനാദങ്ങളും കുതുമ്പിൽ
 ചെമ്പട തോടി വരാടി കളിത്തര
 മനോടനേകം പ്രയോഗങ്ങളിങ്ങനെ
 പാട്ടും കളികളും പർവ്വതാന്തേമുദാ

500

കേട്ടും വിലോകനം ചെയ്തും ശമിയ്ക്കുന്ന
ഭീമസേനൻ ഗന്ധമാനോധിര്യകാ-
ഭൂമിതന്നിൽതദാ നോക്ഷംഭശാന്തരേ
ശ്യാമളം നല്ല കഭളീമഹാവനം
കോമളശ്രീപുണ്ണമാശുഭാഭിനാൻ
രാമദാസൻ മഹാവീരൻ കപീശപരൻ
ശ്രീമഹാദേവന്റെ ബിജോജാതനാം
ശ്രീഹനുമാൻമുദാ വാണരുളീടുന്ന
ശ്രീമഹാപുണ്യപ്രദേശം മനോഹരം.

കഭളീവനമണ്ണ:

പച്ചക്കഭളീകുലകൾക്കിടയ്ക്കിടെ
ചെച്ചത്തിൽനന്നായ് പഴുത്ത പഴങ്ങളും
ഉച്ചത്തിലങ്ങനെ കണ്ടാൽ പവിഴവും
പച്ചരണക്കല്ലുമൊന്നിച്ചുകോത്തുള്ള
മാലകൾകൊണ്ടു വിതാനിച്ചിടിയ്ക്കുന്ന
മാലോകരൊക്കെയും ശമിയ്ക്കുമാറുള്ള
ലീലാവിലാസേന നില്ക്കുന്ന വാഴകൾ
നാലുഭാഗങ്ങളിൽ തിങ്ങിച്ചിങ്ങിത്തദാ
ബാലാനിലസ്വന്ന തട്ടുന്നാരത്തു
കോലാഹലം നൃത്തമാടും ലേങ്ങളും
ആലോകനംചെയ്തു വിസ്തരിച്ചിടീനാൻ
കാലാത്മജാനൻ വീരൻ വാഴകാരൻ
താഴത്തുഭാഗത്തു വീണുകിടക്കുന്ന
വാഴപ്പഴംകൊണ്ടു മൃടിമഹിതലം
പാഴറപട്ടു വിരിച്ചുക്കണക്കിന്റെ
വാഴയ്ക്കു പുറം പ്രകാശമുണ്ടപ്പൊഴും
വാവലും കാക്കിയും പച്ചക്കിളികളും
പ്രാവും പരുന്തും പറന്നുനടക്കുന്ന
പക്ഷികൾവന്നിപ്പുഴുത്ത പഴങ്ങളെ

ഭക്ഷിക്കുമാറില്ല പേടികൊണ്ടാരുമേ
രക്ഷിച്ചുപോരുന്നതാരിവനമെന്ന
സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിത്തുടങ്ങി വുകോദരൻ

ഹന്തമാന്റെ വിചാരം

തുടന്ന് മുത്തകരങ്ങൾ വടിവായിച്ചുമയൽ

അതുകണ്ടു ഹന്തമാനുമതുലംപ്രീതികൈക്കൊണ്ടു
മതിമാൻമാരുതിതന്റെ മതികൊണ്ടു നിരൂപിച്ചു:—
“മതിമുഖീമണിതന്റെ മതിമോദംവളർത്തുവാൻ
അതിവീരനിവൻഭീമനതിവേഗം ഗമിക്കുന്നു.
മനുജൻതാനിവനെന്റെയനുജൻ മാരുതപത്രൻ
ദനുജനാക്കൊരു കാലൻ മനുജാതൻക്ഷിതിതന്നിൽ 550
മരുത്തിനുപിറന്നോരു കരുത്തുള്ള സഹജൻ
കരത്തിന്റെ ബലമിന്നു തരത്തിലിങ്ങറിയേണം
അടുത്തൊരു ഗമിക്കുക തടുത്തുനിന്നു പൻകിഞ്ചിൽ
പടുതപന്തെ ശമിപ്പിച്ചാൽ കൊടുക്കാം മാഗ്ഗവും

[പിന്നെ]

മനംകൊണ്ടിങ്ങനെചിന്തിച്ചുനങ്ങാതെങ്ങൊരു മുത്തം—
കുരങ്ങന്റെ വടിവായിച്ചുമഞ്ഞുകൈകളും കാലും
കുഴഞ്ഞു ചാലുമക്കാലും മെലിഞ്ഞു കൈകളെക്കൊണ്ടു
ചൊറിഞ്ഞു രോമമെപ്പുറം കൊഴിഞ്ഞു മേലിയും

[പുക്കി]

ച്ചളിഞ്ഞു കണ്ണിനകാഴ്ച കുറഞ്ഞുപിളയും വന്നു—
നിറഞ്ഞുതാൻവഴിയീർച്ചെന്നറച്ചു നേത്രവും ചിമ്മി—
ശ്ശയിച്ചു മൂന്നുലോകങ്ങൾ ജയിച്ചുള്ള മഹാവിരൻ.

ഹന്തമാൻ ഭീമനുവേദം

തുമ്പിക്കരംകൊണ്ടു മുമ്പിൽ ചല ചല
വമ്പിച്ചവന്തരക്കൊമ്പു പിടിമൊടി—
ച്ചമ്പേടേടുന്ന വമ്പൻകൊലയാന—

കൊമ്പന്റെ കൂത്തുള്ള കൊമ്പുണ്ടുപിടി-
 ചുവതുപുറമകളിമ്പംകലന്നാശു
 മുവിൽ കളിപ്പിച്ച വമ്പൻ വാകോദരൻ
 കാടുംതകുതുകൊണ്ടോടും മുഗങ്ങളെ-
 ച്ചാടിക്കുടിച്ച്ചോടിയിടുക്കുന്ന
 കണ്ണീരവയുടെ കണ്ണേ കണകൊണ്ടു
 കണ്ണേതരംകോളൂ മണ്ടിച്ചമങ്ങനെ
 കെല്ലോടനല്ല കടളിവനംന്നി-
 ലുറപ്പുക്കുവേഗം നടന്നുതടങ്ങിനാൻ
 ഉലതനാകുന്ന ഭീമസേനൻതന്റെ
 പലതിതനിൽ മുടങ്ങിക്കിടക്കുന്ന
 വാലനായോരു ബലിമുഖനെക്കണ്ടു
 കൂലനായിപ്പറഞ്ഞിടിനാനങ്ങനാ,
 “നോക്കെടൊ, നമ്മുടെ മാഗ്നേകിടക്കുന്ന
 മക്കടൊ! നീയങ്ങു മാറിക്കിടാ ശാഠി!
 മുറംലടസ്ഥാനത്തു വന്നു ശരിപ്പാൻ നി-
 നക്കെടൊ! തോന്നുവാനെന്തെടൊ! സംഗതിഃ
 നാട്ടിൽ പ്രളയമെക്കണ്ടാലറിയാത്ത
 കാട്ടിൽക്കിടക്കുന്ന മൂളിക്കുരങ്ങനീ,
 ഒട്ടും ചകുതിരിവില്ലാത്ത വല്ലാത്ത
 കൂട്ടത്തിൽവന്നു പിറന്നു വളർന്നീ
 ചട്ടേത്തിൽനിന്നു പിഴച്ചുപോയോ നിന്റെ
 കൂട്ടത്തിൽമറന്നുമില്ലാത്തതെന്തെടൊ?
 പെട്ടെന്ന്നേരോടപോകാത്തിലാപത്തു
 പെട്ടിടമെന്നു ധരിയ്ക്കു നീ വാനര!”
 ഇത്തരം ഭീമന്റെ ഓർമ്മയ്ക്കു കേട്ടു
 വാലൻ ചിരിച്ചുപറഞ്ഞു പതുക്കേവേ:-
 ഏറ്റവും കയ്യാൽ പറയുന്നതെന്തെന്നീ
 ഏറ്റമറന്നെന്നിങ്ങുതുമെടുത്തല്ല.

മരണമുൾക്കാമ്പായ് പോയ്ക്കൊള്ളണമേവാൻ
 കുറമപ്പിക്കുരണ്ടുനേക്കൊന്നെടോ!
 കണ്ണുതിരിയാ ശരീരം വിറയ്ക്കുന്ന
 ദണ്ഡംപലതുണ്ടു പൊയ്ക്കല്ല കണ്ടുകൊര
 കൈയിനും കാലിനും ശക്തിയില്ലാതെയായ്
 മെയ്യും തളരുന്ന പൊയ്ക്കമാനവ!
 അയ്യോ! പരമാർത്ഥമേതും ഗ്രഹിയാതെ
 നീയെന്തു ശാശ്വതം തുടങ്ങുന്ന പൂരവ്!
 പാരംവലഞ്ഞുകിടക്കുന്നവർകളോ-
 ടാരമീവണ്ണം കലമ്പുമാറില്ലെടോ!
 നേരവഴിവിട്ടു രണ്ടുവെട്ടുണ്ടോട്ടു
 മാറിയാലെതു വൈഷമ്യം നിനക്കെടോ."
 മാരുതിവാലന്റെ വാക്കുകൾ കേട്ടുകൾ
 മാരുതിഭീമൻ കയ്യിൽചൊല്ലിനിന്നാൻ:-
 "ആരെന്നറിഞ്ഞുപറഞ്ഞുനി വാഹര,
 പാരം മുഴക്കുന്ന ധിക്കാരസാഹസം.
 പൂരവംശത്തിൽപ്പിറന്ന വള്ളനോരു
 പൂരവശ്രേഷ്ഠൻ വാക്കോദരനെനൊരു
 വീരനെക്കേട്ടറിവില്ലെ നിനക്കെടോ?
 ധീരനാമദ്വേഹമീദ്വേഹമോക്കുനി
 നേരായമാഗ്നം വെടിഞ്ഞുനടക്കയി-
 ല്ലാരോടമീജനം തോല്പയുമില്ലെടോ,
 മാറിനില്ലെന്നു പറയുന്ന മൂഢന്റെ
 മാറിൽപ്പതിയ്ക്കും ഗദാഗ്രമെന്നോക്കണം.
 ഏറെപ്പറയാതെഴുന്നേറ്റുദൂരത്തു
 മാറിൽക്കെട്ടിനി മർദ്ദപ്രാകൃത!
 സജ്ജനാചാരപിടിപെടാത്തുള്ളൊരു
 ദുർജ്ജനം നമ്മെ ദുഷിപ്പാനൊരുങ്ങട്ടു.
 ലജ്ജകൂടാതെ വഴിമുടക്കിനിറാ-

600

625

ലജ്ജനാജ്യോഷൻ സമിശ്ലിതലേതുമേ!
 ധർമ്മപ്രകാരം ഗ്രഹിതാർത്ഥ നിഷ്ണാട
 ധർമ്മപരവാൻ നമുക്കെന്തു സംഗതി?
 ധർമ്മപത്രാനുജൻ ധർമ്മവെടിഞ്ഞതാരു
 കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തയില്ലെന്നു നോഡിശ്ലിണം”
 എന്നുള്ളവാക്കുകൾ കേട്ടു ചിരിച്ചുകൊ-
 ണ്ടെന്നതും ചെയ്തു ഹന്തമാനമിങ്ങനെ:-
 “നന്നെടാ! ഭീമ നന്മയ്ക്കുതൻ ഭവാനെന്ന
 ചൊന്നുവാക്കെല്ലാം കണക്കിൻ കൂടുമോ?
 ധർമ്മജന്മവായ ധർമ്മികന്മാർ നിങ്ങൾ
 ധർമ്മമല്ലാതെന്നും ചെയ്യുകയില്ലയോ!
 പാഞ്ചാലിയെന്നൊരു പെണ്ണിനെക്കണ്ടിട്ടു
 പഞ്ചബാണാർത്തി പിടിപെട്ടുഹോനിങ്ങ-
 ഉഞ്ചുപേരുംചെന്നു കൈയ്ക്കുപിടിച്ചുകൊ-
 ണ്ടഞ്ചാതെ വേളി കഴിച്ചെന്നുകേട്ടു ഞാൻ
 അഞ്ചെങ്കിലഞ്ചും കണക്കെന്നവരക്കൊരു
 ചാഞ്ചലുവുമില്ല തെല്ലുപോലുംനിങ്ങ-
 ഉഞ്ചുജനത്തെയും കൺമുനത്തല്ലിനാൽ
 വഞ്ചിപ്പതിന്നവരപോരും വാകോരേ!
 നാലഞ്ചുതോവൊരുത്തിയ്ക്കുതാനതു
 നാലുജാതിയ്ക്കും വീഡിച്ചതല്ലോക്കണം,
 നാലുപേർ കേട്ടാൽ നിരക്കാത്തവസ്തുവി-
 വാലുള്ള വാനരന്മാർക്കും ചിതംവരം;
 ചേട്ടതീയാമൊട്ടനജത്തിയാമൊട്ടു
 ചേട്ടകൾ തന്റെ കളത്രമെന്നിങ്ങനെ
 കാട്ടുന്ന ഗോഷികൾ കേട്ടാൽ ചിരിയാക-
 മൊട്ടുംഗുണമില്ല കഷ്ടികമാരുക!
 നേരായമാഗ്നം വെടിഞ്ഞു നടക്കാത്ത
 വീരൻ വാകോരൻ ഞാനെന്നു നമുക്കെ

650

നേരെയെന്നതു പറവാൻ മടിയില്ല
 നാരായണ! ശിവ! മറെറുതൊരുവനാ!
 തോറ്റിടുമറില്ല ഞങ്ങളെനിങ്ങളെ
 കാരനിന്മേൽ നീ പറഞ്ഞതും വിസ്തരം!
 നൂറുപേർ നിങ്ങളെ നാടും നഗരവും
 കൂറുകാരയുമടക്കിവെച്ചിലായേ?
 കാരം മഴ മഞ്ഞുമേറുകൊണ്ടെപ്പൊഴും
 കാട്ടിൽകിടക്കുന്ന കൂട്ടമാലിനി നിങ്ങൾ?
 കാട്ടിൽകിടക്കുന്ന മുത്താർഗ്ഗശക്തിയാൽ
 വീട്ടിൽ കിടക്കാൻ വിധിയില്ല നിങ്ങൾക്കു
 നാട്ടിൽനിന്നാതു സുയോധനമെന്ന-
 ഞാട്ടിക്കുളഞ്ഞതിൽപിന്നെയൊരിയ്യലും
 നാട്ടിൽ കടപ്പാൻ കഴിയുന്നതായില്ല
 കാട്ടിൽ സുഖമെങ്കിലായതും കോളാടം;
 കല്ലിലും പുല്ലിലും കാലേതരയെന്ന
 മുളയിലും മുള്ളിലും കണ്ടിലും
 തള്ളിയലച്ചു നടക്കുന്ന നിങ്ങളെ
 ഭുള്ളകൾക്കേതും കുറവില്ല നന്നെടാ!
 കള്ളത്തരം ചുരുക്കമോണ്ടു മൃഗാധനൻ
 തള്ളിച്ചുറക്കുക നിങ്ങളെത്തൽക്കണ്ണ
 ഉള്ളിൽവെച്ചുപോയ മണ്ടുന്ന നിങ്ങളെ
 തള്ളിച്ചുപിന്നോളം പെണ്ണുപറപ്പട്ടു
 കണ്ടവസ്തുക്കളിൽ കാക്കു മുണ്ടായവരും
 കൊണ്ടുവാ, കൊണ്ടുവായെന്നു കല്പിക്കയും
 ശബ്ദമിട്ടമെന്നാത്തു ഭയപ്പെട്ടു
 മണ്ടിത്തുടങ്ങും മടങ്ങാതെ നിങ്ങളും
 കണ്ടനേരംതന്നെ നിന്റെ പരാക്രമം
 മുണ്ടായ "നമുക്കെന്നരികു വൃക്കോദര!"
 മുറുപ്പാണെന്നോടുകൂടി കോപിച്ച ഭിമനും

“സന്തോവമെല്ലാം മതി മതി വാനര!
 കാഞ്ഞിരക്കായ്കളും തിന്ന മരങ്ങളിൽ
 പാഞ്ഞു നടക്കും മരഞ്ചാടിമൃഗനെ
 ഭഞ്ജനം ചെയ്വാൻ മടിയുണ്ടുണ്ടാൻ മൂറു -
 മഞ്ജനാപുത്രന്റെ ജാതിയെന്നോർത്താൻ,
 ഭീമസേനന്റെ പരാക്രമമെന്നുമീ -
 ധൂമകേതു കുറഞ്ഞു ചാർ ഗ്രഹിച്ചില
 രക്ഷസ്സുകൾക്കു വരനാം ഹിഡിംബന്റെ
 വക്ഷസ്സുതള്ളിച്ചിളന് വുകോദരൻ
 രൂക്ഷതപൂർണ്ണ ബകനാമാക്കനെ
 കാൽക്കുറും കാലന്തർക്കാട്ടിക്കൊടുത്തും
 കൊമ്പൻകൊലയാന തുമ്പിക്കരം കൊണ്ടു
 വമ്പിച്ച സാലം പിളർന്നു കണക്കിനെ
 ഡംഭിച്ചുവന്ന ജരാസന്ധമെന്നന്റെ
 ജൂംഭിച്ചുവിഗ്രഹം രണ്ടായ് ചിളനും
 കിർമ്മീരനയെ നിശാചരന്മാരിന്റെ
 മർമ്മങ്ങൾ തോറും ഗഭകൊണ്ടടിച്ചും
 നിർമ്മൂലനായെ താപസന്മാരുടെ
 പരാക്രമമുണ്ടായി = പരാക്രമം അറിയാറായി.

സാന്തോവം = സല്ലഭാവം. മരഞ്ചാടി = കുറഞ്ഞു. ഭഞ്ജനം ചെയ്യുക = നശിപ്പിക്കുക. ധൂമകേതു = വാർന്നു കയറുക. വാൽ രക്ഷത്രോദയം ആപത്തിസൂചകമായി വിശ്വസിക്കപ്പെട്ടുപോരുന്നു. അതുകൊണ്ടു ധൂമകേതു പെറുക്കപ്പെട്ട ഒരു നക്ഷത്രമാണ്. നിന്ദാ ഗർഭമായ വിശേഷണമാണിത്. രക്ഷസ്സുകൾക്കു വരൻ = രാക്ഷസശ്രേഷ്ഠൻ. വക്ഷസ്സ് = മാർവ്വ്. കാലന്തർ കാട്ടിക്കൊടുക്കുക = കൊല്ലുക. രൂക്ഷത = ക്രൂരത. അരക്കൻ = രാക്ഷസൻ. സാലം = പന. ഡംഭിച്ചുവന്ന = ഗർവ്വോടുകൂടി വന്ന. ജൂംഭിച്ച വിഗ്രഹം = വലിയ വിഗ്രഹം.

നിർമ്മൂലനായെ താപസന്മാരുടെ = വേരോടെ പിഴുതെറിയുക.

ധർമ്മസരക്ഷണം ചെയ്തു വാകോദരൻ
 ജ്വലിതം പരശ്വതമെഴുത്തുവന്നൊന്നോട്
 സിദ്ധനല്ലതൊരു വാലുപ്പവംഗമൻ
 നിർമ്മിതയാദം ഭൂഷിച്ചുപറകയോ!
 ദർശനം! പോടാ ബലിമുഖ! ദർശനം!”

അങ്ങനാപുതുനരുൾചെയ്തിരുന്നേരം

“ഭജനംചെയ്യാൻ മടിയല്ലേ നീ സഖേ!

രാക്ഷസന്മാരെ കൊലചെയ്തു നിന്നുടെ
 രൂക്ഷസന്നാഹങ്ങളെന്നെപ്പോഴൊക്കേ?”

ദുശ്ശാസനൻ പണ്ടു ദുര്യോധനാകൃതമാം

ദുശ്ശാസനംകൊണ്ടു മണ്ടിവന്നങ്ങനെ

അഞ്ചുപേർ നിങ്ങളും കണ്ടുവെല്ലത്തന്നെ

പാഞ്ചാലിയെച്ചെന്നടിച്ചു തലമുടി

ചുറ്റിപ്പിടിച്ചു വലിച്ചിഴച്ചങ്ങനെ

മററും മററുജനം നോക്കിനില്ക്കുവിയെഴ

മുററത്തുകൊണ്ടുപന്ന താഡിച്ചു താഡിച്ചു

തെരൊന്നാടുത്ത പട്ടവ വലിച്ചുഴി-

ച്ചുറമില്ലാത്തതുപരായവും ചെയ്തു

കണ്ണുനീർമീഴിച്ചങ്ങു കണ്ടുനിന്നിടുന്ന

ചൊണ്ണത്തടിയനാം നിന്റെ പരശ്വതം

കാശിയ്ക്കു പോയോ കുമാരൻ വാകോദര!

കാശിനപോലും വിലപിടിയാത്ത നീ

തന്നുടെ മുന്നിലിട്ടുനൂതനും പൂർവ്വൻ

തന്നുടെ പെണ്ണിന്റെ വസ്ത്രം തൊടുന്നേരം-

മൊന്നുമനഞ്ഞെ നില്ക്കയോ വേണ്ടതു്?”

ചെന്നങ്ങവനെ പ്രഹരിയ്ക്കയോ ഗുണം?

മീടുകുംശൗര്യവുമെല്ലാമൊക്കും നാസ്തിയാം നിന്റെ

കുറ്റവും കുറ്റിലെങ്ങനും കിടക്കും വാനരത്തോടു്

കടക്കണ്ണും ചുവത്തിക്കൊണ്ടുകടക്കും വിക്രമീ പല്ലം

കുടിയും വല്ലികൾ തല്ലിയൊടിയും പർവ്വതം തല്ലി-
പ്പൊടിയും പാപങ്ങൾക്കിട്ടിയും വല്ലതും ചൊല്ലി-
ച്ചൊടിയെന്നതിനു ഭീമ!

നടപ്പാൻ ശക്തിയില്ലാത്തു കിടപ്പായി നമുക്കിപ്പോൾ
ചപ്പാം വാലിതങ്ങൊട്ടെണ്ണപ്പാൻ സാധ്യമല്ലേതും
പൊടിക്കുന്നു ഭവാൻ ചാടിക്കടന്നാലും നടന്നാലും
മടിയെന്നതിനു ഭീമ! മുടക്കുന്നില്ല ഞാൻ മാർഗ്ഗം
പറഞ്ഞു ഭീമനും:—“നീയിപ്പറഞ്ഞ വാക്കുകളെല്ലാം
കുറഞ്ഞതായ കരുത്തുണ്ടാർ പാഞ്ഞെങ്കിലറിയില്ലാം
മുതക്കുമാർ പലവട്ടമധിഷ്ഠിപ്പത്തും ചെല്ലാലും

വധിപ്പാനും ചിതംപോരാ, വധിച്ചാലും ചിതംപോരും.

കുരുതൻ മരൊരുത്തൻ വന്നുരത്തെങ്കിൽ കരഞ്ഞെക്കൊ-
ണ്ടടിച്ചു കൈപിടിച്ചു കാട്ടിലേയ്ക്കു കിറ്റമിയും ഞാൻ;
അതുമെല്ലാമിരിയ്ക്കട്ടെ, ഹലമില്ലാതിരിയ്ക്കുറായ്ക്കിട

കുന്ന മരഞ്ചാടിക്കിഴവനെ

മരുത്തിന്റെ മകൻ വന്നു മരിപ്പിച്ചെന്നതു കേട്ടാൽ
ചിരിയും സജ്ജനമെന്നു ധരിയ്ക്കു മക്കടത്താനെ!
കടന്നുപോകയോ പിന്നെ കപ്പുചായ് വരുമെന്റെ
ഗുരുവമഞ്ജനപുത്രൻ കരുത്തേറും കപീശ്രേഷ്ഠൻ
ജനിച്ചോരു കുലംതന്നിൽ ജനിച്ചോരു കുരങ്ങച്ച!
നിനച്ചാൽ നിന്നെ ലംഘിച്ചാലെനിയ്ക്കു പാപമുണ്ടാകും”

അതുകൂട്ടു ഹനുമാനുരചെയ്തു കനിവോടെ;
“മതിയിൽ ശങ്കയുണ്ടെങ്കിലതുചെയ്യണമെന്നില്ല.
വഴിതന്നിൽ കിടക്കുന്ന വാലെടുത്തു മാറിവെച്ചു
വഴിപോലെ കടന്നാശു ഗമിയ്ക്കു ഭീമസേന! ധി
കരംകൊണ്ടു വാനരത്തെത്തൊടുക നിന്ദിതമെങ്കിൽ
കരംതന്നിലിരിയ്ക്കുന്ന ഗഭകൊണ്ടു മടിയാതെ
നെടുക്കുംവാലെടുത്താശു പൊടിക്കുന്നു ദൂരെ നീക്കി
നടക്കു നീ മീടക്കു, വേർപെടക്കു ദുർഘടമെല്ലാം.”

പറഞ്ഞു പാണ്ഡവനപ്പോൾ കുറഞ്ഞൊന്നു നിരൂപിച്ചു
 “മുറിച്ചു നീക്കമനേരം മുറിഞ്ഞുപോകയില്ലല്ലോ?”

“മുറിയുന്നെന്നുടോ നീന്റെ ഗദയോനമുടൊ വാലോ?
 അറിയാഞ്ഞിട്ടു ചോദിച്ചെന്നരിശമുണ്ടാകവേണ്ട”

“കടുത്ത പർവ്വതം തല്ലിപ്പൊളിച്ചു ഭൂമാക്കുന്ന
 കടുത്ത മൽഗദാഭം തടുത്ത വൈരികളിലു
 കൊഴിഞ്ഞു രോമപുമൊട്ടുപൊഴിഞ്ഞു ഭൂമിയിൽ വീണു
 ഇഴഞ്ഞു മേവിന നീന്റെ കിഴിഞ്ഞ വാലിനു ഭംഗം

ഭവിയ്ക്കുമെന്നതുകൊണ്ടു മടിയ്ക്കുന്ന മഹാഭോഷാ?
 ചെവിയ്ക്കു പുത്തരിയാറിട്ടുറയ്ക്കാതെ ചില വസ്തു
 ശ്രവിയ്ക്കുമ്പോളെനിയ്ക്കളിൽ ജപലിയ്ക്കും കോപമാം വന്നി
 ഭവിയ്ക്കും നിന്നുടെ ഭേദം സന്ദിക്കാമോ നിനക്കുപ്പോൾ?”

ഇതും പറഞ്ഞതിശ്രദ്ധനാം പാണ്ഡവൻ
 നക്കത്തരാരാ വിദാസന്റെ പുച്ഛംഗ്രം
 ഉത്തംഗമാകും ഗദകൊണ്ടു പൊക്കുവാൻ
 നത്യന്തവേഗേന ചെന്നടുത്തീട്നാൻ
 ഭീർഷം പെരുത്തൊരു പുച്ഛം ഗദകൊണ്ടു
 പൊക്കുവാനായി പ്രയത്നം തുടങ്ങിനാൻ;
 രണ്ടുകരങ്ങളെക്കൊണ്ടുപിടിച്ചുകൻ

രണ്ടുമുന്നട്ടുവാസം മുഴക്കി ഗദം
 കൊണ്ടുൻ തിക്കിക്കുലുക്കിപ്പലവിധം
 കൊണ്ടുമിളക്കം തരിമ്പില്ല വാലിനു
 നീണ്ടു തടിച്ചോരു പുച്ഛംഗ്രഭാഗത്തു
 രണ്ടു രോമംപോലുമെങ്ങുമിളകീല
 വേണ്ടു പ്രയോഗങ്ങളെല്ലാം പ്രയോഗിച്ചു
 വേണ്ടുവാളും നാണപുറകെട്ടു മാറിനാൻ

“ഇക്കരങ്ങളെന്റെ പുച്ഛം ഗദകൊണ്ടു
 പൊക്കുവാൻമേലോ നമുക്കെന്നു വന്നല്ലോ.

ദിക്ഷകളെല്ലാം ജയിച്ചുള്ള ഭീമന്റെ
 വിക്രമചിഹ്നം ഫലിഷ്ഠാത്തതെന്തോ!
 തെറ്റൊന്നൊരുതന്റെ മായാപ്രയോഗമോ
 മുറും ഫലിഷ്ഠാത്തതെന്തുവാൻ മദ്യബലം
 കാറാമ്പകനൊരു മർദ്ദത്താനോടു
 തോറ്റുപോയെന്നതു കേൾക്കുന്നനോടു
 നൂറുവർ നമ്മെ പരിഹസിച്ച്മേ
 കുറുകാർ പിന്നെ പരിഹസിപ്പൂം ദൂരം
 മുറുമിനിഷ്ഠിനിഷ്ഠിവിചിരിപ്പതി -
 നൊട്ടു കൊതിയില്ല വല്ലതെന്നാകിലും
 മുഷ്ടികൾക്കൊണ്ടു മുതൽക്കു കരളന്റെ
 നഷ്ടിവരുത്തു പരുത്തുള്ള പാണ്ഡവൻ
 പെട്ടെന്നു ജവൻ കളവാൻ മടയില്ല
 കഷ്ടമിബ്ബ മനിലപ്പട്ടിയില്ലമോ?"

ഇത്തരം ചിന്തിച്ചു കോപിച്ചുവെട്ടൻ
 സന്ധരം പാഞ്ഞുവെട്ടുന്ന പൂക്കുമാദരൻ
 "നോക്കട്ടെ! മർദ്ദം! മായാപ്രയോഗം -
 ക്ലിഷ്ടാപോപം തുടങ്ങുന്ന നിന്നുടെ
 മുഷ്ടികളെല്ലാം ശമിപ്പൂം ഭ്രമിഷ്ഠാതെ,
 മുഷ്ടികൾ! ദണ്ഡുധം തുടങ്ങിനിറാൻ
 ഇക്കണ്ടു നമ്മെ തട്ടുന്നനിന്താമെന്നു
 ധിക്കാരമല്ലയോ വാടാ ബലിമുഖ
 വക്കാണമെന്നു നേരം ധൂതിപ്പെട്ടു
 വെക്കും മരക്കൊമ്പു പറമുറായ നിൻ
 ഗുഡപ്രയോഗങ്ങൾ നഷ്ടാടു കൂട്ടമോ?
 മൃഗതപമങ്ങു നി വെച്ചുവെക്കു വാനര!
 കൂടെ പ്രയോഗം തുടങ്ങുവിധമു നിന്റെ
 കൂടെ പ്രയോഗം ഫലിഷ്ഠാതെയായ വരും
 കണ്ടുപറിച്ചതും കേട്ടുപറിച്ചതും

കൊണ്ടു ഫലിച്ചിപ്പുനെന്നു ചിന്തിച്ചു നീ
 തണ്ടുതപ്പിക്കൊണ്ടു നേതൂവന്നാലിങ്ങു
 കണ്ടുകൊള്ളാമിന്നു വൈദഗ്ദ്ധ്യമൊക്കവേ
 പണ്ടൊരുനാളും പ്രയോഗങ്ങളിങ്ങനെ
 കണ്ടറിവില്ലെന്നു തോന്നിപ്പനിന്നു ഞാൻ
 കണ്ടാലറിവാൻ സമർത്ഥനല്ലെങ്കിൽ നീ
 കൊണ്ടാലറിയുമതിനില്ല സംശയം
 ചേണ്ടാസനം നീ തുടങ്ങുക കാരണം
 വേണ്ടിവന്നു ചില ദുർഭാഷണങ്ങളും
 മന്ത്രസേവാമ്പലംകൊണ്ടോ നിനക്കെന്റെ
 മാർഗ്ഗംതടക്കുവാൻ ശക്തിയുണ്ടായതും
 മന്ത്രവും തന്ത്രവും മറ്റുള്ള വിദ്യയും
 മാരുതപുത്രനോടേതും ഫലം വരും
 കൂനൻ മദിച്ചെന്നാൽ ഗോപുരം കത്തുമോ?
 വാനരന്മാരെത്തു കാട്ടു നന്നോട്?
 വാനരി നീല്ലെന്നടുക്കുന്ന നേരത്തു
 വാലയത്തിപ്പറക്കും കുരങ്ങുകൾ”

ഇത്തരം ഭീമന്റെ ദുർഭാഷണം കേട്ടു
 വൃദ്ധൻ ചിരിച്ചു പറഞ്ഞു പതുക്കെ:—

“മക്കടനെന്നു നീ ധീകരിയ്ക്കേണ്ടതോ !
 മക്കടന്മാരിലും മുഷ്കരന്മാരുണ്ടു്
 പണ്ടൊരു മക്കടത്താനല്ലയോ പംക്തി
 കണ്ണടന്നുണ്ടായ നക്ഷത്രഞ്ചരേന്ദ്രനെ
 വാലുകൊണ്ടാശ്രവരിഞ്ഞു കെട്ടിക്കൊണ്ടു
 നാലു സമുദ്രങ്ങൾ ചാടിക്കടന്നതും
 മറ്റൊരു ദേഹം മറ്റൊരാൾ രാശിയെ
 സതപരം ചാടിക്കടന്നുചെന്നുണ്ടസാ
 ശങ്കുകൂടാതെ നിശാചരവീരന്റെ
 ചങ്കയിൽപ്പൂക്കു ഭയങ്കരന്മാരായ

കീരന്മാരെപ്പലരെ വധിച്ചതും
 പൻകേളികാനനം തല്ലിത്തകർത്തതും
 ഹങ്കാരമോടു രണത്തിന്നടുത്താർ
 ലക്ഷേശപുത്രന്റെ കണ്ഠമുറിച്ചതും
 പങ്കേരുവാക്കിയും വൈഭവേഹിതനുടെ
 സംക്രേശമല്ലാം പറഞ്ഞുകൂടത്തരം
 യുദ്ധത്തിനെത്തിയ നക്തത്വരേന്ദ്രന്റെ
 തേർത്തട്ടിലാത്താരു ചാടിക്കരേറിട്ടു
 ചണ്ഡമാധുഷോഭ പാണിസ്ഥലംകൊണ്ടു
 ഗണ്ഡസ്ഥലങ്ങളിൽ താഡനം ചെയ്തതും;
 മാനമുള്ളൊക്കൾ നമ്മുടെ ജാതിയിൽ
 ഞാനറിയുന്നോർ പലരുണ്ടുപാണ്ഡവ!
 “മക്കടൻ മക്കടൻ” എന്നുനീയിങ്ങനെ
 ധിക്കരിയ്ക്കാതെ ഗമിയ്ക്കു നല്ലു സഖോ”
 എന്നതു കേട്ടു പറഞ്ഞു വൃകോദരൻ:-
 “എന്നുടെ സ്വാമി ഗുരുനാഥനഗ്രജൻ
 ശ്രീരാമദാസൻ പചനാത്മജനത്രേ
 ശ്രീഹനുമാൻ മഹാവിരൂപരാക്രമൻ
 അദ്വൈതമെങ്ങു? ഭവാനെങ്ങു? ജ്ഞാനം!
 ദർശനം! വൃദ്ധപ്പവംഗ! മതിമതി!
 പക്ഷിന്ദ്രനുണ്ടു ഗരുഡനെനോർത്തിട്ടു
 മക്ഷികകൂട്ടം മദീയ്യം കണക്കു്റെ
 ശ്രീരമദാസന്റെ വശേഷേനിയ്ക്കുവാൻ
 പാരംനിനക്കു മഹദ്ഭവമിഷ്ടനേ”

850

ഹനുമാൻ തന്റെ യഥാർത്ഥരൂപം

പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നു:

ഉദ്ധതമതി നരപതിതനുടെ വാക്കുകൾകേട്ടു
 ബുദ്ധിയിലതി കനിവുകലർന്നു കുതുകരീയനാ

[ഹനുമാൻ

വർഷിതതരധവള ഹിമാചലസന്നിഭജംഗശരീരൻ
നെടുതാകിന കൊടിമരമെന്നകണക്കെ

[തടിച്ചൊരുവാലും

തുടുതുടെ നായനങ്ങളുമെമ്പാടു ചെമ്പുകിടാരംപോലെ
കുടിയാകൃതി ശശികലപോലെ വിളങ്ങിന

[ദന്തകദംബം

ചടുലസ്ഫുടസകളുമിടകലരുന്ന ഭയങ്കരമുഖവും
പരിഘത്തെറ്റുപടപൊരുതീടിന പൂമുതരകര

[ദണ്ഡയുഗം

ഖരതരകരനഖരനികായവുമുല്ക്കടകണ്ഠമകണ്ഠം
ഗിരിവരസമ്മാകിന മാർച്ചിടമുരുതരമുദരമുദാരം 875
ഉരുതരകുടിതടമമതുടകളുമടുമയിലതി ഗംഭീരം
ലങ്കാപുരഗോപുരമതിലുതകത്തൊരു ജംഘായുഗളം
കിങ്കരകുലമിടിചൊടിയാക്കിന പടുതരമടി

[മലർ വടിവും

ശങ്കര! ശിവ! ഭൂവനഭയങ്കരമാകിന വിപുലശരീരം
ശശധരിനിഭയവളമതിങ്ങനെ വിരവൊടുക്കാട്ടി

[ഹന്തമാൻ

ഉൽക്കടകടുദിർഘനിനാദവുമതുതകിലുകിലരവവും
മക്കടകുലമകുടമഹാമണീതന്നുടെ തടിയുടെവടിവും
കൽശതരകരപരണാദികൾ ഭീഷണവേഷവിശേഷം
മുഷ്ടമത്ര മൂന്നജഗത്തിലുമുത്തമമത്രവിചിത്രം!
അംബരതലമൊക്കെനിറഞ്ഞുകവിഞ്ഞു

[വിളങ്ങിനരൂപം

അംബുധിയുടെ ലംഘനസമയ സമുദ്ധാത

[മെന്നതുപോലെ

ചെന്നയിലൊരു വിന്ധ്യമഹാചലശിഖരമടൻ

[കണക്കേ

കണ്ണിഴികളിലമ്പൊടുകണ്ടു പിരണ്ടുചുകോദരവിരൻ

എന്തൊരുമറിമായമിതിങ്ങനെ സംഗതി
[വന്നതിദാനീം

എന്തിനിങ്ങാനിഹെ പശ്ചുണ്ടുമിദമെന്നൊരു
വിസ്തയമേവം

ചിന്തയിലുടനീങ്ങനെ തിങ്ങിനതീവ്രതരംഭയമോടെ
കുന്തികുമാരൻ വീരവാഴ പരവശഭാവമിയന്ന

[തദാനീം
ലക്ഷണമതുകേട്ടുധരിച്ചുതെളിവൊടുകണ്ടശോയാം

തൽക്ഷണമുളവായിതുചേതസി മൽഗുരു
[ഹനുമാൻതന്നെ

ലക്ഷണപൂർവ്വജനുടെ ഭക്തശീരോമണിമാരുജിവിരൻ
രാക്ഷസകലശലഭഹൃത്താശനെന്നനറിഞ്ഞഥഭീമൻ,

“ജയ! ജയ! ജയ! ജനകസുതാപതിദൂതമഹാ
[ഗുണരാശേ

ജയ! ജയ! ജയ! ജാനകിമാനസ സരിസജ
[സവിതൃമഹാത്മൻ,

ജയ! ജയ! ജലരാശിവിലംഭന! ജയ! ജയ!
[ജഗതീബന്ധോ,

ജയ! ജയ! ഹനുമനി”തിനതീയൊടെ
[വീണവണങ്ങി പദാന്തേ 900

“വാനരകുലവീര! വരമളകുധിര! വാരിധിഗംഭീര!
വാഗുണഗണസാര! നിശിചരകുലകാല!

നിസ്സുതമരണവിലോല! നിരുപമകുലശില!
താഡിതശേഖരന! തരുനികരകൃതസഭാ!

പാടലസുമ്പദന! പരിഹൃതരിപുരേണ!
നിന്തീരുവടിയുടെ പദയുഗള-

ചെന്തളിരതികരുണം ഇഹശരണം
ചിന്തയിലീദമിനി വിളയാടുക

ചിതമൊടുതവചരണം ശരണം”

ഇതും വണങ്ങി സ്തുതിക്കുന്ന ഭീമന്റെ
 ഹസ്തങ്ങൾ രണ്ടും പിടിച്ചു കവിശ്വരൻ
 നകത്തഞ്ചരാസ്രങ്ങളേറു വടകെട്ടി
 വിസ്താരമായുള്ള തന്നുടെ മാറത്തു
 ചേർത്തു പുണർന്നൊന്നോപാദമസ്തകം
 പേർത്തുപേർത്താശു തലോടി കരംകൊണ്ടു
 മൂലാഭുതൊട്ടങ്ങനെ ഗുഹിച്ചിടിനാൻ
 മാർത്താണ്ഡശിഷ്യനും മക്കടാധിശ്വരൻ.

രാമായണാകഥാഖ്യാനം

“ഭീമസേന! മഹാചീര! ധരിജ്ജനീ
 രാമഭദ്രസ്വാമിതന്നെയും സേവിച്ചു
 താമസംകൂടാതെപോയാലുടൻനിന്റെ
 കാമസംപ്രാപ്തിയ്ക്കു ബാധയില്ലേതുമേ;
 രാമായണം കഥ കേട്ടുകൊരുക ഭവാനു
 ആമോദമോടെ പുരക്കിപ്പറഞ്ഞാടാം
 സാമോദമായതു കേട്ടുകൊണ്ടിടുക
 ക്ഷേമാഭയം രാമനാഥലീലാമൃതം

925

മാർത്താണ്ഡവംശ ഭരതമന്ത്രരുടെ
 പുത്രനായ് വന്നുപിറന്നു നാരായണൻ
 ഉത്തരകോസലത്തിങ്കലയോദ്ധ്യയെ-
 ന്നാതിരശ്ശിരാജധാനിയിൽ മേവിനാൻ.
 കൈസലധൂതനുടെ പുത്രൻ രഘുത്തമൻ
 കൈകേയിതനുടെ പുത്രൻ ഭരതനും
 തരുപിന്നെ സ്മിതാശ്രജൻ ലക്ഷ്മണൻ
 രൂപലാഭനും നാൽപ്പരീങ്ങനെ ജാതരായ്
 അത്രാന്നര വിരവോടുവിശ്വാമിത്ര-
 സതുമുടക്കുന്ന ള്ളയ്ക്കെക്കൊല്ലുവാൻ
 വീല്പും ശരവുമെടുത്തു പുറപ്പെട്ടു

തെല്ലുംമടിയാതെ താനുമനജനം
 കാടകംപുക്കോരുനേരത്തുവന്നോരു
 താടകയെക്കൊലചെയ്തു രാജ്യത്തമൻ
 സിദ്ധാശ്രമംപുക്കു നില്ക്കുന്നിടയ്ക്കു തത്ര
 ബലാവലംപം മെന്മടക്കിപ്പോൻ
 വന്നസുബാഹുപ്രമുഖവൃന്ദങ്ങളെ-
 ക്കൊന്നുടൻ യാഗവും രക്ഷിച്ചരാലചൻ
 ചെന്നങ്ങൊലയ്ക്കു മോക്ഷം കൊടുത്തുടൻ
 പിന്നെജനകൻറെ മന്ദിരംപ്രാപിച്ചു.
 ത്രൈയംബകംപള്ളിവില്ലത്തന്നുടെ
 കൈയിലെഴുത്തു കലച്ചു മുറിച്ചുടൻ
 സീതാചിവാഹി ചാലയ്ക്കു മുദാതൻറെ
 സോദരന്മാരും വിവാഹം കഴിച്ചിതു.
 മാറ്റത്തവനു കടുത്തുതടുത്തോരു
 ഭാഗ്വതരാമനെ ക്ഷീപ്രം ജയിച്ചുടൻ
 സാക്ഷേതമന്ദിരം പുക്കുടൻ സിന്ധവാ
 നുകംവസിച്ചു സുഖിച്ചു രാജ്യത്തമൻ.
 ഭവ്യനായുള്ള ദേശരഥപുത്രന
 യൗവനരാജ്യഭീഷണവും ഭാവിച്ചു
 ദൈവബലേന മുടക്കിനാരു കൈകേയി
 കൈവലുശിലൻ പുറപ്പെട്ടുകാതാന
 പ്രാപിച്ചു സൗമിത്രി സീതാസമേതനായ്
 ഭൂപാലനന്ദനൻ ഭൂപൻ മഹാരഥൻ.
 ധരിച്ചു വല്ലഭംപിന്നേപ്പിരിച്ചു ചെമ്പിടാരം
 തിരിച്ചു മൂലം ഗംഗതരിച്ചു ചിത്രകൂടത്തിൽ
 വസിച്ചുകാന്തികൾകൊണ്ടല്ലസിച്ചു മൂവരുമപ്പോൾ
 ഗ്രഹിച്ചു ദേവലോകത്തഗ്നമിച്ചു താതനെനിതം-
 വചിച്ചു തല്പദാംഭോജേ പതിച്ചോരു ഭരതനെ
 തനിച്ചു പാദകുന്തലീയയച്ചിട്ടുതിയെച്ചെന്ന

950

നമിച്ചു, ഭണ്ഡുകാരണു വസിച്ച് രാഘവൻ തത്ര
 മുദിച്ചോരു വിരയനെ വധിച്ചു മാമുനി ചാരെ
 സ്തുതിച്ചു, തർജ്ജുമാടിനന്നു ഘോരകാന്താരേ
 കടന്നുചെന്നഗസ്ത്യന്റെ ഗുഹത്തിലങ്ങകംപുകു,
 ഉടനെ വന്ദനം ചെയ്തു, പരിചോടെ മുദാഗോദാ-
 വരിതീര വസിയ്ക്കുമ്പോൾ വരിപ്പാനുഗ്രഹത്തോടെ
 വരുന്ന ശുർപ്പണവേടെ മുലയും മൂക്കുമുക്കോടെ
 കരവാൾകൊണ്ടുടനാശു ദേവനം ചെയ്തു സുമിത്രി.
 കരഞ്ഞു ശുർപ്പണവേടായ് വരൻതന്നെടറിയിച്ചു;
 വരനും ദൂഷണൻതാനും കരുത്തുള്ള ത്രിശിരവും 97 5
 പരന്ന വൻപടയുമായ് വരുന്നനരമേ രാമൻ
 കടുത്തസായകം ചാലേ നെടുത്തു രാഘവൻവേഗാൽ
 അടുത്തു രാക്ഷസന്മാരെ കെട്ടുതു കാലന്തരക്കാക്കി
 അതുകേട്ടു ദശഗ്രീവനതിലേറെ കയർത്തു
 ചതിപ്പാനായ് പുറപ്പെട്ടു മുനിവേഷമവൻപൂണ്ടു.
 അശോചനാകുന്ന മാരിചനെച്ചെന്നു
 പൊൻമാർവടിവാക്കി വീട്ടു ദശാനനൻ,
 സമ്മോഹമുണ്ടാക്കി രാമന്റെ ചാതിയ്ക്കു
 തന്റയകൊണ്ടാശു വേദാക്കീവേഗേന
 മട്ടോൽക്കൊഴിയായ സിംഹം തത്തൽക്കണ്ണം
 കട്ടരഥത്തിൽക്കൊരിഗ്ഗമിടുന്ന
 ഏഴുനെച്ചെന്നു തടുത്തു ജടായുവെ
 വെട്ടി വധിച്ചു കളഞ്ഞു ദശാനനൻ
 ചട്ടറലകാപുരത്തെ പ്രവേശിച്ചു
 കഷ്ടമേട്ടവിധെ തത്രവെച്ചിടിനാൻ
 മാരിചമാനീനെക്കൊന്നോരു രാഘവൻ
 തൻപ്രാണദേവിയെക്കൊന്നാത്തു വീണനായ്
 തമ്പിടയാടൊന്നിച്ചു തേടി നടക്കൊണ്ടു
 വന്ധിച്ചു കാനനേ വന്നു മരിച്ചേരേ

വമ്പനാം ഗുലാനെ സംസ്കരിച്ചിടിനാൻ
 കമ്പംവെടിഞ്ഞു കമ്പസന്ധനെയുംകൊന്നു
 സമ്പന്നമോദം ശബരിയ്ക്കുമാക്കും
 സംഭാവനംചെയ്തു താനുമനജനം
 പമ്പകടന്നു നടന്നുവരുവിധയ
 വ്യഗ്രത കൂടാതെ ഞാൻചെന്നുവന്നിച്ച്-
 നഗ്രഹംവാങ്ങി മഹാഗിരിതന്നുടെ
 അഗ്രേവളരെബാധപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്ന
 സുഗ്രീവനോടൊത്തു സഖ്യവുചെയ്തിച്ചു
 ഉഗ്രജ്വലയുള്ള സാലങ്ങുംമുറീ-
 ച്ചുഗ്രനാം ബാലിയെ ബാണേനരോലവൻ
 നീഗ്രഹിച്ചമ്പോടു രാജ്യപ്രഭുതവും
 സുഗ്രീവനാക്കിക്കൊടുത്തുവാഴിച്ചിതു

1000

ദീയ്ക്കുകൾ നാലിലും ജാനകീദേവിയെ
 ചിരിക്കുന്നതേടുവാനായിച്ചുപൊട്ടി
 മക്കടനാരുടെ കൂട്ടമങ്ങായതിൽ
 തെക്കേട്ടേട്ടേടുവാൻ ഞാനും പുറപ്പെട്ടു
 അക്കടൽചാടിക്കടന്നു തെരീക്കുന്ന-
 രക്കൻറെ ലങ്കാപുരത്തെയും പ്രാപിച്ചു
 മൈക്കണ്ണിമാർമണിയാളെയും കണ്ടു ഞാൻ
 തൃക്കാഴ്ച വെച്ചിതു രാമാംഗ്രഹീയകം
 ചൊൽക്കൊണ്ടു രാമാദേവൻറെ കൂപകൊണ്ടി-
 തൊക്കെയുംസാധിച്ചു ഞാനും വൃദ്ധമാദരി
 മേടിച്ഛു ചൂഡാമണി, കടിച്ചു കല്ലുകവുക്കും,
 മുടിച്ചു കാണനമെല്ലാം പൊടിച്ചു, രാക്ഷസന്മാർക്കി-
 ട്ടടിച്ചു, മേലനാഥൻതാൻ പിടിച്ചുതൽക്കരം കെട്ടി-
 പ്പിടിച്ചു രാവണൻമുമ്പിൽ ഗമിച്ചു രാക്ഷസന്മാർക്കു
 ചിരിച്ചു, നമ്മുടെ വാലും കരിച്ചു, ഹൈരീകളും വ-
 ന്നടുത്തു, ഞാനുമപ്പോൾ വാലെടുത്തു മാളികയ്ക്കു കിട്ടി

കൊടുത്തു, ലങ്കയും ചുട്ടുകരിച്ചു ഭസ്മമാക്കിക്കൊ-
 ന്നടുത്തുവന്നവർക്കും കടുത്ത ദുഷ്ടനെന്നാണ് 1025
 കൊടുത്തു, ലങ്കയും ചുട്ടുകരിച്ച ഭസ്മമാക്കിക്കൊ-
 ണമന്തുവൈരിവൃന്ദത്തെ യമത്തിലെച്ചുത്താൻ പോന്ന
 സമസ്തമണ്ഡലിയിച്ചു പോരിനായിപ്പറപ്പിച്ചു
 പാരാതെ കവിശ്രേഷ്ഠന്മാരോടുകൂടെ ചാരുമി
 വിരചനം വൻ രാമൻ വാരിധിതടേകെന്നു
 ഭൂരിസേനയുടേതും പാരാതെ പടവിട്ടുമാദോലുപ്പിച്ചു
 അന്നേരം വിഭീഷണൻ ചെന്നു രാമനെക്കണ്ടു
 വന്ദിച്ചു കാപികളേക്കൊന്നിച്ചു വസുപ്പിച്ചു
 ഏതുമേ മടിയാതെ സേതുബന്ധനം ചെയ്തു
 യാതുകൾക്കൊരുപുരകേതുവായതും പിന്നെ
 സാധുക്കൾക്കൊരുമുക്തി ഹേതുവായതും രാമ-
 സേതുവെന്നതിനിപ്പോളേതും സംശയമില്ല.
 ലംഘിച്ചു സുര്യനെ ലങ്കയിലകംപുക്കു
 ശങ്കിച്ചവരുനൊരു ലങ്കാവാസികളെല്ലാം
 തൃഷ്ണതപെരുകുന്ന രാക്ഷസഭടന്മാരും
 തെല്ലും താമസിയാതെ വീല്പുംകുന്തവും വാളും
 കല്ലും വൃക്ഷവും കൂർത്ത പല്ലുമെന്നിവകൊണ്ടു്
 തല്ലും തണ്ടളിലോരോ മല്ലും തള്ളലുംവെട്ടും
 കൊല്ലുന്നുണ്ടുതൊന്നൊരൊല്ലും ശബ്ദമേറും
 കത്തുകൊണ്ടോരോകൂട്ടം ചത്തുലോരമയുള്ള
 യുദ്ധമിങ്ങനെകൂട്ടി യുദ്ധനരേതീർചിലർ
 ഉത്തരമതിർചിലരുൾപമായതനേരം
 ധൂമ്രാക്ഷൻ മകരാക്ഷൻ യുപാക്ഷൻ പൂനുകായൻ
 താമ്രാക്ഷൻ വിരൂപാക്ഷൻ ശോണിതാക്ഷനും പിന്നെ
 കുംഭൻ നികുംഭനകമ്പനെന്നുള്ളൊരു 1030
 വമ്പമുന്മാംനിലിന്മാരിവൃന്ദവും
 കുംഭനാദൻ മേഘനാദനുമെന്നുള്ള
 കുംഭീന്ദ്രവിക്രമന്മാരായ വൈരികൾ

സംപ്രദാരാഗേത മരിച്ചു ദിവംപക്ഷ
 സംഭ്രമത്തോടെ പുറപ്പെട്ടു രാവണൻ
 രാവണൻ കണ്ണങ്ങൾ പത്തും കണകൊണ്ടു
 രാഘവൻ കണ്ടിട്ടു കണ്ടിട്ടു പ ന്നെയും
 കണ്ണതയെന്നിയെ വന്നടക്കം ദേശം
 കണ്ണനെ ബ്രഹ്മാസൂമാകുന്ന സായകം
 കൊണ്ടു വധിച്ചു പതപ്പിച്ചു കുമിയിൽ
 കണ്ടു സ്തബ്ധിച്ചു വന്നങ്ങി സുരന്മാരും
 അന്തർകാൻതാനും സുരസൃകളും ചന്ദ്ര
 വേണ്ടുംവിധം പ്രശസ്തം പ്രശംസിച്ചിതു

ഇങ്ങനെ സാധിച്ചു സാധുക്കളൊക്കെയും
 തിങ്ങിനമോദനേ രാമഭദ്രസ്വാമി
 ലങ്കാധിരാജൻ വിഭീഷണൻതാനെന്നു
 പങ്കേരുവാക്കുന്നു കല്പിച്ചു, സീതയെ
 വഹ്നിപ്രാവരണ ശുദ്ധ യാക്കിക്കൊണ്ടു
 ധനുമാം പുഷ്പകമേറിച്ചുറപ്പെട്ടു
 തന്നുടെ സാകേതമന്ദിരം പ്രാപിച്ചു
 പട്ടാഭീഷേകവും സാധിച്ചുമന്നിടം
 തുഷ്ടിയിൽ രക്ഷിച്ചു വാഴുന്നകാലത്തു്
 ലോകാപവാദനേ സീതയെക്കാനനേ
 ശോകനസത്യജ്യലോകാധിനായകൻ
 വിശ്വപ്രഭാതം വെളിച്ചിച്ചു ക്ഷിപ്രാപരം
 വിശ്വപ്രഭാതം മമ സ്വാമി രാഘവതമൻ
 അശ്വപ്രഭാതമഖംചെയ്തു, ദശാന്തരേ,
 വൈദ്യദമിപെറുതേ രണ്ടു ശീതുകളെ
 സാദരമെന്നു തദിബാലാരാടൊന്നിച്ചു
 വാല്മീകി മാമുനിശ്രേഷ്ഠനും വനകൻ
 രാമായണകഥ കേൾപ്പിച്ചുമാമുനി
 ഗീരിനാൽ രാമനെ വന്ദിച്ചുനന്തരം

വണ്ടാർകുഴൽമണി വൈദേഹി വഹിയിൽ
രണ്ടാമതും പ്രവേശിപ്പാൻ നിശ്ചയിച്ചു
കൊന്നാടിയിലധര ഭൂമി പീളുനാശ
തണ്ടാരിൽമാതുതാൻ പാലാഴിപ്പുകിതു.

അന്തകൻതാനതുനേരമയോദ്ധ്യയിൽ
അന്തണവേഷം ധരിച്ചുവന്നാദരാൽ
മന്ത്രിച്ചുപായതുനേരത്തു സൗമിത്രി
യന്ത്രിച്ചുമണ്ടി വൈകുണ്ഠം പ്രവേശിച്ചു.
വെക്കും ഭരതനും ശത്രുക്കളും ശംഖം
ചക്രങ്ങളായിച്ചമഞ്ഞതാരനന്തരം
നമ്മോടു യാത്രയുംചൊല്ലി രാജ്യം നമുക്ക്
നിന്മായവിഷ്ണുസ്വരൂപം ശരിച്ചുടൻ
പാലാഴിപ്പുകു ഫണീന്ദ്രതല്ലമുഴാ
തൈലോക്യനാഥൻ വസിപ്പു ചുങ്കോടേ
താനും രിഭീഷണൻ ജംബവാൻ താനുമി-
മൂന്നുപേരിങ്ങനെ ശേഷിച്ചഭൂമിയിൽ,
മററുള്ള മാനരന്മാരുമയോദ്ധ്യയിൽ
പെറ്റവളന്നോരു നാനാജനങ്ങളും
തെറ്റൊന്നും കേറും വെടിഞ്ഞു ദേവാലയം
പററിസ്സുവിച്ചു വസിയ്ക്കുന്നു സാരം.

1100

ഇക്കഥാകണ്ഠനം ചെയ്തും ജനങ്ങൾക്കു
ദുഃഖങ്ങളെല്ലാമകുന്നുപോമത്രയും
ല്ലാക്കാനിലും ജ്ഞാനമുണ്ടാം വാഴുകാദര,
നീക്കമില്ലേതുമെ മാത്രഗർഭഭവന്ന
പുകയും പിറന്നും വളന്നും മരിയ്ക്കുമി-
ഴുഷ്ടർമ്മയോഗവും വേർപെടും സംസാരം-
മാഗ്ഗങ്ങളുംവിട്ടുമാനന്ദസുന്ദരം
സ്വസ്ഥഗതിയും, രാജ്യപ്രവീരൻ നെൻ
സൽക്കഥാ സംവാദമുള്ളവണ്ണംതന്നെ

കേരടുന്നവക്കും ധരിയ്ക്കു വാകോരേ
 പൊയ്ക്കൊരുക നീയിനി ജീമനേന ചവാൻ
 മൈക്കണ്ണിയാട്ടിടെ മോദം വരുത്തുക
 ചൊൽക്കൊണ്ടു കല്യാണസൗഗന്ധികങ്ങളെ
 കൈക്കലാക്കിപ്പൊണ്ടുപോകെടോ! പാണ്ഡവ!
 അക്കസ്മാളം വിത്തേശ്വരാജന്റെ
 പുഷ്പാണിതനിൽനില്ക്കുന്ന നി ചെന്ന
 തക്കത്തിലൊക്കെ ഹരിയ്ക്കുന്നനേരത്തു
 വക്കാണമേതു പാൻ വന്നടക്കം ചില
 മുർവ്വരായുള്ള കാവൽക്കാരക്കര-
 ക്കെക്കൾ ക്രോധവശൻ മഹാകുണ്ടകൻ
 വെക്കമടുത്തു തടുക്കുന്നനേരത്തു
 മുഷ്കരമായ ഗർഭകൊണ്ടു താഡിച്ചു
 ശീലമുണ്ടോടി ചുകൊൾക വാകോരേ!
 വ്യാലുംവരുമ്പോൾ കിരണമിളകട്ടെ-
 ളൊക്കെ പേടിച്ചു മാറ്റുന്നതുപോലെ
 വിക്രമമുള്ള നി കാഴ്ചം ലഭിയ്ക്കേടോ!
 ഇതഥം പറഞ്ഞു മറഞ്ഞു ഹനുമാൻ-
 മെത്രയും മോദിച്ചു കുന്തികുമാരൻ,
 തത്രനിന്നാശു ഗമിച്ചു ദിവന്ധവേ
 വിത്തേശ്വരാജനിൽ ചെന്നിറങ്ങിപ്പിതാൻ.

1126

സൗഗന്ധികപ്പൊയ്ക്ക

കല്ലോലജാലം കളിയ്ക്കുന്നകണ്ടു,
 കമലമണി നിറമടയ കമലമതുകണ്ടു,
 കല്യാണിമാരും കളിയ്ക്കുന്ന കണ്ടു,
 പൊലിമയൊടു ചടുലജല വടിവുമതുകണ്ടു,
 അന്നങ്ങളെ പരക്കുന്ന കണ്ടു.
 അനുവരമവരുടെ നടുമതുകണ്ടു,
 ചക്രവാകങ്ങളെ വിക്രമം കണ്ടു

ചട്ടലമലർ മീഴികളുടെ കളിവിരുതകളു,
 മത്സ്യങ്ങളോടിനടക്കുന്നകളു,
 മണമിയലുമണികുസുമനിരകളു,
 മന്ത്രികൾഗോപ്യർപ്രയാണങ്ങൾ കളു,
 മലർമധുര തരനിരകളുമുപദി കളു,
 സംസ്ഥാന ശ്രംഗാരഭാവങ്ങൾ കളു,
 സൗസന്ദർഭ സൗസിദ്ധാന്തികരമതു കളു,
 ചക്രവാകങ്ങളുടെ ചാപലം കളു,
 ചട്ടലതരണികളുടെ സരസരതി കളു,
 യൗവനം കേറിക്കിടക്കുന്ന കളു,
 നടുവിലതി ചട്ടലമതി വടിവുമു കളു,
 വക്ത്രങ്ങളായുള്ള തീരങ്ങൾ കളു,
 വലിയ ജലതീര നിരകൾ വിരവിനൊട്ടു കളു,
 ഗന്ധദീപം വന്നിറങ്ങുന്ന കളു,
 ഗളഗളിത വരരണിത കളപൊലിമ കളു,
 ഗന്ധർവ്വമാർ വന്നു നിൽക്കുന്ന കളു,
 ഗഗനചരകലമഖില മുപരിബത! കളു,
 കലഹാരപുഷ്പം നിറന്നങ്ങു കളു,
 പുളിനളവി നളിനികളുടെ തെളിപ്പമു കളു,
 ഐശ്വര്യം വന്നിറങ്ങുന്ന കളു,
 ഓവരയവിഹരണവു മിഹസുപദി കളു,
 മാതാരികളുറൻ മദിയ്യുന്ന കളു,
 മരണത്തെ കൊടിയുടെ മകരമതു കളു,
 ബ്രഹ്മദേവന്റെ തുരഗങ്ങൾ കളു,
 അരികിലുടനവരുടെ നടനമതു കളു,
 ഇങ്ങനെ ശൈശവംകളൊക്കെയും കളു,
 ഇരുപുറമുമര ജനീപര വസതികളു,
 ഇഗ്നിതം ചേരുന്ന പുഷ്പങ്ങൾ കളു,
 ഇതു സകലമിഹസുലഭമിതിമനസി കളു.

1150

സൗഗന്ധിക പുഷ്പഹരണം:

ചാടിമെല്ലവേ പുഷ്പവാടിയിൽ ഭീമസേനൻ
 മോടിയിൽ മുടിതന്നിൽ മൂടി നല്ലൊരുപുഷ്പം
 പേടിപ്പുണ്ടു നെടുമുളപ്പോടി ദൂരവേ മറി,
 താടിമീശയും മേനിമൂടി രോമവും കണ്ടു,
 പാടി വാരിജംതന്നിലാടിമരയന്നം
 വാടിടാത്ത പുഷ്പങ്ങൾ തേടിപ്പോ ചക്രവാകം
 കോടിസാരസങ്ങളിൽകൂടിയെത്രയുമുള്ളിൽ
 പേടി കാരണം തദാ സാധസങ്ങളിൽനിന്നു
 സാരസങ്ങളുമെല്ലാം ദൂരത്തു ചെന്നങ്ങു
 തീരത്തു വസിയ്ക്കുന്നു;
 സാരസ്യമുടയോരു വീരൻ ഭീമസേനൻ താൻ
 ചാരുതപമിയലും കൽഹാരത്തെ കരംകൊണ്ടു
 കണ്ടിപ്പു, മുതലയെ മണ്ടിപ്പു വരുന്നതും
 കണ്ടുപ്പൊളരക്കരം ശുണിച്ചു പുറപ്പെട്ടു
 ശണ്ണയ്ക്കായൊരുവെട്ടു കണ്ണന്മാർ പലർകൂടി-
 ചെണ്ടക്കാക്കിഭീമനം കൊണ്ടുപത്തിടുകൂടി.

1175

കാവൽക്കണ്ടുകായയുണ്ടായ യുദ്ധവും

സൗഗന്ധിക സമർപ്പണവും:

“കല്പഹാരപുഷ്പങ്ങൾ കട്ടുപറിയ്ക്കുന്ന
 കള്ളാ! നിനക്കടികൊള്ളെന്തിന്നെനെ
 കൊള്ളാമഹംഭാവമെന്തെടാ! കശുലാ!
 വെള്ളത്തിൽനിന്നങ്ങു കേറിനിന്നിടുക.
 കല്യാണനെ ശൗന്ധികം വന്നു മോഷ്ടിച്ചു
 മെല്ലെത്തിരിച്ചങ്ങു കൊണ്ടുപോവാൻ നിന്റ-
 ക്കില്ലടാ! സാമന്ത്രിമല്ലോ മഹാജള!
 നില്ലെടാ! നിന്റെ വിനാശം വരുംദൂരം
 ഞങ്ങളെ തമ്പുരനായ ധനേശ്വരൻ
 ഞങ്ങളെ കാവൽക്കു കല്പിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു
 എങ്ങാനുമീവക പുഷ്പം ലഭിയ്ക്കുമോ?”

ചങ്ങതി മോഹിച്ചതെല്ലാം വൃഥാപലം.
 കല്ലുവാക്കുങ്ങളെ പുഷ്പങ്ങളെക്കാട്ടു-
 മത്തുതമാകുന്ന കലാപുഷ്പങ്ങൾ
 കെല്ലൊടുകൊണ്ടുവന്നുണ്ടാക്കി തമ്പുരാൻ
 എപ്പോഴുമങ്ങിതല്ലാതില്ലാചിന്തിതം
 മന്ദമന്ദം നിധിവെച്ചിരിയ്ക്കുന്ന
 തമ്പുരാനിപ്പോളതിലും വിശേഷിച്ചു
 പൊൻപൂവിലേറെയുണ്ടെന്നു ധരിയ്ക്കു നീ
 വമ്പു തുടന്നാൽ കണക്കല്ല പൂരപ്പു!
 തമ്പുരാനിപ്പോളുടപ്പാൻകൊടുക്കുന്ന
 പെമ്പിറന്നോർ പത്തുനൂറ്റിൽ കുറയില്ല.
 പൊൻപൂവുചുടാനവർക്കു കൊടുക്കണ-
 മന്ദമന്ദം നിത്യംചെലവുണ്ടു്.
 അമ്മമാർക്കൊക്കെയും വെച്ചേറെ വെച്ചേറെ
 ചെമ്മേ പകുത്തു കൊടുക്കുന്ന ഞങ്ങൾക്കു്
 തിന്നാൻ പുകയില വെററില പാക്കെന്ന-
 തമ്മമാർ തന്നു പുലത്തുന്നതെന്നറി
 കുറവരുത്തിപ്പുറത്തിറക്കീടുവാൻ,
 മറ്റുള്ള മന്ത്രിമാർ നോക്കുന്നതുകൊണ്ടു
 ചെററും ഹലിസ്തുയില്ലത്തമാർ ഞങ്ങൾക്കു
 കൊററിനും തേപ്പാനമെല്ലാം തരുമല്ലോ.
 മോഷണം തെല്ലുണ്ടിവെക്കുന്നു ഞങ്ങളുടെ
 ഒഴുക്കുക്കാർവെന്നു മൂപ്പിലെ കേൾപ്പിച്ചാൽ
 ഏഷണിക്കാരും പലരുണ്ടുവരുടെ
 ഭീഷണികൊണ്ടു ഭയമില്ല ഞങ്ങൾക്കു
 പെൺപിറന്നോർചെന്നുണർത്തിച്ചതൊന്നുമി-
 ത്തമ്പുരാൻ കേൾക്കാതിരിക്കില്ല നിശ്ചയം
 പൊൻപൂവു കാക്കുന്ന ഞങ്ങളെ വെച്ചേച്ചു.
 പെൺപിറന്നോർക്കു നൃ സംസാരമില്ലതോഴ്

1200

കാരിയക്കാരുടെ മേനോക്കിയച്ചന-
 ഞാരിയപ്പട്ടരച്ചന്മാർ പലരുടെ^o
 കോയിത്തമാരുണ്ടടക്കിക്കാരുടെ^o
 നായന്നാരായുള്ള കമ്പടിക്കാരുടെ^o
 ലന്തക്കുഴൽക്കാർ പതിനെട്ടുപുള്ളിയ-
 ണ്ണമില്ലിപ്പോളുകാപുരി തന്നി-
 ലന്തണന്മാരും പ്രഭുക്കളും ഭൃത്യരും
 ചന്തമേരിടം ചണ്ഡിയരച്ചന്മാരും
 എന്തിന്നനേകം പറഞ്ഞിട്ട കാരിയം
 ചിന്തിച്ചുകണ്ടാലതിനൊത്ത രാജ്യമി-
 നന്നിടം തന്നിലും ദുരന്തമില്ലെന്ന
 സന്തതം ചൊല്ലുന്ന സമൃദ്ധനങ്ങളും
 ഈവണ്ണമുള്ള കിഞ്ചേരന്റെ നാട്ടിനു
 നീ വന്നുകേറി ചരിയ്ക്കാൻ തുടങ്ങിയാൽ
 ഈവന്ന ഞങ്ങളികേറുള്ളന്നീ
 ഭാവിച്ചതൊന്നും നടക്കയില്ലേതുമേ.
 ഇക്കണ്ടത്തങ്ങരക്കെജമാനനേകന-
 ണ്ടരക്കാമ്പിലയാൾക്കു തെല്ലും ഭയമില്ല
 ചൊൽക്കൊണ്ടരാക്ഷസൻ ക്രോധവശനെന്ന
 ദീയ്ക്കുകളൊക്കെജയിച്ചോരു പൂരപ്പൻ
 ക്രോധവശനെന്ന പേരുകേട്ടാൽതന്നെ
 ബോധം വരും നിനക്കായാടെ വിക്രമം
 വമ്പനാമങ്ങോർ കയ്തളവരുന്നതിൻ
 മുഖെ തെരിക്കനെപ്പൊക്കൊരുക നീ ശഠ
 ചെന്റപൂ പറിയ്ക്കുന്ന നിന്നെപ്പിടിപെട്ട-
 ചെമ്പുകിടാരത്തിലിട്ട വരക്കാതെ
 തമ്പുരാൻ തുക്കാലിണയാണോ ഭോഷല്ല
 ഡംഭകാട്ടാതെ നടക്കുന്നീ ഓർമ്മതേ!
 ശംഭുസഖന്റെ സരസ്സിലെ പുഷ്പം ത-

1225

1250

രിനുപോലും കൊണ്ടുപോവാൻ കഴിവരാ."

ഇത്തരം ഘോഷിച്ചു ചെന്നടുത്തിടുന്ന
നടത്തുവരുന്നതൊക്കെ ഗഭകൊണ്ടു
താഡിച്ചു താഡിച്ചു മണ്ടിച്ചു മണ്ടിച്ചു
താമസിയാതെ കയറ്റു വാകോദരൻ.
തല്ലുകൊണ്ടിടുന്ന കിങ്കരന്മാരുടെ
കണ്ണുപോയി ചിലർ കാലുപോയി ചിലർ,
എല്ലൊടിഞ്ഞു ചിലർ പല്ലുപോയെന്നല്ല
വല്ലാതെ ദേഹം വളഞ്ഞുപോയി ചിലർ
ഭിക്ഷവെചെന്നടു ശ്രോധവശൻതന്റെ
കാല്ല്യം പതിച്ചു പറഞ്ഞുതുടങ്ങിനാർ:-

"വക്കുശാസ്ത്രമെന്ന പൊണ്ണത്തടിയനാം
ധിക്കാരി മാനുഷൻ പോന്നവന്നിങ്ങനെ
ചൊല്ലൊണ്ടു കലാശാസ്ത്രഗന്ധികളുടെ
മൊക്കെപ്പറിച്ചു കരസ്ഥമാക്കിക്കൊണ്ടു
നില്ക്കുന്നനേരത്തു ഞങ്ങൾ നിശ്ചയിച്ചു
മുഷ്ടിക്കുള്ളവനിന്നു തെല്ലും ഭയമില്ല.
എന്നല്ല ഞങ്ങളെത്തല്ലിടയാടിച്ചവൻ
ചീനെയും പുഷ്പം പരിശുദ്ധന കശുചൻ.
ദണ്ഡമെടുത്തങ്ങയത്തിപ്പിടിച്ചുടൻ
കണ്ണുചുവത്തിക്കയറ്റുവരുനൊരു
കാലനെപ്പോലെ കരുത്തുള്ളവൻ തന്നെ
കാലനംകൂടെത്തട്ടാൻ വശമല്ല
കാവല്ല കല്പിച്ച കിങ്കരന്മാർ ഞങ്ങൾ
ധാവനംചെയ്തുപോയെന്നതെന്നല്ല
മുക്കുറുത്തിതു മുഞ്ഞി ചതഞ്ഞിതു
കാൽക്കു മുക്കും ചിലക്കുവന്നു ചീനെന്ന
നാക്കു മുറിഞ്ഞുപോയ് വാക്കുപറപ്പെടാ
ചാക്കുമാത്രം പുനരാക്കും ലഭിച്ചീല.

നോക്കുന്നദിക്കിലൊപ്പൊണ്ണൻ ഗഭയുമായ്
പാക്കുൻ കൊൽവാൻ വരുന്നെന്നതോന്നു
രാക്ഷസാധിശപര! രാജരാജൻ തന്റെ
തൃക്കനായുള്ളോരു ഭൃത്യൻ മഹാബലൻ
കാൽക്കുണം വൈകാതെവെന്നപ്പുരുഷനെ
കാലാതക്കാക്കുവാനെന്തെ മടിയ്ക്കുന്നു?”

എന്നുള്ള കിങ്കരന്മാരുടെ വാക്കുകേ—
ഒട്ടൊന്ന കമർത്തു പുറപ്പെട്ടു തൽക്കുണം
വാളും പരിചയും കൈയിലാക്കിക്കൊണ്ടു
ചീളെന്നു ചെന്നു തടുത്തു നിശാപരൻ:—

“നീല്ലൊടാ! മൃഗം! നിനക്കിന്നു നമ്മുടെ
കല്പാദാരപുഷ്പം കവന്നതു കാരണം
വല്ലാത്തതാമോവമെല്ലാം ശമിപ്പിച്ചിട്ടു
നുള്ളൊരു സംഗതി വന്നുകൂടി ജള!
വിക്രമിയാകുന്ന ക്രോധപരൻ പണ്ടു
ശക്തനെന്നു ജയിച്ചു പലകുറി
ദിക്കുംദിക്കുംതോറും തല്ലിത്തകർത്തൊരു
ദിക്കുകൾ പറ്റത്തും ജയിച്ചു വിളങ്ങുന്ന
നക്തഞ്ചരന്ദ്രനെപ്പോഴൊക്കെ നീ
മത്തനായ് വന്നിങ്ങധിക സൗഗന്ധികം
കട്ടുകൊണ്ടോടുവാൻ ഭാവിയ്ക്കുയാലിന്നു
വെട്ടുകൊണ്ടേതുകൾവിടപുക്കിടമേ.
അയ്യലോകാധിപന്മാരിൽ വെച്ചൊത്രയും
ശ്രേഷ്ഠനാം വിത്തേശനാഥന്റെ പുഷ്പങ്ങൾ
കിട്ടുമോ മൃഗം! നിനക്കൊ, ദുർത്തോ!
കിട്ടും തലയ്ക്കിട്ടു വെട്ടുമെന്നോൺ നീ
മറ്റുള്ള ദിക്കിൽ നടന്നു ഫലിപ്പിച്ചു.
മറ്റുള്ള വിദ്യകളെല്ലാം പ്രയാഗിച്ചു
തെറ്റൊന്ന കിട്ടും വിരുതു വെട്ടിക്കൊണ്ടു

മുറം നടക്കുന്ന കൂട്ടങ്ങളൊക്കെയും
 ഇട്ടിസ്തീർവന്നു മടങ്ങാതെയൊരുമി-
 ല്ലിത്രനാളും കണ്ടുപോകുന്നതിങ്ങനെ
 ഇന്നു വിരതഴിപ്പിഴ്ന്നുളളങ്ങൊൻ
 എന്നോടെതിർപ്പാൻ മതിയാകയില്ല നീ
 പെട്ടെന്നുനിന്നെ ജയിച്ചില ഞാനെങ്കി-
 ലിട്ടതല്ലെന്റെപേരച്ഛനാണു നിന്റെ
 മസ്തകം വെട്ടിപ്പിളക്കുന്നതുണ്ടു ഞാൻ
 ഹന്ത! സന്നാഹപ്രതിജ്ഞ ചെയ്യുന്നു ഞാൻ
 മൺകുടം മങ്ങലി ചട്ടി കലങ്ങളും

മൺകൊണ്ടുവെട്ടിയുണ്ടാക്കും കശവൻതാൻ
 പങ്കുജസംഭവ ബ്രഹ്മാവൃതാനെന്നു

സങ്കല്പമുള്ളോർ മുഴക്കുന്നു സാമ്പ്രതം
 സൃഷ്ടിയുഷ്പേന്മുള്ളതിന്നു വിരിഞ്ചന
 പുഷ്പിയുഷ്പേരും പ്രവൃത്തിയെന്നിങ്ങനെ
 അഷ്ടിയുഷ്പേന്മിങ്ങലംകൊട്ടി വില്ലുന്ന
 ചേട്ടയ്ക്കു ഹംഭാവമേയ്ക്കു ശിവ! ശിവ!
 എന്നതുപോലെ ജനങ്ങളെല്ലാം സമ-

1325

മെന്നു നീനക്കുള്ളിലുണ്ടാമഹംഭാവം
 ഇക്കാലമായതു പൊക്കം പിടിപ്പിപ്പ-
 നിക്കണ്ട രാത്രിഞ്ചരേന്ദ്രൻ മഹാബലൻ
 അക്കനൈക്കണ്ടൊരു മിന്നാമിനിങ്ങുപോ-
 ലക്കണക്കായ് വരും നിന്റെ പരാക്രമം.

അളകാമന്ദിരംതന്നിലിളകാതെയിരിയ്ക്കുന്ന
 ഇളംബിളാസുതൻ തന്റെ കളികളി കളംതന്നിൽ
 കിളിത്തൂങ്ങായൊരുപുഷ്പമൊളിച്ചുകൊണ്ടു

[പോവാനായ്

പുളച്ചവന്നൊരു നിന്റെ തിളപ്പു ചൊങ്ങി വിങ്ങുന്നു.
 വെളിച്ചെണ്ണക്കിടാരത്തിൽ വലിച്ചിട്ടു വരക്കാതെ
 നിലച്ചിടിലെന്തിനുള്ളിൽ ചലിച്ചിടുന്നൊരു കോപം
 കലച്ചു വീശിയു നന്നായ് തൊടുത്തുബാണ [മെയ്യമ്പോര

മലച്ചവീണനീയങ്ങു മരിച്ചുപോമതല്ലെങ്കിൽ
 പിടിപ്പിൻ മുഷ്ടികൾകൊണ്ടു കൊടുപ്പിൻ

[നിങ്ങളങ്ങോട്ടു

നടപ്പിൻ മങ്ങനെക്കെട്ടിയെടുപ്പിൻ മന്ദിരമെന്തെ
 കടപ്പിൻ ചോരനെക്കൊന്നു മുടിപ്പിൻമന്നനോടിത്ഥം
 വലിച്ചു കാഴ്ചയായ് വെച്ചു വണങ്ങിപ്പോരവിൻ

നിങ്ങൾ"

ഇത്തരം ഉറപ്പാക്കുവാനു ഏതുനോ-

ടുത്തരം സത്വരം ചൊന്നാൻ ചാകോദരൻ

"മത്തരം നിങ്ങളെ വംശം മുടിച്ചുതൊ-

ന്നത്തരാശാവരനായ കുഞ്ചരൻ

1350

പത്തനം കുത്തിക്കഴിച്ചുങ്ങതില്ലെട്ടു

വിത്തങ്ങളെല്ലാം കരസ്ഥമാക്കിടവൻ

പത്തിലൊന്നു കുറവുള്ള നിക്ഷേപണം

ഉത്തമവണ്ണംചെന്നു വേഗേന ഭൂതലം

കുത്തിക്കഴിച്ചുങ്ങെടുത്തുതൊന്നാശുപോ-

യെത്തുന്നതുണ്ടുമൻ പത്തനേ സത്വരം.

പോക്കു, കരാളം, നിശാചര, നീ, ശാ

മൂഢാ, രണത്തിന്നു വാക്കു, തൃണസമ,

കൂടപ്രയോഗം ഇടങ്ങുന്ന നേരത്തു

നാടും തകർത്തുതോടും ജള! നിന്റെ

നിടും വെടിഞ്ഞങ്ങു പാടുപെടും കാല-

നോടുള്ള സംഗമം കൂടാതെ പോകയില്ലാ-

[ട്രായ്കിലിന്നനി

തന്നെത്താനറിയാതെ തന്നെക്കാരും ബലമുള്ള
 ധന്യന്മാരോടുചെന്നു സന്നാഹം തുടന്നെന്നാൽ
 പിന്നെത്താനറിയാമെന്നു നീ ധരിച്ചാലും
 മന്നിലും സുരലോകം തന്നിലും പുകഴ്ന്നൊരു
 മന്നവൻ വുകോദരൻ ഞാനെന്നു ധരിച്ചാലും
 ഇന്നുള്ള വിരുതന്മാരെന്നും നമ്മുടെ നേരെ
 നിന്ന സംഗമം ചെയ്കയില്ല ശങ്കയില്ലേതും
 അയ്യോ! രാക്ഷസാധമ! നീയോ നമ്മോടുയുദ്ധം
 ചെയ്യാമെന്നൊരു ബാണമെഴുതാനായ് പുറപ്പെട്ടു
 അയ്യോ! ഭോഷരേ, നിങ്ങളുയായിരവും കോടി
 ലക്ഷവും സ്വരൂപിച്ചിട്ടെങ്കിലും കർമ്മമെന്തെ
 പക്ഷമായ് പുറപ്പെട്ടു തൽക്ഷണം വരുന്നുകി-
 ലിക്ഷണമടിച്ചുഞാൻ തൽക്ഷണം മുടിച്ചിടും 1975
 പക്ഷികൾക്കൊരുപോലെ ഭക്ഷിപ്പാൻ വകയാക്കും."

ഇതിന്നു പറഞ്ഞു ഗദകൊണ്ടു വേഗേന
 യുദ്ധം തുടങ്ങി മടങ്ങാതെ പാണ്ഡവൻ
 നക്തഞ്ചരന്മാരുമത്യന്തകോപേന
 യുക്തമായ് ഘോരപ്രയോഗം തുടങ്ങിനാൻ.
 രൂക്ഷമാവണ്ണം കയ്യാളുവരുത്തുന്ന
 യക്ഷലക്ഷത്തെയും തൽക്ഷണം മാരുതി
 ക്ഷിപ്രം ഗദകൊണ്ടു താഡിച്ചു മണിച്ചു
 പുഷ്പങ്ങളെല്ലാമറഞ്ഞു സ്വരൂപിച്ചു
 കെട്ടിത്തലയിലെടുത്തു പുറപ്പെട്ടു
 പെട്ടെന്നു ചെന്നു കപീന്ദ്രനെ വന്ദിച്ചു
 ധന്യവാഹാത്മജൻ മോദനേ സാദരം

ഗന്ധമാദമരണ്യേനപോയ് ചെന്തൻ
 തത്രവടിവൊടു വായുസുതൻ ധർമ്മ-
 പുത്രരെയും ഭാര്യതന്നെയും കണ്ടുടൻ
 സത്തുഷ്ടനായ് നിന്നു വന്ദിച്ചു ജ്യേഷ്ഠനെ
 ചന്തമേരും നല്ല പുഷ്പങ്ങളൊക്കവേ
 ദ്രൗപതി തന്നുടെ കയ്യിൽ കൊടുത്തിതു
 ഭൂപതിനന്ദനൻ ഭൂപൻ മഹാരഥൻ.
 ഇങ്ങനെ കല്യാണസംഗന്ധികാർപ്പണം
 മംഗളം ചാരുകല്യാണം ശുഭം ശുഭം.

1896

പദമന്തസ്യപി; ചോദ്യങ്ങൾ

1-50 കാവ്യത്തിന്റെ നിർവ്വഹപരിസമാപ്തിക്കായി കവി ഇഷ്ടദേവതകളേയും ആശ്രയദാതാവിനേയും വന്ദിക്കുന്നു.

ഗണപതി വന്ദനം:— കലഗിരിസമം=കലപർവ്വതത്തിന് തുല്യം. (മഹേന്ദ്രം, മലയം, സഹ്യൻ, ശ്രീകുന്തിമാൻ, ജക്ഷം, വിന്ധ്യൻ എന്ന ഏഴെണ്ണമാണ് കലപർവ്വതങ്ങൾ) കലയാനന്തലവൻ=ഗജശ്രേഷ്ഠൻ. ഒരുമ്പാടെ=ഒരുക്കത്തോടെ (മുഴുവൻ) ഉമാകാന്തൻ=ശിവൻ (ശിവൻ ഗജാസുരനെ വധിച്ച കഥ സൂചിപ്പിക്കുന്നു) മലമകരം=പാർവ്വതി. മലർബാണം=പുഷ്പബാണം. (കാമന്റെ അമ്പുകര പുഷ്പങ്ങളാണ്) മലനിരം=പാർവ്വതി. ഗണനാഥൻ=ഗണപതി. ശ്രീകർമ്മഫലം=സൽക്കർമ്മങ്ങളുടെ ഫലം. ആശുബ്ദലൻ=വേഗത്തിൽ ബലവാനായിത്തീർന്നവൻ (ആശുബാലനായിട്ടിരിക്കുമ്പോൾ എന്നൊരു പാഠവുമുണ്ട്. പരദൈവം=ധർമ്മദൈവം. കലവി=ലീല. കലാഹം=പാപം.

(ശിവൻ കൊമ്പനാനയായും പാർവ്വതി പിടിയാനയായും കാടുകളിൽ കളിച്ചു നടക്കുമ്പോൾ ലോകനന്മക്കായി അവതരിച്ച ഗണപതി എന്നെ രക്ഷിക്കണം)

സരസ്വതി വന്ദനം:— അഹം നമസ്കാരം കലയേ=ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു. കളവാണി= മനോഹരമായ വാക്കോടു കൂടിയവൾ. ജനക്കാണ്ഡിൽ=മനസ്സിൽ. കളികൾക്കുള്ളോരു വിപ്ലവം=തള്ളൽ അവതരിപ്പിക്കുമ്പോൾ വരാനിടയുള്ള തടസ്സം.

അയ്യപ്പവന്ദനം=ഹരിഹരസുതൻ, അയ്യൻ=അയ്യപ്പൻ. അമ്പലപ്പഴ കൃഷ്ണനെ വന്ദിക്കുന്നു. വാനോർനദീപുരം=അമ്പലപ്പഴയിൽ (അംബരപ്പഴ, അമ്പലപ്പഴയായി എന്ന ആഗമമനുസരിച്ചാണ് ഈ പ്രയോഗം.) ദീനാനുകമ്പി=ദുഃഖിതന്മാരോടു് അനുകമ്പയുള്ളവൻ. ദീനം=ദുഃഖം, പാരവശ്യം.

ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിനെ സ്തുരിക്കുന്നു (നമ്പ്യാർ ചെമ്പ

കുശാഭി രാജാവിന്റെ ആശ്രിതനായിരുന്നു.) അലങ്കാരഭൂതൻ= തൊടുകുറി. കമ്പം=ഇളക്കം (ഭയം) തമ്പടാംഭോരന്തരം=അദ്വൈതത്തിന്റെ കാൽത്തൊഴുതുകൾ (ആദ്യത്തെ തുള്ളൽ കൃതിയാണ് കല്യാണസൗഗന്ധികം അതു അവതരിപ്പിക്കുമ്പോൾ ഉണ്ടാകാനിടയുള്ള എതിർപ്പുകളിൽനിന്നും തമ്പുരാൻ തന്നെ രക്ഷിക്കേണം എന്നായിരിക്കണം കവി ഉദ്ദേശിച്ചിരിക്കുക.)

ഗുരുവന്ദനം-നന്ദി കാരണ്യം=നന്തിക്കാട്ട്. മന്ദാരഭാരതം=കല്പകവാക്ഷം. ബാലരവി=ഉണ്ണിരവി. കണ്ടുകരിങ്കുവു=കണ്ടുകരി എന്ന സ്ഥലം. ഇന്ദ്രധൂഡപ്രിയം=പാവപ്പതി വന്ദനം=വന്ദിക്കുന്നു. മന്ദേതരം=വേഗത്തിൽ. വന്നിസ്സഭ തന്നിൽ തുള്ളൽ അവതരിപ്പിക്കുന്ന സഭയിൽ ഗുരുവിന്റെ സാന്നിധ്യം ഉണ്ടാവേണമെന്ന് പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. നമ്പ്യാരുടെ രണ്ടു ഗുരുഭൂതന്മാരാണ് ഭ്രാന്തനുള്ളിനാശ്ശനും കണ്ടുകരിയിൽ നന്തിക്കാട്ട് ഉണ്ണിരവിക്കുറുപ്പും. ഇവർ രണ്ടുപേരും അമ്പലപ്പുഴക്കാരായിരുന്നു.)

കിള്ളിക്കുറിശ്ശി മന്ദാരഭവനെ വന്ദിക്കുന്നു. വെള്ളസ്സരസ്വതി=ശുഭസ്വരൂപിണിയായ സരസ്വതി. (നിർമ്മലമായ വാക്കു എന്നും പറയാം) കള്ളംവരാതെ=തൊറുപറ്റാതെ

(നമ്പ്യാരുടെ ജന്മദേശമാണ് കിള്ളിക്കുറിശ്ശി. അവിടത്തെ ക്ഷേത്രത്തിലെ ശിവനെയാണ് കവി വന്ദിക്കുന്നത്. വെള്ളത്തിലെ തീരകരംപോലെ കാവ്യരചനാവേളയിൽ പദങ്ങൾ സ്വാധീനമാവാൻ, തുള്ളൽക്കളങ്ങളിൽ മഹേശ്വരസാന്നിധ്യമുണ്ടാവാനും കവി പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു.

“വാരിധി തന്നിൽ തിരുമാലകളെന്നപോലെ ഭാരതീപദാവലി തോന്നേണം കാലേ കാലേ”-എഴുത്തച്ഛൻ.

“വെള്ളത്തിര...ഭവിക്കണം-അലങ്കാരം-ഉപമ-

“ഒന്നിനൊന്നോടു സാമ്യശൃംഗം

ചൊന്നാലുപമമാമതു.”

ഭാഷ=മലയാളം. ദൃഷ്ടാന്തം=ദോഷം. ഭാഷൻ=വിസ്തരി. ഭൂഷണം= അലങ്കാരം.

മലയാളത്തിൽ കാവ്യം നിർമ്മിക്കുമ്പോൾ കുറമെറകാവൻ പ്രയാസമുണ്ട്. അത് മനസ്സിലാക്കാതെ വല്ലവരും എന്നെ കുറം പറഞ്ഞാൽ എന്നിങ്ങനെ അതൊരു ഭൂഷണമാണ്. “ഇന്നു ഭാഷയിതപൂർണ്ണമെന്നുവോ വന്നുപോംവിഴയുരുതുമ്പുകയാൽ” എന്ന് ആശാൻ പറഞ്ഞ കാര്യം തന്നെ നമ്പ്യാർ തന്റെ കാവ്യത്തെ വിമർശിക്കുന്ന പദോക്തി പറയുന്നു.

വാദ്യം=ഭംഗി. കൂറുള്ളവർ=സ്നേഹമുള്ളവർ. പോരത്തം=വിസ്തരിതം.

“കൂറുള്ളവർക്കും.....വരുമിനിനിസ്തയം!

അലങ്കാരം=ദൃഷ്ടാന്തം—

“ദൃഷ്ടാന്തമതിബാബിംബ

പ്രതിബിംബങ്ങളാക്കുകിൽ.”

എന്റെ പോരത്തം പറഞ്ഞുതുടങ്ങിയാൽ കൂറുള്ളവർക്കും മുഷിപ്പിൽ തുടങ്ങും എന്ന ഉപദേശത്തിനും ആദരവോടുകൂടിയതാണെങ്കിലും കോരി വിളമ്പിയാൽ സമാദിപ്താതെ വരും എന്ന ഉപമാനത്തിനും ബിംബപ്രതിബിംബഭാവം.

51_100 “പഞ്ചസാരപ്പൊടി.....കുറഞ്ഞുപോം”

അലങ്കാരം അപ്രസ്തുതപ്രശംസ—

“അപ്രസ്തുതപ്രശംസാഖ്യ—

മപ്രസ്തുത മുരുകന്മാൻ—”

പഞ്ചസാരകണക്കുറവ് അകത്താക്കിയാൽ രുചിക്കുറവു രോഗവും പിടിപെടുമെന്നാണ് പ്രസ്തുതാർത്ഥം.

“ചൊല്ലുന്ന കേൾക്കുമിഹവെന്നറച്ചിട്ടു—

.....

.....കല്ലിലും പല്ലിലും തുകിത്തുടങ്ങാലോ!
 ഈ വരികളിലും അലങ്കാരം അപ്രസ്തുതപ്രശംസ.

ഇന്നങ്ങീയ പാവു പാവായിയുടെ ഗാനത്തിനനുസരിച്ച് പടം വിടത്തി ആടും. എന്നാൽ അതിന്റെ വാ ചൊളിച്ച് പല്ലെണ്ണാൻ തുടങ്ങിയാൽ ചിലപ്പോൾ കൊത്തിയെന്നുവരും. നെല്ലും പണവും ധാരാളം ഉണ്ടെന്നുറച്ച് അവ കല്ലിലും പല്ലിലും വാരിത്തുകിയാലോ? സമ്പത്തിന്റെ പ്രയോജനം ലഭിക്കുന്നില്ലെന്നു മാത്രമല്ല അവ അസ്ഥാനത്തായി പോകുന്നതുകൊണ്ട് ആർക്കും ഉപയോഗപ്പെടാതെ പോകയും ചെയ്യുന്നു.

ഈ അപ്രസ്തുതങ്ങളിലൂടെ നമ്പ്യാർ ലക്ഷ്യം വെച്ചിട്ടുള്ളത് ചാകുർ കൂത്തിനെയാണെന്ന് കരുതുന്നതിൽ തെറ്റില്ല. ചാക്യാരോട് പകരം വിട്ടാനുണല്ലോ ഒരൊറ്റ രാത്രികൊണ്ട് കല്ലുണസൗഗന്ധികം നിമിച്ച് അടുത്ത ദിവസം അവതരിപ്പിച്ചത്.

കൂത്തു് ഹൃദയമായ ഒരു കലാരൂപംതന്നെ. ഫലിതപരിഹാരങ്ങളിലൂടെ വ്യക്തികളേയും സമൂഹത്തെയും വിമർശിക്കുന്ന അതിന്റെ സമ്പ്രദായം അതിരുകവിഞ്ഞു് രൂക്ഷവും ആക്ഷേപപൂർണ്ണവുമായിത്തീർന്നപ്പോൾ ജനങ്ങൾ കൂത്തിന്റെ അരങ്ങത്തുനിന്ന് മാറിയിരുന്നു. കല മധുരവും മനോഹരവും ശക്തവുമാണ്. അതിന്റെ പ്രയോഗക്രമം തെറ്റുമ്പോഴും ധർമ്മം മറക്കുമ്പോഴും അതു് കലാബാഹ്യമായ മറ്റെന്തിനെങ്കിലും ഉപയോഗിക്കുമ്പോഴും ജനങ്ങളിൽ അതു് പ്രതികൂലഫലമുണ്ടാക്കുന്നു എന്നർത്ഥം.

ഇതിന്നു് വിമർശനവുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തി ഭരതവും പറയാം. കവിയുടെ ആരോഗ്യകരമായ വളർച്ചക്കു് വിമർശനം ആവശ്യമാണ്. എന്നാൽ ദോഷേകളുടെ വിമർശനം സഹൃദയൻ ഒരിക്കലും ഇഷ്ടപ്പെടുകയില്ല. മാത്രമല്ല വെറുക്കുകയും ചെയ്യും. അത്തരം നിരൂപകന്മാർ തങ്ങളുടെ കഴിവുകൾ ഭൂതപ്രയോഗപ്പെടുത്തുകയുമാണ് ചെയ്യതു്.

“നന്തെക്കൊണ്ടു്

ദൃഷ്ടാനുകെട്ടിച്ചമക്കാനടുക്കയാൽ

“ഭോഷനായുള്ളൊരെന്നിക്കേകനക്കവെ

ദൃഷ്ടനമെന്ന മനസ്സിലാക്കുന്നു” എന്ന് നമ്പ്യാർ ആദ്യമേ പറഞ്ഞതു് ഈ വാരികളുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തി വ്യാഖ്യാനിക്കാം:—

കലുണം = മംഗളം. അംഭോജനാളം = താമരത്തണ്ടു്. ഉന്മീലിതം = തുറന്നതു് (ഉന്മീലിതം എന്നൊരു പാഠം = മുക്കളിലേക്കു് പ്രവചിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു്.) (“അംഭോ...ചൊരു = സുഷുപ്ത എന്ന നാഡിയിൽ നിന്നു് തെളിഞ്ഞുയരുന്ന പ്രാണശക്തി, അമ്പതു പത്തുരണ്ടിൽ പെരുക്കിട്ടു് = ആയിരം ആക്കിയിട്ടു്. അറ (അറം) = പരിണമിപ്പിച്ചു്. പഞ്ചാക്ഷരം = നമിപ്പായ. സന്താനം = കുലകുലാക്ഷം “അംഭോജ...വെച്ചിട്ടു് = ഹൃദയമാകുന്ന താമരയുടെ തണ്ടായ സുഷുപ്തയിൽ നിന്നു് മേലോട്ടു് ജലിലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആത്മചൈതന്യത്തെ ആയിരമായി പരിണമിപ്പിച്ചു് നമസ്തീവായ എന്ന പഞ്ചാക്ഷരവാക്യത്തിന്റെ തടിയിലും ശാഖയിലും പൂക്കളിലും ലതകളിലും മറഞ്ഞും നികന്നും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന കുലകുലാക്ഷമാകുന്ന ആ വേദാന്തസാരത്തെ ധ്യാനിച്ചിട്ടു്.—

താമരസാക്ഷാൻ മെത്ത = അനന്തൻ. താഴത്തു് താങ്ങി കിടക്കുന്നവൻ = ആദികൃഷ്ണൻ. ചൂടുന്ന വമ്പൻ = പാലാഴി. ആകൊമ്പൻ = പാലാഴിയിൽ നിന്നുയന്നു് ഏറാവതം. അരിന്റെ കൊമ്പൊന്നൊടിച്ചോൻ = കുറുകുണ്ണൻ. ജ്യേഷ്ഠൻ = രാവണൻ. അയാളെ പേടിപ്പിച്ചു് നാട്ടീന പോയോൻ = വൈശ്രവണൻ. ചാട്ടിന്റെ കൂട്ടിന്റെ കോട്ടം തിമിർപ്പവൻ = പുഷ്പകവിമാനത്തിന്റെ ചട്ടക്കൂട്ടിനു് കോട്ടം വരുത്തിയവൻ = രാവണൻ. അവന്റെ ഉണ്ണിക്കുഴത്തുവൻ = രാവണനെ വധിച്ചവൻ = ശ്രീരാമൻ. (ചിലർ മറ്റു പല തരത്തിലും ഈ വാരികൾക്കു് അർത്ഥം പറയുന്നുണ്ടു്.) രാവണന്റെ ഉണ്ണിയുടെ (അക്ഷകുമാരൻ) കഴുത്തു

ത്തവൻ = ഹനമാൻ എന്നൊരർത്ഥവും. ശ്രീകൃഷ്ണൻ എന്ന് മറ്റൊരർത്ഥവും വ്യാഖ്യാനിച്ചു കാണുന്നു.

ശ്രീരാമൻ എന്ന അർത്ഥമാണ് സപീകാര്യം. തിരുവിലപാല ശ്രീരാമനെയാണ് നമ്പ്യാരിവിടെ അനുസ്മരിക്കുന്നത്. ആദ്യകൃതിയായ കല്യാണസൗഗന്ധികത്തിൽ നമ്പ്യാർ തിരുവിലപാല ദേവനെ വിശ്വരിക്കാൻ വഴിയില്ല. പുരാണേതിഹാസങ്ങളിലും വേദാന്തത്തിലും നമ്പ്യാർക്കുള്ള അവഗാഹത്തിന് ഈ ഭാഗം തെളിവാണ്.

കാർമുകിൽവർണ്ണൻ = ശ്രീകൃഷ്ണൻ. കല്യാണമഭാവേന = ശുദ്ധമായ മനോഭാവത്തോടുകൂടി. ഭാരതസത്തമം = ഭാരതത്തിൽ വെച്ച് ശ്രേഷ്ഠം. ശ്രേഷ്ഠൻ = ഗുണനാഥൻ. കർമ്മാരപുഷ്പം = സൗഗന്ധികപ്പുഷ്പം. കിഞ്ചിൽ = കുറച്ച്. കഥിക്കുക = പറയുക. കിപ്പ് = സംശയം. ഭോഷച്ചാർ = വിഡ്ഢി.

(പല വിഭാഗത്തും കല്യാണസൗഗന്ധികം കഥയെ ആധാരമാക്കി വിശിഷ്ട കൃതികൾ രചിച്ചു പേരും പെരുമയും നേടിയിരിക്കുന്നു. യാതൊരു സംശയവും കൂടാതെ അതേ കഥ കൈകാര്യം ചെയ്യാൻ ശ്രമിക്കുന്നവൻ വിഡ്ഢിയാണെന്നു പലരും പരിഹസിക്കും. അതിന്നു മരുപടി പറയുന്നു.) മന്ദാകിനീ ജലം = ഗംഗാജലം. തർപ്പിക്കുക = ബലിതർപ്പിക്കുക. മജ്ജനം ചെയ്യുക = മുക്കുക.

ക്രമീയശാപത്താൽ വെണ്ണരായ പ്രചിതാമഹന്മാരുടെ മുകളിൽ വന്നി ഭരണിമൻ ആകാശഗംഗയെ പാതാളത്തിലേക്ക് കൊണ്ടുവന്നു. ഇന്ന് ജനങ്ങൾ ആ ഗംഗയിൽ കുളിച്ചു തൃപ്തനായിട്ട് പീഠക്കൾക്ക് സൽഗതി വരുത്തുന്നു.

അർജ്ജുനാഗ്രദേവൻ = ഭീമൻ. വർജ്ജിച്ചു = ഉപേക്ഷിച്ചു.

ചോദ്യങ്ങൾ:- ഉള്ളിൽ സദാ നിരപ്പുള്ള ഭവിക്കണം."

ആകെ? എങ്ങനെ?

2. “ഭൂഷണമെന്നു മനസ്സിലാക്കുന്നു.” എന്തിനെയാണ് ഭൂഷണമെന്നു കരുതുന്നത്?

3. “ഒന്നു ബോധിക്കണമിന്നുമാലോകരേ!”

എന്തിനെക്കുറിച്ചാണിവിടെ പറയുന്നത്?

4) തന്നെ പരിഹസിക്കുന്നവർക്ക് നമ്പ്യാർ കൊടുക്കുന്ന മറുപടിയെന്ത്?

ചോദ്യം II 1) സന്ദർഭമെഴുതി ആശയം വിശദമാക്കുക.

1) ആദരാലേങ്കിലും.....നിർണ്ണയം.

2) പഞ്ചസാര.....കുറഞ്ഞുപോം.

3) ചൊല്ലുന്ന.....തുടങ്ങാലോ.

4) നെല്പുറം.....തുകിളുടങ്ങാലോ.

5) അജ്ഞാതം.....ചെയ്യുന്നു.

ചോദ്യം:-തന്റെ കവിതയിൽ ദോഷം കാണുന്നവർക്ക് നമ്പ്യാർ നൽകുന്ന ഒരു മറുപടി ഖണ്ഡികയിൽ വിവരിക്കുക.

101-200 യുധിഷ്ഠിരൻ = ധർമ്മപുത്രൻ. മങ്കമാർമലി = സ്രീരത്നം. മാദ്വിസുതന്മാർ = നക്ഷത്രസഹദേവന്മാർ. അദ്വിവനാനേ = പശുതത്തിലുള്ള കാട്ടിൽ. ഗന്ധവാഹൻ = വായു. സമാഹൃതം = കൊണ്ടുവരപ്പെട്ട. പാർഷ്വതി = പാഞ്ചാലി. ഗന്ധവാഹാത്മജൻ = ഭീമൻ. ഗന്ധദീപപ്രൗഢമന്ദസഞ്ചാരിണി = മദിച്ച ഗജവീരനെപ്പോലെ മന്ദം മന്ദം സഞ്ചരിക്കുന്നവൾ.

ആശ്ചര്യപുഷ്പം = ആശ്ചര്യകരമായ പുഷ്പം. വല്ലഭൻ = ഭർത്താവ്. കാഞ്ചനാഭം = സ്വർണ്ണവർണ്ണത്തോടുകൂടിയ. തണ്ടാർ മധുരസം = താമരത്തേൻ. (താമരത്തേൻ തേടിയോടുന്ന വണ്ടുകൾ പതിവു പുഷ്പങ്ങൾ ഉപേക്ഷിച്ച് കൂട്ടം കൂട്ടമായി ഈ പൂച്ചിലേക്ക് പറന്നുവരുന്നു.)

വാനം = കൂട്ടം. കണ്ടിവാർകേശി = കരീഞ്ചണ്ടിയൊത്ത മുടിയോടുകൂടിയവൾ. കണ്ടകം = മുളു്. കണ്ഠാപമെന്നോ = മടി കൂടാതെ.

(ഭീമന്റെ വീരപരാക്രമങ്ങൾ വർണ്ണിച്ചു. ഈ പുതുമുഖം കൊണ്ടുവന്ന തരുന്ന കരുത്തു് അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടെന്നു പാഞ്ചാലി തന്നെ പറയുന്നു. ഹിഡിംബൻ, കീർത്തിൻ, ബാൻ എന്നിവരെ വധിച്ചതു് ഭീമന്റെ കൈയ്യുടേതും, നെഞ്ചുടേതും തെളിവാണ്ല്ലോ.)

ഉത്തരാശ്വാമം = വടക്കുകിഴക്കു്. സുതപാൻ = ബലവാൻ. സമീരസുത = വായുപുത്രൻ (ഭീമൻ) ചിത്തരംഗം = മനസ്സ്. തത്രചെന് = അവിടെ ചെന്. അത്രനിന് = ഇവിടെ നിന് വസിച്ചാക്കുക = മറ്റുതുപറയുക. (എതിർക്കുക) ദണ്ഡിക്കുക = കഷ്ടപ്പെടുക. വാമാഹലം = നിഷ്ഠാലം ഇത്യാദി = ഇപ്രകാരം. പശു = ഇഷ്ടം. ധർമ്മാവിചാസി = ധർമ്മാരണ്യത്തിൽ വസിക്കുന്നവൻ. തന്മാനിനി = നെൻ ഭാര്യ. വൈദേഹി = സീത. വൈദേശിക വ്യാജസന്യാസി = വിദേശീയനായ കള്ളസന്യാസി. വാമാക്ഷിവാക്യം = സുന്ദരിയുടെ വാക്യം (പെൺചൊൽ) പ്രമാണിക്കുക = പ്രമേയമായി സ്വീകരിക്കുക.

(നല്ല ചതുരപ്പടിയിൽ സംസാരിച്ചു് പുരുഷന്മാരെക്കൊണ്ടു് കാര്യം നേടിമെടുക്കാൻ പെണ്ണുങ്ങൾക്കുള്ള ആ “സീദ്ധി”യുണു് പാഞ്ചാലിയുടെ സംസാരത്തിൽ നിറഞ്ഞു നില്ക്കുന്നതു്. പെണ്ണിനാടു മറ്റുതു പറവാൻ വയ്യതെ ചാടിപ്പറപ്പെട്ട ഈ വിഡ്ഢി ഒടുവിൽ കഷ്ടപ്പെടാറായി എന്ന് ജനങ്ങൾ പരിഹാസിക്കുമെന്നോളു് ശങ്കിച്ചു നില്ക്കുന്നു-ഇഷ്ടമില്ലെങ്കിൽ ഞാൻ പറഞ്ഞിട്ടില്ല സീതയുടെ വാക്കു കേട്ടു. പൊന്മാനിയെ പിന്തുടർന്നു രാമനു് എന്തെല്ലാം ക്രോധമനുഭവിക്കണ്ടി വന്നു! അതിനാൽ എന്റെ വാക്കു കേട്ടു് അബദ്ധമൊന്നും പറയാതു്. ആലോചിച്ചു നോക്കുക. നന്നെങ്കിൽ അങ്ങനെ ചെയ്താൽ കൊള്ളാമെന്നു് ആഗ്രഹമുണ്ടു്.)

ഭീമന്റെ മരുപടി-ദൂപനേന്ദിനി = പാഞ്ചാലി. മാരുതി = വായുപുത്രൻ. ചപലസ്രീകര = ചഞ്ചലചിത്തകളായ സ്രീകര.

ശുകവാണീമണി = സുന്ദരീ രത്നം. (ശുകവാണി = കീളിമൊഴി)
 സുകരം = എളുപ്പം. ധരണി = ഭൂമി. വിരഞ്ജന് = അദ്ധ്വേഷി
 ച്ച്. ദാനവൻ = അസുരൻ. സുരൻ = ദേവൻ. പന്നഗം = സ
 പ്തം. (പാതാളവാസികൾ) പരന്മാർ = ചാരന്മാർ. ചാരണൻ =
 ദേവവർഗ്ഗത്തിൽ പെട്ടവർ. പരന്മാർ = ശത്രുക്കൾ. പാത്ഥി
 വൻ = രാജാവു്. കടുക്കം = കഠിനമായ. സംഗരേ = യുദ്ധ
 ത്തിൽ. കശ്മലൻ = മുഷ്ടൻ. എപ്പോഴും = മുഴുവൻ. മട
 വാർമുഖിക = സുന്ദരീരത്നം. കാലഗേഹം = യമലോകം. കുംഭി
 പാകം = 28 നരകങ്ങളിൽ ഒന്ന്. പൊട്ടുകൊന്നം = വേഗത്തിൽ.

ഇത്ഥം = ഇപ്രകാരം. ഉത്ഥാധം ചെയ്യുക = എഴുന്നേല്ക്കുക.
 സതപരാഹങ്കാരംഭീരപുരുഷൻ = ചെട്ടെന്നുണ്ടായ അഹങ്കാര
 ത്താൽ ഗംഭീരനായ പുരുഷൻ. അഗ്രഭാഗേ = മുമ്പിൽ. അഗ്ര
 ഹാരം = ബ്രാഹ്മണർ താമസിക്കുന്ന ഗ്രാമം. നിഗ്രഹാനുഗ്രഹാ
 ധികൃത പ്രശസ്തൻ = നിഗ്രഹാനുഗ്രഹ ശക്തിയുള്ളവർ. വിപ്ര
 ലോകം = ബ്രാഹ്മണർ. വീഗ്രഹശക്തൻ = ശരീരശക്തിയുള്ള
 വൻ. വാക്യാദരൻ = ഭക്തൻ. വ്യഗ്രതാഹിനം = ടുഖം കൂ
 ടാതെ.

ചോദ്യങ്ങൾ: —

- 1) സന്ദർഭം എഴുതി ആശയം വിശദമാക്കുക.
 “ചിന്തേ വിഷാദിച്ചു നിൽക്കേണ്ട വല്ലഭ!
 പഥ്യമില്ലെങ്കിൽ പറഞ്ഞതുമില്ല ഞാൻ.
- 2) വാമാക്ഷിവാക്യം പ്രമാണിക്ക കാരണം
 രാമാദികൾക്കുമെല്ലാം പിണഞ്ഞുപോൽ.
- 3) സഫലം നിന്നുടെ കാര്യം സപദി സംഭവിച്ചിട്ടും.

ചോദ്യം II “മണ്ടിവരുന്നതു കണ്ടിലയോ ഭവാനു്”

ആർ? എങ്ങനെ?

- 2) “വേണ്ടും ബലം നിന്നുക്കണ്ടെന്നു നിർണ്ണയം!”
 എന്തിനു വേണ്ട ബലം?

3) “കണ്ടുകേട്ടുള്ളിലുറപ്പുണ്ടെന്നിക്കെടോ!”

എന്ത് കണ്ടു കേട്ടു? എന്തിനെക്കുറിച്ചുള്ള ഉറപ്പ്?”

4) “ഇതാദി നമ്മെ ഭക്ഷിക്കും മഹാലോകം—

രത്നാഗ്രാമം മൂലം”—ലോകർ എങ്ങനെ ഭക്ഷിക്കുമെന്നാണ് പറയുന്നത്?

ചോദ്യം: III പാഞ്ചാലി തന്റെ ആഗ്രാമം ഭീമനെ അറിയിക്കുന്നതും, അദ്ദേഹം അതിന് നൽകുന്ന മറുപടിയും ഒരു ഖണ്ഡികയിൽ എഴുതുക.

201—250. ദർശനകൃത്യരധിരാകാരപുരുഷൻ = ദർശനവും കൃത്യവും ധീരവുമായ ആകാരത്തോടു കൂടിയ പുരുഷൻ ദർശനം = മനസ്സിലാക്കാൻ പ്രയാസമായ.

സൗഗന്ധികം തേടി പുറപ്പെട്ട ഭീമൻ ഘോരവനത്തിലെത്തി. അവിടെയുള്ള വിവിധ വൃക്ഷലതാദികളുടെ പേരുകളിവിടെ പറയുന്നു.

നക്ഷത്രമാർഗ്ഗം = ആകാശം. ലക്ഷകോടൂർബുദം ധൂളിപരഗവും = ലക്ഷം, കോടി, പത്തുകോടി, ധൂളി, പരാലം ഇവ രണ്ടുവലിയ സംഖ്യകളാണ്. കാട്ടിലുള്ള വൃക്ഷങ്ങൾ അസംഖ്യങ്ങളാണെന്നർത്ഥം.

താലം = കരിമ്പന. തമാലം = പച്ചിലമരം. നക്തമാലം = ഉള്ളൂ. സാലം = മരുത് (പന) രസാലം തേന്മാവ്. ഹിന്താലം = ഇഴന്തപ്പന. അർജ്ജുനം = നീർമരുത്. കേസരം = ചായിലും. നീലം = പേരാൽ. പലാശം = പ്ലാശ്. സർജ്ജകം = വേരുടെ. ഖജ്ജരം = ഇഴന്തപ്പന. കാരസ്തരം = കാഞ്ഞിരം. ചുതം = മാവ്. പനസം = പിലാവ്. ചിച്ഛികാ ചൈമ്പകം = ചെറിയ ചൈമ്പകം. മാതൃലംഗം = മാതളം. മകന്ദം = തേന്മാവ്. പുന്നാഗം = പുന്നമരം. നാഗം = നാഗവൃക്ഷം. പ്രിയാളം = മുരൾ. ബകളം = ഇലഞ്ഞി. അശ്വതഥം = അരയൻ. കപിതഥം = വിളാർ. ശാലത്തണലുള്ള = സ്ഥിരം തണലുള്ള. തിലകല്പമം = മഞ്ചാടിവൃക്ഷം.

കൃതമാലം = കൊന്നമരം. കന്ദം = കന്ദകത്തിമുല്ല. കരണ്യം = ചെറു
 കുറിഞ്ഞി. ഷണ്ഡം = കൂട്ടം. കന്ദരാളം പൂവരത്നം. തീന്തിനി =
 പുളി. വംശദ്രുമം = മുള. ജംബു = ഞാമ്പൻ. കടംബം = കടമ്പ്.
 ജംബീരം = ചെറുനാരകം. ശിശുദ്രുമം = മുരിങ്ങ. തുഞ്ചീലത =
 ചുവപ്പുള്ളി. താഞ്ചലി = വെറിലക്കൊടി. ഗുഞ്ചാ = കുന്നിക്ക
 രവുള്ളി. നികഞ്ചം = വള്ളിക്കടി. മഞ്ചികാവുള്ളി = മുല്ലവള്ളി.
 മാലവി = പിച്ചുക. പുഷ്പവല്ലീനൃണന്ദം = പൂക്കളും വള്ളി
 കളും പല്ലം.

തൽപ്രദേശം = ആ പ്രദേശം. ക്ഷിപ്രം = വേഗത്തിൽ. മുദാ =
 സന്തോഷത്തോടെ. ദിഗന്തങ്ങൾ = ദിക്കുകളുടെ അറ്റങ്ങൾ. അ
 ദ്രവാസോത്തടം = അദ്രവാസംകൊണ്ടു ഭയങ്കരമാവിധം. ഗദാ
 ഘട്ടനം = ഗദകൊണ്ടുള്ള അടി. ചട്ടന = ഉറപ്പുള്ള. ദ്രുമശ്രേണി =
 വാക്കുള്ള. ഗദാഘാതം = ഗദാപ്രഹരം. പലായനം ചെയ്യുക =
 ഓടുക, ഓടിറക്ഷപ്പെടുക.

251-352. ഗന്ധമാദന പദ്യതന്ത്രിന്റെ വർണ്ണന:- ഉ
 ത്തംഗശൃംഗം = ഉയന്ന കൊടുമുടി. തീക്കനൽ ജപാലകലാ
 പം = തീജപാലകളുടെ കൂട്ടം. നക്രം = മുതല. പാതാളരസ്യം =
 പാതാള ഗുഹ. ചേതസി = മനസ്സിൽ. വേതാളപാളി = പിശാ
 ചുക്കളുടെ കൂട്ടം. ഭൂതാളി = ഭൂതക്കൂട്ടം. പൂതനാജാലം = പിശാ
 ചസമൂഹം. പ്രേതാശര ബ്രഹ്മരക്ഷോഗണങ്ങൾ = പ്രേതങ്ങളുടേ
 യും രാക്ഷസന്മാരുടേയും, ബ്രഹ്മരക്ഷസ്സുകളുടേയും കൂട്ടം. വാന
 വേഗങ്ങൾ = വായുവിനെപ്പോലെ വേഗതയുള്ള. കല = കലമാൻ.
 മാതംഗയുഗം = ആനക്കൂട്ടം. തായം = തഞ്ചം. കണ് = അമ്പ്.
 പാടനം ചെയ്യുക = പിച്ചുക. എട്ടടിമാൻ = സിംഹത്തെപ്പോ
 ലും കൊല്ലാൻ കരുതുന്ന ഒരു മൃഗം.

കേശം = മുടി. അഞ്ജനചർച്ചതം = നീലമല. ഗുഞ്ചാഹ
 ലം = കുന്നിക്കര. കഞ്ചരം = ആന. കന്ദേയം = മസ്തകം. ഭഞ്ജ
 നം ചെയ്യുക = തകർക്കുക. അഞ്ജസാ = പെട്ടെന്നു. സഞ്ജാതം =

ഉണ്ടായ. മാലാകലാപം = മാലക്കൂട്ടം. മാധുരവിഞ്ചനം = മയിൽ പ്പിലി.

“ചെമ്പിച്ചു.....വേഷം ഭയങ്കരം” കാട്ടാളരാജാവിന്റെ ആകൃതിയെ വർണ്ണിക്കുന്നതിനാൽ-സ്വഭാവോക്തി.

‘സൂക്ഷ്മസ്വഭാവം വർണ്ണിച്ചാൽ

സ്വഭാവോക്തിയലംകൃതി’

“ചെമ്പരത്തിപൂക്കണക്കെ നേത്രം”- ഉപമ.

കണ്ഠ = കഴുത്തിൽ. കണ്ഠനാദം = ശബ്ദം. ഘണഘണ സംഘോഷ ഗുഞ്ജല = ഘണഘണശബ്ദം മുഴക്കുന്ന ചങ്ങല. കൂടം = കോഴി. മുഷ്കരൻ = ശക്തൻ. ഭീമപരാക്രമി = വലിയപരാക്രമത്തോടു കൂടിയവൻ.

ചോദ്യം:- 1. ഗന്ധമാദന പർവ്വതത്തിന്റെ ഭരണതൃപും ഗാംഭീര്യവും ഒരു ഖണ്ഡികയിൽ വിവരിക്കുക-

2. കാട്ടാളരാജാവിന്റെ വേഷവും, നായാട്ടുകാരുടെ കോലാഹലങ്ങളും ഒരു ഖണ്ഡികയിൽ എഴുതുക-

326-400. നായാട്ടുകാരുടെ സംഭാഷണം-

പർവ്വതം, കാട്, കാട്ടിലെ വൃക്ഷലതാദികൾ, മൃഗങ്ങൾ, നായാട്ടുകാർ, അവരുടെ കോലാഹലം എന്നിവയെല്ലാം നമ്പ്യാർ ഭംഗിയായി വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. നായാട്ടുകാരുടെ സംഭാഷണത്തിൽനിന്ന് അന്നത്തെ കേരളത്തിലെ സാമൂഹ്യസ്ഥിതിഗതികൾ ഏറെക്കുറെ മനസ്സിലാക്കാം-

വക്കാണം = വഴക്കം. ഉരുൾപരായ് = ഇല്ലാതായി. ഇണങ്ങർ = ചങ്ങാതിമാർ (ബന്ധുക്കൾ). ഉള്ളതെല്ലാം വകയാക്കുക = ഉള്ളതെല്ലാം ചെലവാക്കുക. ഭേളു് പറയുക = മേനിപറയുക. കൊറു് = ഭക്ഷണം. കോപ്പു് = ആഭരണം കൊള്ളിവാക്കു് = മുളവാക്കു്. വേട്ടാളുടെ = വേട്ട + ആളുടെ (വിവാഹം ചെയ്ത ആൾ) കലമ്പുക = ലഹളകൂട്ടുക. വേട്ടാളൻ എന്ന ജന്തുപുഴുക്കളെ കൂട്ടിൽ കൊണ്ടുവന്നു് വെച്ചു് ഉരുത്തുന്നു. കുറെ ദിവസം കഴി

ത്താൽ പഴ വേട്ടാളനായി മാറുമത്രെ. (ഇത് തെറ്റായ ധാരണയാണ്.) ഭ്രമരകീടന്തായും എന്ന് ഇതിനെ പറയുന്നു. പാവപ്പെട്ട കാട്ടാളരാജാവിനെ ഏതായാലും രാജാവിന്റെ അന്ത്യം ഹിതാനുവർത്തിയാക്കിത്തീർക്കുന്നു എന്നർത്ഥം.

കളിനും കറുപ്പിനും വേണ്ടി ആയുധം പണയംവെക്കുന്ന നായർഭടന്മാരെയാണ് നമ്പൂരിവിടെ കണക്കിന് കളിയാക്കിയിട്ടുള്ളത്. കിഴ്ജീവനക്കാരോട് കണ്ണിൽ ചോരയില്ലാതെ പെരുമാറുന്ന പെൺകാത്തനായ കാട്ടാളമന്നവനെ ആക്കേണ്ടതിനായി നമ്പൂരിയുടെ മനസ്സിൽ മറ്റൊരു ഒരു രാജാവ് ഉണ്ടായിരിക്കണം.

ചോദ്യങ്ങൾ:—സന്ദർഭമെഴുതി ആശയം വിശദമാക്കുക:—

- 1) ആ കാത്തനാളിൽ പിറന്നതും കാശിക്കു പോകാത്തതല്ലയോ കഷ്ടമെന്ന് വേടരേ.
- 2) കൊറാനിയില്ലാത്തവൻ കോപ്പുചോരയിക്കുമോ വറാനിയില്ലാത്തവൻ പാൽകുടിച്ചിട്ടുമോ.
- 3) വിട്ടിലുണ്ടെങ്കിൽ.....ദരിദ്രനെനാകിലോ.

ചോദ്യം:— നായാട്ടുകാരുടെ സംഭാഷണം ഒരു ഖണ്ഡികയിൽ എഴുതുക:—

401-475 അച്ചി = ഭാര്യ (സ്ത്രീ) തൊപ്പിയിടുക = മതംമാറുക. ഗുളം = ശക്കര. മാസം = ശ്രാദ്ധം. ഭൃസുരൻ = ബ്രാഹ്മണൻ കിംഫലം = ഫലമെന്ത്? ചരായിനം = ഭ്രൂശം. ചെണ്ടകെട്ടുക = അമ്പലത്തിലാവുക. കണ = അമ്പ്.

നായാട്ട്:— കുണ്ടി = ആന. ജിംജിതമവേന ചരൻ = വലിച്ചു അഹങ്കാരത്തോടുകൂടിയ കാട്ടാളന്മാർ. ഭീമസമക്ഷം = ഭീമന്റെ മുമ്പിൽ ചെല്ല. മാരി = മഴ. മഹിഷം പോത്തു്. പടലം = കൂട്ടം. കടുവ = പുലി. വിട്ടവായൻ = ഭരണിതൃമില്ലാതെ സംസാരിക്കുന്നവൻ. കടുതാകിന = കഠിനമായ. ഇടയംപടി = തോറുപോകുചിടം. കിടകിടനട = പേടിച്ച്കൊണ്ടുള്ള നടത്തം. തടവു

കര വടിവ് = തടുക്കുന്നതിന്റെ ഭംഗി. പടവം = പെരുമ്പറ.
തോഷം സന്തോഷം. ഉലനമതി = അഹങ്കാരി. ഉത്തമഗിരി =
ശ്രേഷ്ഠമായ പർവ്വതം.

ചോദ്യം:- ഗന്ധമന്ദനപർവ്വതത്തിൽ ഭീമൻ ദർശിച്ച നായാ
ട്ട് ഒരു ഖണ്ഡികയിൽ വിവരിക്കുക:-

476-525- ശ്രീകൃഷ്ണസ്തുതി-നമ്പ്യാരുടെ ഏറ്റവും സുന്ദര
വും ഭക്തിഭരിതവുമായ സ്തുതിയാണിത്.

കായാമ്പു.....കായം = കായാമ്പുവിന്റെ മനസ്സിൽ വി
ഷമമുണ്ടാക്കുന്ന ശരീരത്തോടുകൂടിയവനെ (കായാമ്പുവിനെ അ
തിശയിക്കുന്ന കായകാന്തിയോടുകൂടിയവൻ). തപഃഅനിശം
പായാ = നീ എപ്പോഴും രക്ഷിച്ചാലും. ജായാപുത്രമിത്രങ്ങൾ =
ഭാര്യ, മക്കൾ, സുഹൃത്തുക്കൾ എന്നിവർ. സാഗരം = സമുദ്രം.
ഗംഗാതോയം = ഗംഗാജലം. കായാദികൾ = ശരീരം മുതലായ
വ. ആയാസം = വിഷമം. തോയജനയനൻ = താമരക്കണ്ണൻ.
ആമെങ്കിൽ = ആവുമെങ്കിൽ. നാമെന്നുള്ള ഭാവം = ഞാനെന്ന ഭാ
വം. കാമിനിമണിമാർ = സുന്ദരികൾ. സാമോദം = സന്തോഷ
ത്തോടുകൂടി. ധീമാന്മാർ = ബുദ്ധിമാന്മാർ.

“ജായാ..... നോക്കി-” രൂപകം.

“അവസ്തുത്തോടുവസ്തുത്തി-

നാഭദം പൊല്ല രൂപകം:-

പാൽപ്പായസപ്രിയനായ അമ്പലപ്പുഴ കൃഷ്ണനെക്കുറിച്ചാണ്
ഈ സ്തുതി. മായയിൽനിന്ന് മോചിപ്പിച്ചത് തന്നെ രക്ഷിക്കേ
ണമെന്ന് കൃഷ്ണനോടദ്ദേഹം പ്രാർത്ഥിക്കുന്ന സുന്ദരിമാരുടെ ലീലാ
വിലാസങ്ങൾ:-

വല്ലീഗൃഹങ്ങൾ = വള്ളിക്കുടിലുകൾ. മല്ലാക്ഷി = സുന്ദരി.
സല്ലാപസാരസ്യഹസ്തോഹലം = സരസ.സംഭാഷണം കൊണ്ടുള്ള
ആനന്ദം. കല്പോലവിദ്യം = തിരമാലകളുടെ വിലാസം. ചിപ്പി
വില്ലാട്ടം = പുരികക്കുടികളുടെ ഇളക്കം. മുല്ലായുധൻ = കാമദേ

വൻ. അല്പം = ക്ഷണം. ധമ്മീലം = തലമുടി. മുഖാംബുജം = താമരയൊത്ത് മുഖം. കാമന്റെ തഴയെ ജയിപ്പിക്കുന്ന മനോഹരമായ മുട്ടിക്കെട്ട്. മല്ലിക = മുല്ല. ജംഭാരി = തന്നുടെ. കുംഭിപ്രവരൻ = ഇന്ദ്രന്റെ ഗജശ്രേഷ്ഠൻ (ഐരാവതം) കുംഭത്തടം = മസ്തകം. ഡംഭം = അഹങ്കാരം. ക്ഷപം = സ്തനം. സംഭാവനം = ബഹുമാനം (വന്ദനം) ജംഭാരി പുത്രന്റെ മുഖിൽ പിറന്നവൻ = അജ്ഞാന്റെ ജ്യേഷ്ഠൻ (ഭീമൻ). പന്തണിക്കൊങ്കമാർ = പത്തുപോലെ മനോഹരമായ കൊങ്കകളോടു കൂടിയവർ. ചിത്തം = പാട്ട്. കത്രചിൽ = ചില ദിക്കിൽ. അന്യത്രകത്രചിൽ = മറ്റൊരരിട്ടത്. വേണം = ഓടക്കുഴൽ. ചേണാൻ = മനോഹരമായ. വിലോകനം ചെയ്യുക = നോക്കുക. അധിത്യകാഭ്രമി = മുക്കളിലുള്ള പീഠഭ്രമി. ശ്യാമളം = കറുത്ത. കദളിവനം = വാഴത്തോട്ടം. ശ്രീപുണ്ണം = ഐശ്വര്യപുണ്ണം. ശ്രീ മഹാദേവന്റെ ബീജനജാതൻ = ശിവവിൽനിന്നു ജനിച്ചവൻ. ശിവനും പാവ്യതിയും വാനരവേഷം ധരിച്ച് കളിച്ചു നടക്കുന്ന കാലത്ത് പാവ്യതി ഗർഭിണിയായി. ശിവൻ വാനരരൂപത്തിലുള്ള ആ ബീജത്തെ വായുവിന് കൊടുത്തു. വായു അതിനെ അഞ്ജനയുടെ ഗർഭത്തിലാക്കി. ഇങ്ങിനെയാണു് ഹനുമാന്റെ ജനനം.

ചോദ്യം:- സുന്ദരിമാരുടെ ലീലാവിലാസങ്ങളെ നമ്പ്യാർ എങ്ങിനെ വണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു?

“ജംഭാരിതന്നുടെ.....ക്ഷപകുംഭത്തടം” അലങ്കാരം ഉപമ.

(ഐരാവതത്തിന്റെ മസ്തകത്തെ ജയിക്കുന്ന ക്ഷപകുംഭത്തടം.)

“വല്ലീഗൃഹങ്ങളിൽ.....ക്ഷപകുംഭത്തടങ്ങളെക്കൊണ്ടു്”-സ്വഭാവോക്തി അലങ്കാരം.

“കല്ലോലവിഭ്രമം വെല്ലുന്ന കണ്മുഖത്തെല്ലു്”-

“മുല്ലായുധൻ.....ധമ്മീലം

“മല്ലികജാതിനെ .....പല്ലിന്റെ ശോഭയും-എന്നീ വരികളിലും ഉപമ.

526—575. ബാലാനിലർ = ഇളങ്കാരൻ. ലേം = ഇല. മഹിതലം = ഭൂമി. പാഴറ = മനോഹരമായ. കാലാത്മജൻ = യുഗിഷ്ഠിന്റെ അനുജൻ.

(പച്ചവാഴക്കലകൾക്കിടയിൽ പഴുത്ത പഴങ്ങൾ നില്ക്കുന്നതു കണ്ടാൽ പവിഴവും മരതകവും ഇടകലർത്തി കോർത്ത മാലകൾകൊണ്ട് അലങ്കരിച്ച സ്ഥലമാണോ എന്ന് ജനങ്ങൾ സംശയിക്കുമാറ് കാറ്റിന്റെ ഇളകിക്കൊണ്ടിരുന്ന വാഴകളോടു കൂടിയ കള്ളിവനം ശോഭിച്ചു. അലങ്കാരം ഉപമ. പവിഴവും മരതകവും ഇടകലർത്തികോർത്ത മാലപോലെ പച്ചക്കലകൾക്കിടയിൽ പഴുത്ത പഴങ്ങൾ ശോഭിച്ചു.)

“താഴെ...പ്രകാശമുണ്ടെപ്പോഴും”— ഉപമ.

മനോഹരമായ പട്ടു വിരിച്ചതുപോലെ, തമിഴ് വിളക്കിടക്കുന്ന വാഴപ്പൂം കൊണ്ട് ആ കള്ളിവനം പ്രകാശിച്ചു.

“പച്ചക്കള്ളി .....വാകോദൻ” സ്വഭാവോക്തി. (കള്ളിവനത്തിന്റെ തേജസ്സ് ചൈതന്യവും മനോഹരമായും നിറഞ്ഞുനില്ക്കുന്ന ഒരു ചിത്രമാണ് ഈ വരികളിൽ നമ്പ്യാർ വരച്ചുവെച്ചിട്ടുള്ളത്.

ഹന്തമാന്റെ വിചാരം:— അതുലം = വലിച്ചു. മതിമാൻ = ബുദ്ധിമാൻ. നിരൂപിച്ചു = ചിന്തിച്ചു. മതിമൂഖിമണി = ചന്ദ്രമുഖികളിൽ തേം. (സുന്ദരീരത്നം). മനുജൻ = മനുഷ്യൻ ദനുജൻ = അസുരൻ. മരുത്തു = വായു. കരുത്തു = ശക്തി. പട്ടുതപം = സാമർത്ഥ്യം.

“മനംകൊണ്ടിങ്ങിനെ.....മഹാവീരൻ”— സ്വഭാവോക്തി— മൂപ്പാരം ജയിച്ച മഹാവീരനായ ഹന്തമാൻ അനുജനായ ഭിമന്റെ കരുത്തൊന്ന് പരീക്ഷിപ്പാൻ വാലയാനന്ദന്റെ വേഷം ധരിച്ച് മാർഗ്ഗമദ്ധ്യത്തിൽ കിടന്നു.

ചോദ്യങ്ങൾ:- 1) ഭീമൻ കണ്ട കദളിവനത്തിന്റെ മനോഹാരിത ഒരു ഖണ്ഡികയിൽ എഴുതുക-

2) തന്റെ അനന്യനായ ഭീമനെ കണ്ടപ്പോൾ ഹനുമാൻ ചിന്തിച്ചതെന്തു? അദ്ദേഹം സ്വീകരിച്ച തന്ത്രമെന്തു? (ഒരു ഖണ്ഡിക-)

ചോദ്യ:- II. 1) “അതിവീരനിധൻ ഭീമനതിവേഗം ഗമിക്കുന്നു. എന്തിനും?”

2) “അടുത്താശുഗമിക്കാതെ തടുത്തു നീർത്തുവാൻ എന്തുദേശത്തോടുകൂടിയാണ് ഇങ്ങിനെ ചെയ്യാൻ തീരുമാനിച്ചത്?”

3) “വഴിയിൽച്ചെന്നുറച്ച നേത്രവും ചിമ്മിശ്ശയിച്ചു”-

ആർ? എന്ത് വേഷം ധരിച്ചു?

ഹനുമാൻഭീമസംവാദം:- കളിമ്പം = വിനോദം. കണ്ഠീരവം = സിംഹം. പലതി = വഴി. ബലിമുഖൻ = കുരങ്ങൻ. അഞ്ജസാ = പെട്ടെന്ന്. “തുമ്പിക്കരം.....നടന്നു തുടങ്ങിനാൻ” സ്വഭാവവേഷത്തി.

(തുമ്പിക്കൈ കൊണ്ടു വന്ദരക്കൊമ്പുകൾ ഒടിച്ചോടിയടുക്കുന്ന കൊലയാണക്കൊമ്പന്റെ കൊമ്പുകൾ പിടിച്ചു കളിയായി അമ്പതുവട്ടം പുററിയും, കാടുകൾക്കോടുന്ന മൃഗങ്ങളെ ചാടിക്കുടിച്ചു തൂക്കിയോടുന്ന സിംഹങ്ങളുടെ കഴുത്തിൽ അമ്പുകളേല്പിച്ചു പായിച്ചും ഭീമൻ കദളിവനത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു.)

576-625. ശാൻ = ദൃഷ്ടൻ. ദർഘാക്ഷമാനം. അപകടം പിടിച്ച സ്ഥലം. ദർഘാക്ഷണം = ചീത്തവാക്കു. ഏറമരുക = എഴുന്നേറു മരുക. മാരുതിവുദ്ധൻ = ഹനുമാൻ. യയാതിയുടെ പുത്രനാണ് പൂരു. ആ വംശത്തിലാണ് (പ്രസവംശം) പാണ്ഡവരുടെ ജനനം. ഗദാഗ്രം = ഗദയുടെ അറ്റം. മക്കുടപ്രാകൃൻ = സംസ്കാരശൂന്യനായ കുരങ്ങൻ. സജ്ജനാചാരം = സജ്ജനങ്ങളുടെ ആചാരം. ധർമ്മപ്രകാരം = ധർമ്മത്തിന്റെ രീതികൾ.

ചോദ്യം:- I “മുമ്പിൽ കളിപ്പിച്ചു വമ്പൻ വൃക്കാരൻ.”

ആരെ എങ്ങനെ കളിപ്പിച്ചു?

2. “കുറുപ്പാതരം കോർത്തു മണ്ടിച്ചു മങ്ങനെ.”

ആരെ എങ്ങനെ മണ്ടിച്ചു.

ചോദ്യം:- II “കൃഷ്ണനായിപ്പറഞ്ഞിടിനാനഞ്ചസാ”

1) “മാരുതി വാലന്റെ വാക്കുകൾ കേട്ടുടൻ.”

ഇവിടെ ഭീമൻ പറഞ്ഞതും ഹനുമാൻ അതിന് നൽകിയ മറുപടിയും ഒരു ഖണ്ഡികയിൽ എഴുതുക:-

2) മാരുതി ഭീമൻ കയ്യാൽ ചൊല്ലിയിടാൻ.”

എന്തെല്ലാമാണ് ഭീമൻ പറഞ്ഞത് (1 ഖണ്ഡിക)

ചോദ്യം:- III. 1) “ധീരനാമദ്വേദമിദ്വേദമോക്ഷിനി”

“അദ്വേദം” എന്ന പദംകൊണ്ട് ഉദ്ദേശിക്കുന്ന യോഗ്യതയെന്താണ്? (1 വാക്യം)

2) “മാറിൽപ്പതിക്കും ഗദാഗ്രമെന്നോക്ഷണം.”

ആരുടെ മാറിൽ?

3) “അർജ്ജുനജ്യേഷ്ഠൻ സഹിക്കയില്ലേതുമേ”

എന്ത് സഹിക്കയില്ലെന്നാണ് പറയുന്നതു്?

4) “ചെങ്കയ്യില്ലെന്ന് ബോധിക്കണം.” എന്ത് ചെങ്കയ്യില്ലെന്നാണ് പറയുന്നതു്?

5) “അർജ്ജുനജ്യേഷ്ഠൻ” “ധർമ്മപുത്രാനന്ദൻ” എന്ന് ഭീമൻ സ്വയം വിശേഷിപ്പിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ലഭിക്കുന്ന പ്രത്യേകതമെന്തു്?

(വില്ലാളിവിരനാണ് അർജ്ജുനൻ. ഒരിടത്തും അദ്വേദം പരാജയപ്പെട്ടിട്ടില്ല. അജയ്യനും അഭിമാനിയുമായ ആ അർജ്ജുനന്റെ സഹോദരനായ തന്നെ ആർക്കും ചീത്തപ്പെടുത്തുവാൻ സാധ്യമല്ലെന്നാണ് ഭീമൻ “അർജ്ജുനജ്യേഷ്ഠൻ” എന്ന് പറയുന്നതു്)

നന്മകൊണ്ടു് ഉദ്ദേശിക്കുന്നതു്. ധർമ്മരാജാവിന്റെ പുത്രനും, ധർമ്മാനുസൃതമായ ജീവിതം നയിക്കുന്നവനാണു് ധർമ്മപുത്രൻ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മേൽനോട്ടത്തിൽ വളർന്ന താൻ ആരോടും ധർമ്മത്തിനെതിരായി യാതൊരു കർമ്മവും ചെയ്യുന്നതല്ല; മനുഷ്യാനായാലും മൃഗമായാലും എന്നാണു് “ധർമ്മപുത്രാനുജൻ” എന്ന വിശേഷണംകൊണ്ടു് ലഭിക്കുന്ന വിശേഷാതം.

“ലജ്ജകൂടാതെ.....സഹിക്കയില്ലേതുമേ”

“ധർമ്മപുത്രാനുജൻ.....ബോധിക്കണം.”

ഈ രണ്ടിടത്തും പരികരം-അലങ്കാരം.

“വരം പരികരം ചൊന്നാൽ

സാഭിപ്രായം വിശേഷണം.”

ചോദ്യം IV സന്ദർഭമെഴുതി ആശയം വിശദമാക്കുക:-

- 1) “നാട്ടിൽ പ്രഭുക്കളെ.....മുളിക്കരുത്തുനി.”
- 2) പാരം വലഞ്ഞു.....കലമ്പുമാറില്ലെടോ!”
- 3) ധീരനാമദ്ദേഹമിദ്ദേഹമാക്കുനി.
- 4) “നേരായ മാർഗ്ഗം.....തോല്പുയുമില്ലെടോ?”
- 5) “സജ്ജനാചാരം.....സഹിക്കയില്ലേതുമേ”
- 6) “ധർമ്മപ്രകാരം.....ബോധിക്കണം.”

626-700 നയജ്ഞൻ = നയജ്ഞൻ അറിയുന്നവൻ. പഞ്ചബാണാർത്തി = കാമപാരവശ്യം. ചാഞ്ചല്യം = ഇളക്കം. കൺമുനത്തല്ല = കടാക്ഷമാകുന്നു പ്രഹരം. ചിതം = ഉചിതം. കളത്രം = ഭാര്യ. കൂറുകാർ = ബന്ധുക്കൾ. സുയോധനൻ = ദുര്യോധനൻ. ഭജ്ജ് = അഹങ്കാരം. കാക്ഷ ആഗ്രഹം. ഭഞ്ജനം ചെയ്യുക = തകർക്കുക. പരാക്രമമുണ്ടായ = പരാക്രമത്തെക്കുറിച്ച് അറിയാൻ കഴിഞ്ഞു. അരക്കൻ = രാക്ഷസൻ. ധൃമകേതു = വാൽനക്ഷത്രം. (ഇതു പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത് ആപൽസൂചകമാണെന്നു് വിശ്വസിക്കപ്പെടുന്നു.) ധംഭിച്ചു = അഹങ്കരിച്ചു. സാലം = ചന്ദനം. ജിംഭിച്ചു വിശ്രമം = തടിച്ച ശരീരം. നിർമ്മൂലനം ചെയ്യുക = വേരോടെ പി

ഴതെറിയുക. സിദ്ധൻ = ദിവ്യൻ. പ്രവംഗമൻ = വാനരൻ. മുർമതി = മുർബുദ്ധി.

(ഭീമൻ തന്റെ കേമത്തങ്ങൾ അല്പം അഹംഭാവത്തോടെ പറയുകയാണ്. ഹിഡിംബൻ, ബലൻ, ജരാസന്ധൻ കർമ്മീൻ എന്നിവരെ വധിച്ച സംഭവമാണ് പരാമർശിക്കുന്നത്.

(മക്കളില്ലാത്ത ദുഃഖിച്ച മഗധരാജാവ് ഭൂഗുരുവിനെ സേവിച്ചു. അദ്ദേഹം ഒരു മാമ്പഴം രാജാവിന്റെ രണ്ടു പത്നിമാക്കായി കൊടുത്തു. അവർ പകുതി ശരീരമുള്ള ഒരോ ശിശുക്കളെ പ്രസവിച്ചു. ജര എന്ന രാക്ഷസി ആ രണ്ടു ശരീരഭാഗങ്ങളെ ചേർത്ത് ഒന്നാക്കി. അവനാണ് ജരാസന്ധൻ (ജരയാൽ സന്ധിപ്പിക്കപ്പെട്ടവൻ) ഭീമൻ ജരാസന്ധനുമായി ദ്വേഷമുണ്ടായി. ഭീമൻ തോല്പടുന്ന ഘട്ടം വന്നപ്പോൾ കൃഷ്ണന്റെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ച് അർജ്ജുനൻ ഒരു പച്ചില കീറി മുറിച്ചിട്ട്, അങ്ങിനെ ഭീമൻ ജരാസന്ധന്റെ ഒരു കാൽ ചവിട്ടി മറയ്ക്കാൻ പഠിപ്പിച്ചു രണ്ടായി പിളന്നു കൊന്നു.)

“കൊമ്പൻ കൊലയാളൻ.....പിളർന്നതും”-ഉപമ.

(ഭീമൻ ജരാസന്ധന്റെ ശരീരം പിളർന്നതിനെ കൊലയാളന സാലവാക്ഷാ പിളർക്കുന്നതിനോടു് സാദൃശ്യപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു.)

ചോദ്യങ്ങൾ:- 1) “വഞ്ചിപ്പതിന്നവരപോരും വുകോരോ!” ആർ ആരെ എങ്ങിനെ വഞ്ചിക്കുന്നുവെന്നാണ് പറയുന്നത്?

2) “വാലുള്ള വാനരന്മാർക്കും ചിതംവര!”

എന്താണ് ചിതമല്ലെന്ന് പറയുന്നത്?

3) “കാറ്റിനകൻ നീ പറഞ്ഞതും വിസ്മയം!”

എന്താണിവിടെ വിസ്മയമെന്ന് ഹനുമാൻ പറയുന്നത്?

4) “മണ്ടിത്തുടങ്ങും മടങ്ങാതെ നിങ്ങളും?”

എന്തിനും? ആരെക്കുറിച്ചാണ് പറയുന്നത്?

5) “ഭഞ്ജനം ചെയ്യാൻ മടിക്കുന്നു ഞാൻ”

ആരെ? എന്തുകൊണ്ട്?

6) “ജംഭിച്ച വിഗ്രഹം രണ്ടായ് പിളർന്നു”

ആരുടെ വിഗ്രഹം? ഇതിനെ ഏതിനോടുപമിച്ചിരിക്കുന്നു?

7) “ധർമ്മസംരക്ഷണം ചെയ്ത വ്യാകാശരൻ!”

ആരുടെ ധർമ്മസംരക്ഷണം? എങ്ങിനെ?

ചോദ്യം II. “മാരുതി ഭീമൻ കയ്യാളെപ്പോലിടിനാൻ”

“ചിരിച്ചുകൊണ്ടെന്നതും ചെയ്തു

ഹരതമാനമിങ്ങനെ!”

ഈ ഉക്തിപ്രത്യക്ഷതകൾ ഒരു വ്യാഖ്യാനത്തിൽ സംഗ്രഹിക്കുക:—

701—775: അഞ്ചുനാലുനൂറ് = നാലുനൂറ്. രൂക്ഷസന്നാഹങ്ങൾ = ശക്തമായ ഭരണങ്ങൾ. ദുര്യോധനോക്തം = ദുര്യോധനന്റെ കല്പനയനുസരിച്ച്. ദുശ്ശാസനം = ദുഷിച്ച കല്പന. കാശിക്കുപോവുക = നശിച്ചുപോവുക (നഷ്ടപ്പെടുക). നാസ്തിയാം = ഇല്ലായ്മാവുക. പാപം = വൃദ്ധി. മടപ്പം = ക്ഷീണിച്ചതായ. മുതൽ = വൃദ്ധി. ഗുരു = ജ്യേഷ്ഠൻ. ലംഘിക്കുക = ചാടിക്കടക്കുക. നെടുക്കം = നീണ്ടു. അരിശം = കോപം. നാശത്തരാതിദാസൻ = ശ്രീരാമന്റെ ദാസൻ. പുഷ്പംഗം = വാലിന്റെ നാദം. ഉത്തംഗം = ഉയർന്ന (വലിയ). തരിമ്പ് = അല്ലം.

ചോദ്യം: “കാശിക്കു പോയോ കഥിക്കു വ്യക്തമാക്കാ!”

1) ഇവിടെ ആരെ എന്തു പറഞ്ഞാണ് പരിഹസിക്കുന്നത്?

2) “ചെന്നങ്ങവനെ പ്രഹരിക്കയോ ഗുണം?”

ഏതു സന്ദർഭത്തെക്കുറിച്ചാണ് വിവരിക്കുന്നത്?

3) “മടിക്കുന്നതിന് ഭീമ! മുടക്കുന്നില്ല ഞാൻ മാത്രം?”
എന്തിന് മടിക്കേണ്ടെന്നാണ് പറയുന്നത്?

4) “ചിരിക്കും സജ്ജനമെന്ന ധരിക്കും” എന്തു കേ-
ട്ടാൽ ചിരിക്കുമെന്നാണ് പറയുന്നത്?

5) “നിനച്ചാൽ, നിന്നെ ലംഘിച്ചാലെന്നിരിക്കു പാപമു-
ണ്ടാകും?”—എന്തു നിനച്ചാൽ ലംഘനം പാപമാണെന്നാണ്
പറയുന്നത്?

6) “വേർപെടുക്ക ഒർപ്പടമെല്ലാം?”—ഒർപ്പടം എങ്ങി-
നെ വേർപെടുക്കാനാണ് നിർദ്ദേശിക്കുന്നത്?

7) “പറഞ്ഞു പാണ്ഡവനപ്പോരം”—എന്തു പറഞ്ഞു?

8) “മുറിച്ചു.....പോകയില്ലല്ല!” എന്ന ഭീമന്റെ പ-
രിഹാസത്തിന് ഹന്തമാൻ നൽകിയ മറുപടിയെന്തു?

ചോദ്യം: ഭീമനെ തേജോവധം ചെയ്യുന്ന രീതിയിലുള്ള ഹന്ത
മാന്റെ പരിഹാസവും അതിന് ഭീമൻ നൽകുന്ന മറുപടിയും
വീവരിക്കുക:—

ചോദ്യം: സന്ദർഭവും ആശയവും വീവരിക്കുക:—

1) “പൊണ്ണത്തടിയാനാം.....മറുകോരോ.

2) “കന്നമനങ്ങൾതെ.....ഗുണം?”

3) “മുതുകുന്ദർ.....ചിതം പോരാ!”

4) “നിനച്ചാൽ.....പാപമുണ്ടാകും?”

5) “മുറിയുന്നതൊക്കോ..... അരിശുമുണ്ടാകുമെന്നു.”

6) “ശ്രവിക്കുമ്പോളെന്നിരിക്കുള്ളിൽ ..... നിനക്കു

പ്രോം.”

77൯—850: നഷ്ടം = നാശം. ഇളപ്പെട്ടിരിക്കുക = തോ-
റാരിക്കുക. ഉൽക്കടാഭാവം = വലിച്ചു അഹങ്കാരത്തോടുകൂടി.
മുഷ്ടം = ക്രുദ്ധം. ശമിക്കുക = അടങ്ങുക. മുഷ്കരൻ = ശകുന്തൻ

(ഗവ്വീഷ്വൻ). കൂടലുയോഗം = ചതിപ്രയാഗം. തണ്ടുതപ്പി
ക്കൊണ്ടു് = തെമ്മാടിത്തം കാണിച്ചുകൊണ്ടു്. നേത്തുവരിക =
ഏതിക്കുക.

“കൂനൻ മരിച്ചാൽ ഗോപുരം കത്തുമോ?” ഇതൊരു പഴം
യെന്നല്ലാത്ത. “കൂനനായ ഒരുവൻ എത്ര അഹങ്കരിച്ചാലും ആ
രോപം ഉയരമുള്ള ഗോപുരം തകർക്കാൻ കഴിയുകയില്ല എന്നർത്ഥം

“മന്ത്രവും.....നമ്മോടു്” — അലങ്കാരം ദൃഷ്ടാന്തം.

ദൃഷ്ടാന്തമതിനെ ബിംബം

പ്രതിബിംബങ്ങളാക്കുകിൽ”

പംക്തികണ്ഠൻ = രാവണൻ. നക്തഞ്ചരൻ = രാക്ഷസൻ..
മഹാവാരീരാശി = മഹാസമുദ്രം. കിങ്കരൻ = ദാസൻ. കേളികു
നനം = ക്രിഡോദ്യോഗം. ഹങ്കാരം = അഹങ്കാരം. രണം = രു
ധം. ലങ്കേശപുത്രൻ = രാവണപുത്രൻ (അക്ഷയമാരൻ). പങ്കേരു
ന്മാക്കി = താമരക്കണ്ണി. ചണ്ഡം = കഠിനം, ഉഗ്രം. ഗണ്ഡസ്ഥ
ലം = കവിരാജൻ.

ചോദ്യം:- I “വേണ്ടുവാളും നാണവുകെട്ടു മാറിനാൻ.”

ആർ? എങ്ങിനെയാണു് നാണംകെട്ടതു്?

“ഇത്തരം ചിന്തിച്ചു കോപിച്ചുറച്ചുടൻ”

2. “ആർ? എന്തെല്ലാമോണു് ചിന്തിച്ചതു് (1 ഖണ്ഡി
ക.)

3. കൂനൻ മരിച്ചെന്നാൽ ഗോപുരം കത്തുമോ?”

ഈ വരിയിലൂടെ വ്യക്തമാക്കുന്ന ആശയമെന്തു്?

(കൂനൻ എത്രതന്നെ കരുത്തുള്ളവനായാലും ഗോപുരം തക
ർക്കാൻ കഴിയുന്നതല്ലല്ലോ. അതുപോലെ ഒരു മരഞ്ചാടി എത്ര
തന്നെ ശക്തനായാലും, മന്ത്രമന്ത്രവിദ്യകൾ ചരിച്ചവനായാലും
തന്നെ പരാജയപ്പെടുത്താൻ ശക്തനല്ലെന്നു് ഭീമൻ ഈ വാക്കുക
ളിലൂടെ വ്യക്തമാക്കുന്നു.)

ചോദ്യം:- II സന്ദർഭവും ആശയവും വ്യക്തമാക്കുക.

1. "തെറ്റൊന്നൊരുത്തന്റെ..... മദ്യബലം".
2. കഷ്ടമിബ്ബീമനിളപ്പെട്ടിരിക്കുമോ;
3. കണ്ടാലറിവാൻ..... സംശയം
4. മറ്റും..... നമ്മോട്.

851-900:- അഗ്രജൻ=ജ്യേഷ്ഠൻ. പവനാത്മജൻ=വായുപുത്രൻ (ഹനുമാൻ. "അദ്ദേഹം.....മതിമതി" — വിഷമാലങ്കാരം.

"വിഷമം ചേർച്ചയില്ലാത്ത

രണ്ടിനെച്ചേർത്ത ചൊല്ലുകീഴ്."

(രാമദാസനും, വായുപുത്രനും മഹാവിരപരാക്രമിയും ആയ എന്റെ ജ്യേഷ്ഠൻ ഹനുമാനെയുടെ, വികൃതശരീരിയും ദുർബ്ബലനും വൃദ്ധനുമായ നീയെവിടെ, നിങ്ങൾ രണ്ടുപേക്കും ഒരു തരത്തിലും യോജിപ്പില്ല.) പക്ഷിന്ദ്രൻ=ഗരുഡൻ. മക്ഷികളുടെും അടുക്കളുടെും.

"പക്ഷിന്ദ്രനുണ്ട്.....മിങ്ങനെ" — അലങ്കാരം-ഉപമ.

ഹനുമാൻ യഥാർത്ഥരൂപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു.

വർഷിത.....ശരീരൻ=ഏറ്റവും ഉയരംകൂടിയതും, വെളുത്തതുമായ ഹിമാലയത്തിന് തുല്യമായ ശരീരത്തോടു കൂടിയവൻ. നെടുതാകിനം=നിണ്ട. കുടിലാകൃതി=വളഞ്ഞ. ശശികല=ചന്ദ്രക്കല. ദന്തകദംബം=പല്ലുകൾ. ചട്ടലസ്ഫുടസുകൾ=ഇളകുന്നതും വ്യക്തവുമായ കണ്ഠിരോമങ്ങൾ. പരിപലം=ഇരുമ്പുലക്ക. പടപൊരുതുന്ന=തുല്യമായ. പൂർവ്വരകരദണ്ഡയുഗം=ഏറ്റവും തടിച്ച ഇരുകൈകൾ. ഖരതരകരനഖരനികായം=കാഠിന്യമുള്ള നഖങ്ങളുടെ (മുർച്ചയുള്ള) ഗിരിവരസമം=ശ്രേഷ്ഠമായ പവ്വതത്തിനു തുല്യം. ഉദരം=വയർ. കുടിതടം=അറക്കെട്ട് ഉരുതരം=ചലിയ. ജംഘായുഗളം=രണ്ടു കണങ്കാലുകൾ. കിങ്കരകലം=ഭൂതസമൂഹം. അടിമലർവടിവ്=കാലുകളുടെ ആകൃതി. ശശിധരനിഭയവളം=ചന്ദ്രനെപ്പോലെ വെളുത്ത. ഉൽക്ക

കെട്ടിടം എന്നാൽ = അത്യധികം ഉച്ചത്തിലുള്ള ശബ്ദം. മക്കൾ
കെട്ടിടമെന്നാൽ = വാനരവംശശ്രേഷ്ഠൻ. കർക്കശം.....ചര
ണാദികൾ = പരുപരുത്ത കാലുകൾ. അംബരതലം = ആകാശം.
അംബുധി = സമുദ്രം. ലംഘനസമയസമുദ്ധ്യാനം = ചാടുന്ന സമ
യത്തു് വലുതായ. വിന്ധ്യമാരാചലശിഖരം = വിന്ധ്യമാരാചൽ
തന്തിന്റെ കൊടുമുടി. വിരണ്ടു് = പരിഭ്രമിച്ചു്. തദാനിം =
അപ്പോൾ. ലക്ഷണപൂർവ്വജൻ = ശ്രീരാജൻ. രാക്ഷസ.....ശനൻ
= രാക്ഷസവംശമാകുന്ന പാറകൾക്കു് അഗ്നിയായവൻ. (രൂപം)
ജനകസുതാപതി ഭൂതൻ = രാമഭൂതൻ. ജനകി.....മാതാമന്തൻ =
സീതയുടെ മനസ്സാകുന്ന താമരപ്പൂവിൻ സൂര്യനായ മാതാത്മാവു്.
ജലരാശി വിലംഘനൻ = സമുദ്രലംഘനം ചെയ്തവൻ.

“വലിതര.....വിചിത്രം” സ്വഭാവോക്തി — ഉപമ.

(ഹിമാലയതുല്യമായ ശരീരം, കൊടിമരംപോലെ നീണ്ടു
തടിച്ച വാൽ, ചെമ്പുകിടാറംപോലെ ചുവന്ന കണ്ണുകൾ, ചന്ദ്ര
ക്കലപോലെ വളഞ്ഞ നേതാരിര, ഇളകുന്ന സടക്കങ്ങളോടുകൂ
ടിയ ഭീകരമുഖം, ഇരുമ്പുലക്കുപോലെ തടിച്ച നീണ്ട കൈകൾ,
മുർച്ചയുള്ള കൈനഖങ്ങൾ, ഉറച്ച കഴുത്തു്, പർച്ചതതുല്യമായ
മാറിടം, വയർ, ലങ്കയിലെ ഗോപുരവും മതിലുകളും തകർത്തു ക
ണങ്കാലുകൾ, രാക്ഷസരെ ചവിട്ടിയതായ പാദങ്ങൾ, ചന്ദ്രശൂഭ്ര
മായ ശരീരം. ഇങ്ങനെ ഹനുമാൻ തന്റെ വിശപരൂപം പ്രദർശി
പ്പിച്ചു. ഈ വണ്ഡത്തിലെ ഉപമകൾ ശ്രദ്ധിക്കുക.)

“അംബര.....മെന്നതുപോലെ — ഉപമ.

“വെണ്മയിലൊരു .....കണക്കേ” — ഉൽപ്രേക്ഷ.

ചോദ്യങ്ങൾ: —

1. “മാനമുള്ളൊക്കൾ.....പാണ്ഡവ”

ആരെയാണ് ഇവിടെ ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതു്. അയാൾ അ
ഭിമാനിക്കത്തക്ക എന്തു് കാര്യമാണ് ചെയ്തതു്?

2. “പാരം നിനക്കമഹംഭാവമിഷ്ഠനെ”. ആർക്കു്? ഏ
ങ്ങിയൊരു അഹംഭാവം?

3. കണ്ണികളിലൊന്നു കണ്ടു വ്യക്തമാക്കിൻ—

ആരെ? എന്തു രൂപത്തിൽ?

ചോദ്യം:— II സന്ദർഭം സാരവും എഴുതുക.

1. “പക്ഷിഗ്രന്ഥം.....മഹാഭാവമിടയ്ക്കെ.

(ഇവിടെ ഉപമാലങ്കാരം)

2. അംബരം.....വ്യക്തമാക്കിൻ”

ചോദ്യം:— III

1. മക്കടന്മാരിൽ മുഷിക്കുന്നവരുടെന്നു് ഹന്തമാൻ പറഞ്ഞതും ഭീമൻ അതിന്നു് മറുപടി നൽകിയതും ഔഖണ്ഡികയിൽ വിവരിക്കുക.

2. ഹന്തമാന്റെ വിശദീകരണം.

901—1000 വാരിധിഗംഭീരൻ = സമുദ്രപോലെ ഗംഭീരൻ. വരഗുണഗണസാരൻ = ശ്രേഷ്ഠഗുണങ്ങളുടെ സാരമായവൻ. നിസ്സാരമരണവിലോലൻ = മരണഭയമില്ലാത്തവൻ. താഡിതദശവദനൻ = രാവണനെ അടിച്ചവൻ. തരുണികരകൃതസനൻ = മരങ്ങളിൽ താമസിക്കുന്നവൻ. പാടലസുമവനൻ = പാശ്ചാറ്റിപ്പോലുള്ള മുഖത്തോടു കൂടിയവൻ. പരിഹൃതരിപദഹനൻ = ഇല്ലാതാക്കപ്പെട്ട ശത്രുക്കളാകുന്ന തീയോടുകൂടിയവൻ. ചരണം = കരലടി. ഹസ്തം = കൈ. ആപാമേസ്തകം = കാലമുതൽ ശിരസ്സുവരെ. മൂലാപം = ശിരസ്സ്. മാൽസണ്ഡശിഷ്യൻ = സൂര്യന്റെ ശിഷ്യൻ.

രാമായണകഥാഖ്യാനം— കാമസംഗ്രാഹി = ആഗ്രഹസിദ്ധി ബാധ = തടസ്സം. ക്ഷേമോദയം = ക്ഷേമകരം. സത്രം = യാഗം. ബലവേലം = അറക്കാരത്തോടെ. മഖം = യാഗം. ഭാഗ്യപരാമൻ = പരശുരാമൻ. സാകേതം = അയോദ്ധ്യ. സീതയാസരം = സീതയോടുകൂടി. ഭവുൻ = ശ്രേഷ്ഠൻ. കൈവലം = മോക്ഷം. വൽക്കലം = മരവുരി. തരിപ്പം = കടന്നു്. വചിച്ചു = പറഞ്ഞു. പാദകം = മെതിയടി. ലേനം = വെച്ചുക = മുറിക്കുക.

തൃശിരാവു = തൃശിരസ്സ്. സായകം = അമ്പ്. ശേഗ്രീവൻ = രാവണൻ. മട്ടോൽമൊഴി = തേന്മൊഴി. ഗുലുൻ = കഴുകൻ (ജടായു). വൃഗ്രത = ദുഃഖം. (ഒരൊറ്റ അമ്പുകൊണ്ടു് സപ്തസാലങ്ങളെ മുറിച്ചു് താൻ ബാലിവയത്തിനു് കഴിവുള്ളവനാണെന്നു് രാമൻ സുഗ്രീവനെ ബോധ്യപ്പെടുത്തി.)

ചോദ്യം:—[

1) മുഖാവ തൊട്ടങ്ങനഗ്രാമിച്ചിടിനാൻ” — ആർ, ആരെ? എങ്ങിനെ?

1091 — 1100: തെരികെനു് = വേഗത്തിൽ. അരക്കൻ = രാക്ഷസൻ. രാമാംഗുലീയകം = രാമന്റെ മോതിരം. കടുത്തു = വലിച്ചു. സംഗ്രഹാരം = യുദ്ധം. അമർച്ചയെറി = രാക്ഷസൻ. ദുരിന്ദേന = വലിയ സൈന്യം. സേതുബന്ധനം = അണക്കെട്ടു്. യാതുകരം = രാക്ഷസന്മാർ.

(ഏതുമേ..... സംശയമില്ല.)

രാമൻ നിർത്തിച്ച (രാമസേതു) രാക്ഷസന്മാർക്കു് ധൂമകേതുവും സജ്ജനങ്ങൾക്കു് പുണ്യസ്ഥലവുമായിത്തീർന്നു — അലങ്കാരം

ഉല്ലേഖം — “ഉല്ലേഖമൊന്നിനെത്തന്നെ

പലതായി നിനക്കുകിൽ

ഉർദ്ധ്വമാവുക = മരിക്കുക. നിലിബാരി = രാക്ഷസൻ. കേരിവീര്യമൻ = ഗജരാക്രമി. ദിവംപുകുക = സ്പർശം പ്രാപിക്കുക. അണ്ടർകോൻ = ഇരട്ട. പ്രശസ്തം = പ്രസിദ്ധനെ. സാധു = സാധിക്കുണ്ടാ. പങ്കേതവാക്കൻ = താമരക്കണ്ണൻ. സന്തൃപ്ത = ഉപേക്ഷിച്ചു്. ഗിര = വാക്കു്. വണ്ടാർകുഴൽമണി = വണ്ടിൻമാറ്റുപോലുള്ള മുടിയോടുകൂടിയവരിൽ രത്നം. (സുന്ദരി രത്നം) കൊണ്ടാടിയില = ആദരിച്ചില്ല. (രണ്ടാമതും അഗ്നിപ്രവേശം വേണമെന്ന രാമാജ്ഞ സിത ആദരിച്ചില്ല.) അന്തണൻ = പ്രാപിക്കാൻ. യന്ത്രിച്ചു് = നിയന്ത്രിച്ചു് (രാമൻ യമനോടു് ചെ

യ്ക്കു സത്യം പരിപാലിക്കാൻ ലക്ഷ്യമെന്നെ ഉപേക്ഷിച്ചു. സർവ്വവും ത്യജിച്ചു സരയുതീരത്തിലെത്തി ഇശ്വരപരിതയിൽ മുഴുകിയ ലക്ഷ്യമെന്നെ ഇത്ര സ്വർഗ്ഗത്തിലേക്ക് കൊണ്ടുപോയി. ത്രൈലോക്യനാഥൻ=മുപ്പാരിനും നാഥൻ. ആകാശനും മെച്ചപ്പെട്ടതും കേൾക്കുക. സർവ്വമൊന്നും വാദം=സർവ്വമൊന്നും പറയൽ.

1101-1250: വിത്തേശ്വരാജൻ=കുമ്പോൻ. പുഷ്പം=താമരപ്പൊയ്ക. വർഷാനന്തരം=കലഹിക്കുക. കണ്ടുകൻ=ദൃഷ്ടൻ. വ്യാഘ്രം=പുലി. വിത്തേശ്വരാജൻ=കുമ്പോൻ പറയൽ.

“പുഷ്പമായ ..... മണ്ടുന്നതുപോലെ ഉപമ

സാരസ്വതികളൊക്കെയും കല്ലോലജാലം=തിരമാവുള്ളത്. കലമണിനിറമുടയ=പത്മരാഗത്തിന്റെ നിറമുള്ള. കലം=താമര. കല്യാണിമാർ=സുന്ദരിമാർ. പൊലിമ=ഭാഗി. ചടുലജലപടിപ്പു=ഇളകുന്ന ചെള്ളത്തിന്റെ ഭാഗി. അന്നം=അരയന്നം. അമ്പലം=ഇടവിടത്തെ. നടനം=നൃത്തം. ചടുലമലർമിഴി=ഇളകുന്ന പുഷ്പത്തിന്റെ ഇതരപോലുള്ള മിഴികളോടുകൂടിയവർ. മന്തളംഗോദ്യൽപ്രയാണങ്ങൾ=മറിച്ചു വണ്ടുകളുടെ ഉയരത്തിലുള്ള പറക്കൽ. മലർമധുരതന്മനീരകം=പുക്കളെക്കൊണ്ടു മനോഹരമായ വാക്കുകൾ. സന്തംഗം=നല്ല വരോടുള്ള ചേർച്ച. സരസിതമം=താമര. ചടുലതന്മനീരകം=സുന്ദരികളായ സ്വതീകൾ. സംസാരം=സന്ദർശനം കാരകേളി. നകം=മുതല. ചടുലമതിപടിപ്പു=ഇളകുന്ന ചന്ദ്രന്റെ ആകൃതി. വക്ത്രം=വളഞ്ഞ. ഗന്ധദീപം=മദ്യം. ഗളിതവരദാനന്തകളെപോലെയും കണ്ഠത്തിൽനിന്നു വ്യർത്തിക്കുന്ന മനോഹരശബ്ദത്തിന്റെ മാധുര്യം. ഗന്ധമധുരം=ഭവസമൃദ്ധം. ഉപരി=മുകളിൽ. കർമ്മാപ്തം=സൗഗന്ധികപുഷ്പം. പുളിനം=മണൽത്തിട്ട്. നളിനി=താമരപ്പൊയ്ക. വിഹാരം=കളി. മാഹരികളുടെ=ശിവന്റെ കാള. മദനൻ=ക.

മൻ. മകരം = മത്സ്യം ആദിദേവൻ = സൂര്യൻ. തുരഗം = കിരീടം. രജനീപരവസതി = രാക്ഷസരുടെ വീടു്. ഇംഗിതം ചേരുന്ന = ഇഷ്ടത്തിനൊത്ത.

സൗഗന്ധികപുഷ്പവിരണം:-

പുഷ്പവാടി = ഉദ്യാനം. മോടി = ഭംഗി. വാരിജം = താമര. കോടിസാരസങ്ങൾ = ജനവധി താമരകൾ. സാരസം = വണ്ടാരംകോഴി. ചാരതപഃ = ഭംഗി. (ഭീമൻ പൊയ്ക്കയിൽ ഇറങ്ങിയപ്പോൾ ചക്രവർക്കു തുടങ്ങിയ പക്ഷികൾ ഭയപ്പെട്ടു പറന്നു പോയി.)

കാവൽക്കാരുമായുള്ള യുദ്ധം: ഭീമനെകണ്ടു് കാവൽക്കാർ ചോദിക്കുന്നു. ധനേശ്വരൻ = കുഞ്ചൻ. വാഗ്മാഹലം = നിഷ്ഠലം. കുമ്പേരൻ = വെളുത്തു് നിധികളുണ്ടത്രെ പത്നം, മഹാപത്നം, ശംഖം, മകരം, കച്ഛപം, മുക്കുനം, കിനം, നീലം, ചർച്ചം = പൊൻപൂവും = സൗഗന്ധികം. കൊറ്റിൻ = ഭക്ഷണത്തിൻ. ഏഷണക്കാർ = ഏഷണിക്കാർ. വെച്ചപ്പൂ = ഉപേക്ഷിച്ചു്.

(കാവൽക്കാരുടെ ഈ സംഭാഷണങ്ങളിൽനിന്നു് അക്കാലത്തെ കൊട്ടാരങ്ങളിലെ നടപ്പിരുപ്പുപട്ടങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കാം. കുമ്പേരൻ 100 ഭാര്യമാർ. അവർക്കു് സൗഗന്ധികം കൊണ്ടു കൊടുക്കാൻ കാവൽക്കാർ. അവരെക്കുറിച്ചു് ഏഷണിക്കാർ രാജാവിനോടു് എന്തു പറഞ്ഞാലും കിട്ടുകയില്ല. ഈ പത്നിമാർ കാവൽക്കാർക്കെതിരായി ഒന്നു പറയുന്നതല്ല. രാജാവോ, രാജ്ഞിമാർ പറയുന്നതല്ലാതെ മറ്റൊന്നും കേൾക്കുകയുമില്ല.)

കൊട്ടാരത്തിലെ സിത്ത്ബന്ധികളുടെ കണ്യതികളും മറ്റും തുടർന്നു് വിവരിക്കുന്നു. ലന്തക്കുഴൽക്കാർ = തോക്കുകാർ. അനിക = അടുത്തു്. ശംഭുസഖൻ = കുമ്പേരൻ.

ചോദ്യം I:

1) “മുഹൂർത്തമായ.....വുകോദരാ!” ഇതിനെ ഏതിനോടുപമിച്ചിരിക്കുന്നു?

2) “ഭീഷണികൊണ്ടു ഭയമില്ല ഞങ്ങൾക്കു്”—ആരുടെ ഭീഷണികൊണ്ടു്? എന്താണു് ഭയമില്ലെന്നു പറയുന്നതു്?

ചോദ്യം: സന്ദർഭവും സാരവും എഴുതുക:—

- 1) വ്യാഖ്യാനം.....ലഭിക്കുകയോ?
- 2) പെൺപിറന്നോർ.....നിശ്ചയം
- 3) “ചൊൻചുവു.....സംസാരമില്ലയോ?”

ചോദ്യം: സൗഗന്ധികപ്രയോഗങ്ങളുടെ മനോഹാരിത ഒരു ഖണ്ഡികയിൽ വിവരിക്കുക:

കാവൽക്കാർ ഭീമനോടു് പാഞ്ഞതെന്തെല്ലാം? (1 ഖണ്ഡിക)

1251—1350: കിങ്കരന്മാർ = ഭൂതന്മാർ. ധാവനം = മെയ്യുക = ഓടുക. മുത്തൻ = മുഖം. ചാക്കു = മരണം. രാജരാജൻ = കുമ്പസാരം. ചീട്ടെന് = വേഗത്തിൽ. ശക്തൻ = ഇന്ദ്രൻ. ദീക്ഷാദീക്ഷം = ദീക്ഷയെടുക്കുക മസ്തകം. വിരതാശീഷിക്കുക = വിദ്യ അവസാനിപ്പിക്കുക. സന്നാഹം = ഒരുക്കം. പക്ഷമസംഭവൻ = ബ്രഹ്മാവു്. അഷ്ടി = ഭക്ഷണം. മങ്ങലി = മണ്ണുകൊണ്ടുള്ള ജലപാത്രം. വിരിഞ്ചൻ = ബ്രഹ്മാവു്.

(ചട്ടികളുള്ളതാക്കുന്ന കുശവനം, പ്രപഞ്ചം സൃഷ്ടിക്കുന്ന ബ്രഹ്മാവു് ഒരുപോലെയാണോ? ശാപ്പാടിനുവേണ്ടി ചട്ടിയുണ്ടാക്കുന്ന കുശവന്റെ അഹംഭാവം ചെറുതല്ല. താൻ ബ്രഹ്മജ്യോതസ്സെന്നവൻ ഭാവിക്കുന്നു. അതുപോലെ ജനങ്ങളെല്ലാം സമന്തരാണെന്നു കരുതുന്നതു് ശരിയല്ല.)

“അക്കിനെ.....നിന്റെ പരാക്രമം—ഉപമ.

ഇളിമ്പിളാസുതൻ = കുമ്പസാരം ഇളിമ്പിള എന്നതു് കുമ്പസാരന്റെ അമ്മയുടെ പേർ. വചിച്ചു = പറഞ്ഞു.

ചോദ്യം:—1. തല്പ്രകാരത്തിന്നു കിങ്കരന്മാരുടെ അവസ്ഥകൾ എന്തെല്ലാം?

2. ഭീമൻ ആരെപ്പോലെ കരുത്തുണ്ടെന്നാണ് കാവല്ക്കാരൻ അഭിപ്രായം.

3. സന്ദർഭം സാരവും വ്യക്തമാക്കുക.

1. കാലനം കൂടെത്തുട്യാൻ വശമില്ല.

2. ചാക്കമാത്രം പുനരാക്കം ലഭിച്ചില്ല.

3. എന്നതുപോലെ.....മഹാഭാവം.

ചോദ്യം:— ശ്രോധവശന്റെ അടുത്തുചെന്ന് കാവൽക്കാർ പറഞ്ഞ ആവലാതിയും, അത് കേട്ടു പുറപ്പെട്ട രാക്ഷസന്റെ ചോരീൻ ചിട്ടിയും ഒരു ഖണ്ഡികയിൽ വിവരിക്കുക.

1391-1396. മത്തർ = മരിച്ചവർ. ഉത്തരാശാവരൻ = വടക്കുഭാഗത്തിന്റെ നാമൻ. (കുബേരൻ.) ചത്തനം = ഭവനം (പട്ടണം) മൽപത്തനേ = എന്റെ ഭവനത്തിൽ. കരസ്ഥമാക്കുക = കൈക്കലാക്കുക. ഏകീകരണമൻ = യക്ഷരാജാവ്. പക്ഷം = ഭാഗം. ക്ഷിപ്രം = വേഗം. ഗന്ധമാദമരണ്യം = ഗന്ധമം ദേവർവൃതത്തിലെ വനം. മഹാരഥൻ = പതിനായിരം ഭടന്മാരെ തേരിൽനിന്ന് എത്തിക്കുന്ന വീല്ലാളിയെ മഹാരഥനെന്നു പറയുന്നു. പത്തിലൊന്നു കുറവുള്ള നീഡി = ഒമ്പതു നീഡി. കല്യാണ സൗഗന്ധികാർപ്പണം = മംഗളകരമായ സൗഗന്ധികപ്പുഷ്പത്തിന്റെ സമർപ്പണം. കല്യാണം = ശുഭം, മംഗളം.

ചോദ്യം:— സന്ദർഭം വിവരിച്ചു ആശയം വ്യക്തമാക്കുക.

1. “തന്നെക്കാരും.....നീ ധരിച്ചാലും”

2. പക്ഷികൾക്കൊരുപോലെ ഭക്ഷിപ്പാൻ വകയാക്കും.”

ചോദ്യം: തന്നെ അധീഷ്ഠിപ്പിച്ച രാക്ഷസനോടു ഭീമൻ പറഞ്ഞ മറുപടിയെന്ത്? (ഒരു ഖണ്ഡിക)

A. B. C. QUES

പുരാണ കാവ്യ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ

വ്യാഖ്യാത :

വി. കെ. എഴുത്തച്ഛൻ എം. എ.

PRE-DEGREE

-
1 സുന്ദരകാണ്ഡം (കിളിപ്പാട്ട്)	...	3
2 കല്യാണസൗതമ്യം (ഉള്ളൂർ)	...	3

B. A. B. Sc.

3 തത്ത്വമിണി സ്വയംവരം (കൃഷ്ണഗാഥ)	...	2	0
4 കേശവീയം (1-ഉം 2-ഉം സ്കന്ദങ്ങൾ)	...	2	50
5 നളചരിതം (ആട്ടക്കഥ)	Under Printing		